



Bistand og venstredrejning

**En analyse af bistandsforholdet
mellem USA og Bolivia i det nye årtusinde**



Anne Buchardt Kronborg
Rikke Marie Rusborg

Cand. Ling. Merc. i spansk og amerikanske studier
Vejleder: Ken Henriksen

Juli 2009 Copenhagen Business School

Aid and political left turn – a study of the aid relationship between the United States and Bolivia in the new millennium

The Western hemisphere is characterised by a historical political and economical dominance by the United States. Bolivia has historically has been very dependent on aid and the U.S. has been one of the largest donors of aid to Bolivia, and has therefore had a considerable influence on the political and economic agenda in Bolivia. Bolivia's socialist president Evo Morales, who was elected in 2005, and his Movement towards Socialism party (MAS) ran on a platform of three central elements: to ensure the economic and social inclusion of the indigenous population and to end the neoliberal economic policies implemented since the 1980s and the U.S. driven with the U.S. War on Drugs. Therefore, the economic and political reforms of the Morales government do not adhere to the interests of the United States. This gives us reason to presume that this development in Bolivia might have an effect on the aid relationship between the U.S. and Bolivia.

Thus, the aim of this thesis is to examine the changes in U.S. aid policy towards Bolivia after the election in 2005 of Evo Morales as president of Bolivia and discuss how much these changes can be understood by looking at the left turn in Bolivia.

In order to examine the United States' interests and stakes in Latin America and how aid is used as a political instrument, our theoretical framework revolves around McKinley and Little's theory of donor interest, which helps us understand *why* aid is granted the way it is, and the theoretical concepts of conditionality and selectivity, i.e. the extent of conditions that are tied to aid and which tells us *how* a donor country grants aid.

This study is based on a historical comparative analysis of U.S. aid policy between 2001 and 2009 followed by an interpretation and discussion of the results of the analysis. By aid policy we mean the concrete amount and allocation of aid in addition to the political elements that lie within the aid, focusing particularly on conditionality. Our discussion is based on a discussion of which aspects of the political left turn could be seen as being in conflict with U.S. interests. Our empirical data consists of both quantitative and qualitative data from U.S. government reports and documents. As an introduction to the analysis, we frame the historical relationship between USA and Latin America in terms of foreign politics and politics regarding aid.

Our main findings in the historical comparative analysis of U.S. aid to Bolivia in the period 2001-2009, are that overall U.S. aid to Bolivia experienced a rise in the beginning of the period, but declined considerably between 2006 and 2009. The beginning of the period was characterised by a paramount focus on the efforts to fight coca production and drug trafficking, but in the later part of the period the focus shifted from drugs to good governance and democracy promotion. The

entire period displays elements of conditionality, but the consequences of conditionality are especially clear in 2008, when Bolivia was excluded from several aid and cooperation programmes, the most notable being the Millennium Challenge Account initiative, to which Bolivia had initially been deemed eligible in 2004.

After having discussed these changes can be understood by looking at the political left turn, we have found that they can be seen as a manifestation of a sharper tone on the part of the U.S. from the examples presented, we argue that there is a connection between the decrease in the total amount of aid and the shifted focus to good governance, and Evo Morales' wish to break away from the U.S. induced policies in Bolivia for the past several years and apparent repugnance to carry on previous governments' close cooperation with USA in the war against drugs. But we are also able to establish that other factors like the foreign politics pursued by the Bush Administration in general display an increased focus on good governance and democracy. Therefore, we are not able to give an unambiguous answer to what impact the political left turn has had on U.S. aid policy, but we can conclude that there are clear signs of a connection. We also see the overall left turn in Latin America that has resulted in a closer regional collaboration, as a possible sign that the region has become less dependent on USA both economically and politically, and this strengthening of the region politically combined with the presented examples of how Morales and the Government of Bolivia are breaking away from cooperation on U.S. terms can, in our view, be interpreted as having a connection with the changes in the aid relationship.

Indholdsfortegnelse

1 Indledning	1
2 Metode	6
2.1 Vores valg af metoder	6
2.1.1 Den historisk komparative analyse: eksplorativ undersøgelse	7
2.1.2 Diskussion og fortolkning: den forstående tilgang	8
2.2 Datavalg og dataindsamling	9
2.2.1 Pålidelighed og gyldighed i den kvantitative undersøgelse	10
2.2.2 Gyldighed og pålidelighed i den kvalitative undersøgelse	11
3 Teoretiske overvejelser om bistandens politiske karakter	12
3.1 Generelle betragtninger om bistandspolitik	13
3.2 Motiver for at give bistand	14
3.2.1 Interesser	15
3.3 Måden bistanden gives på/Strategier i bistandspolitikken	17
3.3.1 <i>Commitment</i> og <i>Leverage</i>	17
3.3.2 Konditionalitet og selektivitet	18
4 Bistandspolitikens historiske rolle i USA's forhold til Latinamerika og Bolivia	21
4.1 USA's udenrigs- og bistandspolitik overfor Latinamerika – de overordnede strategier	22
4.2 Illustration af USA's motiver for og brug af bistanden	25
4.3 Centrale aspekter i USA's bistandspolitik overfor Bolivia	28
4.4 Delkonklusion	30
5 USA's bistandspolitik over for Bolivia 2001-2009	33
5.1 USA's udenrigs- og bistandspolitik under Bush	34
5.2 De kvantitative aspekter i USA's bistand til Bolivia	36
5.2.1 Mængde	36
5.2.2 Allokering	38
5.3 De kvalitative aspekter i USA's bistand til Bolivia	44
5.3.1 Decertificering af Bolivia	44
5.3.2 The Millennium Challenge Account	45
5.4 Delkonklusion	47
6 Forandringerne i USA's bistandspolitik overfor Bolivia 2001-2009	49
6.1 Venstredrejningen i Bolivia og USA's interesser i Bolivia	50
6.1.1 De vigtigste aspekter i venstredrejningen	50
6.1.2 Kort overblik over USA's interesser i Bolivia og Latinamerika	51
6.2 Aspekter i venstredrejningen som er i konflikt med USA's interesser	52
6.2.1 Politisk modvilje mod at samarbejde med USA	53
6.2.2 <i>Coca sí, Cocaína no</i>	58
6.2.3 Nationalisering af naturgas-sektoren	61
6.2.4 Det regionale samarbejde	63
6.3 Andre faktorer der kan bidrage til at forstå forandringerne	65
6.4 Delkonklusion	68
7 Konklusion	70
8 Litteraturliste	75
9 Bilag	80

1 Indledning

Da bolivianerne 18. december 2005 med et overvældende flertal af stemmerne valgte Evo Morales som deres nye præsident, var det starten på et nyt kapitel i Bolivias historie. En historie som har været kendetegnet ved politisk ustabilitet med utallige militærdiktaturer og en stor social ulighed. Med sin indianske afstamning og med en fortid som coca-bonde adskilte Evo Morales sig fra tidligere præsidenter, og han udtrykte også fra starten, at han havde til hensigt at lede Bolivia i en ny retning: Væk fra den neoliberale økonomiske politik, der var blevet ført i landet siden 1980'erne, og som ikke havde formået at løfte landet ud af fattigdommen, og hen imod en social og politisk oprejsning til den store indianske del af befolkningen, som i flere hundrede år havde været marginaliseret i det bolivianske samfund. Valgrundlaget for Morales' socialistiske parti Movimiento al Socialismo (MAS) bestod af tre hovedelementer: Skabelsen af en ny forfatning, der skulle give Bolivias oprindelige folk en række økonomiske og sociale rettigheder, at gøre op med den neoliberale økonomiske politik samt at gøre op med USA's indblanding i landet i krigen mod narko. I sin indsættelsestale 22. januar 2006 sagde Evo Morales blandt andet:

(...) cuando estamos hablando de recuperar el territorio estamos hablando de que todos los recursos naturales deben pasar a manos del pueblo boliviano, a manos del Estado boliviano.

Estas políticas económicas implementadas por instrucciones externas, por recomendaciones externas, ¿que nos han dejado?, desempleo. Nos dijeron hace unos 10, 15 años, o 20 años que aquí la empresa privada va a resolver los problemas de la corrupción y los problemas del desempleo. Pasan tantos años, más desempleo, más corrupción, que por tanto ese modelo económico no es solución para nuestro país. (...) En Bolivia el modelo neoliberal no va.

Sabemos y estamos convencidos que el narcotráfico hace mal a la humanidad, pero que la lucha contra el narcotráfico, que la lucha contra las drogas, que la cocaína no sea una excusa para que el gobierno de Estados Unidos domine o someta a nuestros pueblos. Queremos diálogo de verdad sin sometimiento, sin chantajes, sin condicionamientos. (Agencia Boliviana de Información, januar 2006)

I USA blev valget af Morales og hans erklærede socialistiske dagsorden ikke mødt med uforbeholden begejstring. Daværende udenrigsminister Condoleezza Rice havde i et interview dagen efter valget følgende kommentar om det fremtidige samarbejde med Morales:

1. Indledning

Well, should it be confirmed that he is indeed president, then we will do what we do with every elected president, which is to say that we'll look to the behavior of the Bolivian government to determine the course of U.S./Bolivian relations. We have good relations with people across the political spectrum in Latin America. The issue for us is will the new Bolivian government govern democratically, are they open to cooperation that in economic terms will undoubtedly help the Bolivian people. Because Bolivia cannot be isolated from the international economy. And so, from our point of view, this is a matter of behavior. (CNN, The Situation Room, december 2005)

Men valget af Evo Morales i Bolivia var ikke en enestående begivenhed. Den er en del af en større bølge af politisk venstredrejede regeringer, som er blevet valgt i Latinamerika i løbet af det sidste årti, blandt disse Lula da Silva i Brasilien og Hugo Chávez i Venezuela. Samtidigt er der også sket en bevægelse hen imod et større regionalt samarbejde i form af politiske sammenslutninger og handelssamarbejder som eksempelvis Unionen af Sydamerikanske Nationer, UNASUR, og Alternativa Bolivariana (ALBA).

Vi har gennem vores studier med stor interesse fulgt den politiske udvikling i Latinamerika og USA, da det centrale i amerikanske studier er, at man betragter og studerer den vestlige hemisfære som en helhed, hvor kernen er relationerne mellem landene. USA har historisk været den dominerende stormagt, både politisk og økonomisk, og Latinamerika er ofte blevet omtalt med den lidet flatterende betegnelse USA's baggård.

Samtidig har vi som udgangspunkt haft et ønske om at arbejde med problemstillinger indenfor bistandens rolle i forholdet mellem nord og syd i den vestlige hemisfære. Især vil vi gerne se på hvilke faktorer, der kan indvirke på et donorlands bistandspolitik, i dette tilfælde hvad den politiske situation i et modtagerland kan betyde for USA's interesser, og om dette afspejles i USA's bistandspolitik og på hvordan USA bruger bistanden som et politisk instrument.

Da vi med dette som baggrund begyndte vores indledende informationssøgning om emnet, stødte vi på følgende udtalelse fra USA's daværende ambassadør i Bolivia, Manuel Rocha, i en offentlig tale den 26. juni 2002, fire dage før præsidentvalget i Bolivia:

I want to remind the Bolivian electorate that if you elect those who want Bolivia to become a major cocaine exporter again, this will endanger the future of U.S. assistance to Bolivia. (Ledebur 2002: 21)

Vi ønsker altså se på USA's bistandspolitik som en del af udenrigspolitikken og bistand som instrument til at opnå udenrigspolitiske mål. Vi ved fra historien, at politiske venstredrejninger under den kolde krig havde stor betydning for USA's forhold til Latinamerika, og derfor også i forhold til den måde USA gav bistand på. Siden Marshall-hjælpen, som blev givet til Europa efter

1. Indledning

2. Verdenskrig blandt andet for at undgå, at kommunismen skulle få indflydelse på de kriseramte lande, har udviklingsbistand til fattige lande været en del af USA's og mange andre rige staters politik. Bistanden har ofte været karakteriseret som værende med til at skabe et ulige styrke- og afhængighedsforhold mellem donor og modtager.

Dette har også været kendetegnende for forholdet mellem USA og Bolivia, både under og efter den kolde krig, da Bolivia, som et af de fattigste lande i Latinamerika, har været afhængig af bistand fra naboen mod nord, hvilket har betydet at USA, både under den kolde krig men også gennem de neoliberale strukturtilpasningsprogrammer i 80'erne og den erklærede krig mod narko, har haft stor indflydelse på den politiske og økonomiske dagsorden i landet.

Konteksten en anden nu efter den kolde krigs afslutning og ikke mindst efter terrorangrebene på USA den 11. september 2001, men der er nu endnu en gang en situation i Latinamerika, hvor der er en opblomstring af venstredrejede regeringer. I Bolivia har Evo Morales sat økonomiske og politiske reformer i gang, som tilsyneladende ikke er i overensstemmelse med USA's interesser, og det leder os til at formode, at dette kan have betydning for bistandsforholdet.

Vi vil derfor undersøge, hvilke forandringer der er sket i USA's bistandspolitik overfor Bolivia efter Evo Morales blev valgt til præsident i Bolivia i 2005, og derefter diskutere i hvor høj grad den politiske venstredrejning i Bolivia kan bidrage til at forstå disse forandringer.

Vi vil undersøge ovenstående ud fra følgende spørgsmål:

1. Hvilke kvantitative og kvalitative forandringer er der sket i USA's bistandspolitik overfor Bolivia de seneste år?
2. Hvad er USA's motiver for at give bistand og hvordan bruges bistand til at pleje USA's nationale interesser?
3. Hvilke aspekter i den venstredrejning der har fundet sted i Bolivia de seneste år er i konflikt med USA's interesser?

Afhandlingens problemformulering er todelt, hvilket også præger den metodiske tilgang til besvarelsen, som udgøres af en historisk komparativ analyse og en diskuterende og fortolkende del.

Vi vælger i denne afhandling at fokusere på bistandspolitikken, men da bistandspolitikken er en uadskillelig del af udenrigspolitikken, inddrager vi generelle udenrigspolitiske aspekter, hvor det er relevant for at forstå bevæggrundene for at give bistand. Forholdet mellem USA og Latinamerika er komplekst, og bistanden er kun en del af udenrigspolitikken og en faktor i

1. Indledning

beskrivelsen af dette forhold. Ved at tage udgangspunkt i bistandspolitikken afgrænser vi os på den måde fra andre undersøgelsesparametre i forhold til, om USA har ændret sin politik overfor landet, f.eks. indenfor handelspolitikken. Dog vil vi trække elementer ind fra dette område i forholdet til Bolivia til illustration af de interesser, USA kan have i Bolivia.

Vi vil primært fokusere på USA's bilaterale bistand til Bolivia, da det især er i bistandsforholdet fra stat til stat, at et donorlands bistandspolitik overfor et modtagerland kommer til udtryk.

Endvidere vælger vi en afgrænset tidsperiode, nemlig efter årtusindskiftet, da vi på den måde både har et godt tidsmæssigt grundlag for at kunne undersøge forandringer før og efter 2005 samtidig med at vi som nævnt i indledningen har afgrænset os til at beskæftige os med den periode hvor George W. Bush var præsident i USA. Men da nutiden ofte kan forklares ved at søge svar i fortiden, har vi valgt at beskrive hovedtrækkene i det historiske forhold i den vestlige hemisfære og USA's bistands historiske rolle i dette forhold.

Vi har som case valgt forholdet mellem USA og Bolivia, da Bolivia er stormodtager af bistand samt fordi Evo Morales er en af eksponenterne for den politiske venstredrejning og har profileret sig i den mere USA-kritiske ende af spektret. Men da Latinamerika ofte bliver betragtet som en regional enhed, især hvad angår politiske strømninger, vil vi inddrage USA's relationer til Latinamerika som en samlet region i det omfang, det kan bidrage til at forstå det specifikke forhold mellem USA og Bolivia.

Begrebet bistandspolitik kan opfattes på mange måder afhængig af fra hvilken synsvinkel det betragtes og i hvilken kontekst det behandles. Vi vil bruge og forstå begrebet bistandspolitik for det første som de konkrete overførsler, der doneres i form af lån og gavebistand, og for det andet som de betingelser donorlandet stiller til modtagerlandet i forbindelse med modtagelsen af bistand.

Vi tager som udgangspunkt, at USA's bistandspolitik er en del af udenrigspolitikken. Stokke slår fast, at udviklingsbistand for donorregeringerne altid har været og stadig er et instrument til at forfølge udenrigspolitiske mål (Stokke 1995: 2). Og da udenrigspolitik går ud på at pleje et lands nationale interesser, vil vi diskutere USA's bistandspolitik overfor Bolivia ud fra teorier om de politiske elementer i bistanden, nemlig motiverne for at give bistand og måden den gives på.

Vores afhandling er opbygget således, at vi i vores metodeafsnit i kapitel 2 redegør for den fremgangsmåde vi har valgt, samt argumenterer for hvilke undersøgelsesmetoder og hvilken empiri vi bruger.

I kapitel 3 introducerer vi de teorier og begreber, som vi bruger til at tegne et billede af USA's bistandspolitik og af det hemisfæriske styrkeforhold.

1. Indledning

Når vi i vores problemformulering har fokus på den nuværende venstredrejning i Bolivia og om denne venstredrejning påvirker USA's bistandspolitik overfor landet, altså om venstredrejningen går imod USA's interesser som det har været tilfældet tidligere, indleder vi på den baggrund vores undersøgelser med et kapitel, hvor vi identificerer og kategoriserer de interesser USA har haft i regionen i historisk perspektiv, samt hvordan de har benyttet netop bistanden som instrument til at opnå udenrigspolitiske mål. Dette afsnit fungerer både som forudsætning for at forstå USA's forhold til Bolivia samt for at se om på det historiske forhold mellem de to kontinenter kan siges at præge USA's forhold til Bolivia i de seneste år under Bush. Vi illustrerer gennem nogle udvalgte historiske eksempler dette forhold, ved at analysere og kategorisere eksemplerne ud fra vores teorier om motiver og instrumenter i udenrigspolitikken.

I kapitel 5 kan vi derefter med de rette forudsætninger foretage vores komparative analyse af USA's bistandspolitik overfor Bolivia i årene før og efter Morales blev præsident i Bolivia. Vi analyserer data fra den amerikanske regering og ved at kategorisere og gruppere disse data får vi et billede af hvori de i væsentligste forandringer består, både i de kvantitative og kvalitative aspekter.

Efter den komparative analyse diskuterer og fortolker vi i kapitel 6, på baggrund af de resultater vi er kommet frem til i vores analyse, hvilke faktorer vi mener, kan bidrage til at forstå forandringerne.

I det afsluttende kapitel 7 samler vi op på vores undersøgelser og konkluderer på resultaterne af analysen og diskussionen og vurderer derudfra, hvilken betydning vi mener, venstredrejningen har for bistandsforholdet mellem USA og Bolivia. I den forbindelse kommer vi med nogle perspektiverende observationer omkring det fremtidige styrkeforhold i den vestlige hemisfære.

2 Metode

Som nævnt i indledningen ønsker vi at undersøge i hvor høj grad den politiske venstredrejning i Bolivia kan bidrage til at forstå ændringerne i USA's bistandspolitik overfor landet, men for at kunne svare på dette er vi nødt til at finde ud af, hvordan USA's bistandspolitik rent faktisk har set ud overfor Bolivia før og efter Evo Morales' valgsejr i 2005. Derfor består vores undersøgelse af to dele: Den første del hvor vi undersøger, hvilke kvantitative og kvalitative forandringer der er sket i USA's bistandspolitik i perioden 2001-2009, og den anden del hvor vi, på baggrund af de bistandspolitiske forandringer vi har påvist, diskuterer i hvor høj grad disse forandringer kan forstås ud fra den politiske venstredrejning i Bolivia.

Den første del af undersøgelsen i problemformuleringen, en undersøgelse som Ib Andersen (2003: 23) også kalder den eksplorative eller opdagende undersøgelse, har som formål at gøre rede for de forandringer, der er sket i USA's bistandspolitik overfor Bolivia og indgår som et forarbejde til den anden del, hvor vi benytter resultaterne fra analysen til at fortolke og diskutere de mulige årsager til forandringerne. Vores formål i den anden del af undersøgelsen er altså at søge at forstå, hvorfor disse forandringer er sket set ud fra den politiske venstredrejning. De forskellige formål i de to dele af vores problemformulering, giver derfor anledning til at benytte en kombination af to analysemetoder:

- Til besvarelsen af det første spørgsmål har vi valgt en historisk komparativ analyse af dels kvantitative og dels kvalitative data om USA's bistandspolitik overfor Bolivia for at påvise forandringer før og efter Morales' valgsejr i 2005.
- Til besvarelsen af det andet spørgsmål er det oplagt for os at vælge en forstående og fortolkende eller hermeneutisk tilgang til de forandringer vi finder.

Herunder følger en uddybelse af og argumentation for hvorfor vi har valgt netop disse metoder. I forståelsen og anvendelsen af begge metoder tager vi udgangspunkt i Andersens (2003) beskrivelse af samfundsvidenskabelige metoder. Vi redegør også for vores valg og indsamling af data og pålidelighed og gyldighed. Her støtter vi os desuden til Golafshanis (2003) beskrivelse af pålidelighed (reliabilitet) og gyldighed (validitet) i undersøgelsen af kvantitative og kvalitative data.

2.1 Vores valg af metoder

Det er vigtigt at understrege, at vores speciale beror på makrodata, det vil sige, at afhandlingen er bygget op om kvantitativ og kvalitativ data på makroniveau. Vi behandler altså USA's

bistandspolitik samt den politiske venstredrejning på et overordnet politisk og strategisk niveau og går ikke ned i de enkelte programmer.

2.1.1 Den historisk komparative analyse: eksplorativ undersøgelse

Ved at besvare den første del af problemformuleringen gennem en historisk komparativ analyse af USA's bistandspolitik overfor Bolivia i årene før og efter Morales blev valgt i 2005, vil vi kunne påvise, hvad der er sket af forandringer i USA's bistandspolitik. Vi vælger at bygge vores analyse af bistandspolitikken på både kvantitative og kvalitative data, da bistandspolitik, som er genstanden for vores undersøgelse, er en sammensat størrelse af både økonomiske og politiske aspekter og derfor lægger op til en undersøgelse af begge former for data. Vi mener altså, at en analyse af både kvantitative og kvalitative data vil give os et mere komplet billede af USA's bistandspolitik. Ib Andersen (2003, 31) beskriver de kvantitative data som materiale i form af tal, eller den mængdebestemte data, og ud fra hans beskrivelse forstår vi denne form for data som de umiddelbart objektive målbare forhold som også Golafshani (2003, 598) beskriver det. De kvalitative data beskriver Ib Andersen (2003, 31) som data formuleret i tekst, der ikke kan sættes i tabeller og diagrammer, hvilket han også kalder for artsbestemt data. Ud fra denne beskrivelse forstår vi, at de kvalitative data afdækker de mere subjektive forhold og kan fortælle os om de betydninger, rationaler og holdninger, der ligger bag de objektive forhold. Denne opdeling er dog ikke endegyldig, da for eksempel kvantitative data i form af tal ikke nødvendigvis er objektive og ofte kan fortolkes på forskellig måde.

Vi mener at der er tre parametre der tilsammen udgør de centrale aspekter af bistandspolitikken: mængden af de økonomiske midler, allokeringen af midlerne til strategiske mål og andre mere kvalitative aspekter, som f.eks. konditionalitet, som vil sige betingelser der følger med bistanden. Vi grupperer parametrene i kvantitative og kvalitative aspekter:

- Kvantitative aspekter, som udgøres af mængden af den samlede bistand der overføres samt allokeringen af midlerne, det vil sige hvilke programmer pengene går til, f.eks. demokratisering.
- Kvalitative aspekter i USA's bistandspolitik overfor Bolivia med fokus på konditionalitet, det vil sige de betingelser eller krav der stilles i forbindelse med modtagelsen af bistanden.

Den samlede mængde bistand, der overføres, udgør en del af vores kvantitative data som består af den samlede mængde af bistand, der afsættes til Bolivia fra 2001-2009. En analyse af mængden vil vise os, om der er sket fald eller stigninger i bistanden fra USA til Bolivia før og efter 2005 i årene under Bush, og i hvilke år de eventuelle fald eller stigninger er sket. En analyse af

2. Metode

dette aspekt af USA's bistandspolitik kan give os en idé om muligheden for, at forandringerne mængden kan have sammenhæng med venstredrejningen i Bolivia, hvis vi for eksempel opdager fald eller stigninger umiddelbart efter Morales tiltrædelse som præsident.

Allokeringen af bistanden fortæller os, hvor mange penge der er givet til det enkelte program i de pågældende år og om beløbene har ændret sig. Det kan fortælle os om USA's bistandspolitik i en mere detaljeret form, end hvis vi blot nøjes med den samlede mængde af bistand overført fra år til år. Det vil i højere grad kunne give os en idé om den amerikanske regerings fokusområder og om en eventuel ændring indenfor allokeringen falder sammen med Morales tiltrædelse som præsident i Bolivia.

I forhold til allokeringen skal det bemærkes, at allokering af bistanden både kan falde ind under kvantitativ og kvalitativ data afhængigt af fokus, men i den historiske komparative analyse behandler vi allokering som en del af det kvantitative aspekt, nemlig hvor meget der overføres til de forskellige områder i de pågældende år.

I den komparative analyse af kvalitative data ønsker vi at undersøge, om der er sket forandringer i det politiske aspekt af bistandspolitikken, bl.a. ved se på om der er betingelser i USA's bistand til Bolivia. Vi kan ikke komme med statistiske opgørelser over sådanne forandringer, men må i højere grad benytte os af en diskuterende fremgangsmåde, der i sin metode ligger tættere op ad den anden del af problemformuleringen. Vi holder dog fast i at det er et aspekt af forandringerne i bistandspolitikken og derfor skal behandles sammen med de kvantitative aspekter i den historisk komparative analyse.

Det kvalitative aspekt af denne analyse består bl.a. i at finde elementer af konditionalitet, og fordelen ved at se på mere end blot de konkrete overførte beløb er, at de betingelser, der kommer fra den amerikanske regering, også giver værdifuld viden om og et mere fuldstændigt billede af landets bistandspolitik.

2.1.2 Diskussion og fortolkning: den forstående tilgang

Når vi i den efterfølgende fortolkning og diskussion skal undersøge hvorfor bistanden ser ud som den gør, bygger vi denne del af undersøgelsen på en forstående tilgang. Den forstående tilgang går ifølge Ib Andersen (2003: 24) ud på, at finde ud af hvad hensigten og formålet er med det, der gøres, eller det der sker, hvor den forklarende tilgang søger at finde en årsagssammenhæng. Det er meningerne og betydningerne i den pågældende handling eller det pågældende fænomen, som er genstand for undersøgelsen, og det er i vores afhandling USA's bistandspolitik overfor Bolivia. Vi ved, at politik er en kompleks og subjektiv størrelse, som er påvirket af aktører og strukturer i forskellige sociale, økonomiske og historiske sammenhænge, og vi kan derfor ikke

komme frem til en verificerbar forklaring på eller en komplet årsagssammenhæng mellem eventuelle forandringer i USA's bistandspolitik overfor Bolivia og den politiske venstredrejning. I videnskabsteoretisk perspektiv kan man derfor sige, at vi i fortolkningen og diskussionen har en hermeneutisk tilgang til vores problemfelt. Når vi i løbet af afhandlingen benytter formuleringer som mulig årsag, mulig forklaring, søge at forstå osv., dækker det altså over, at vi finder en forståelse af meningen og sammenhængen og ikke en udtømmende forklaring.

I denne del af undersøgelsen bruger vi de dels de teoretiske redskaber og dels sekundær empiri til at fortolke og diskutere resultaterne af vores komparative analyse, og de hjælper os derved til at forstå de forandringer, vi har fundet.

2.2 Datavalg og dataindsamling

Som beskrevet ovenfor har vi valgt en komparativ analyse af kvantitative og kvalitative data, en metode der skal besvare den del af vores problemformulering, som udgør grundlaget for vores diskussion i kapitel 6. Til at begynde med i processen i indsamlingen af begge typer af data omkring USA's bistandspolitik havde vi en forestilling om, at det kun var det amerikanske bistandsagentur United States Agency for International Development (USAID), der stod for USA's statslige bistand, men efterhånden som vores søgning på USAID's hjemmesider skred frem, gik det op for, os at USA's bistand forvaltes af adskillige ministerier. Desuden har USA's udenrigsministerium, U.S. Department of State (herefter Department of State) og andre statslige aktører i løbet af den periode 2001-2009, som vi har valgt at beskæftige os med, fået en større rolle.

For at finde sammenligneligt materiale for både mængden af den samlede bistand samt allokering for de år vi beskæftiger os med, har vi udført et omfattende søgningsarbejde på regeringsrelaterede og internationale hjemmesider og fandt frem til, at data fra de internationale instanser som for eksempel OECD's Development Assistance Committee (DAC) eller FN generelt ikke indeholdt data om allokering af bistanden til modtagerlandene. Da de forskellige institutioner sandsynligvis benytter forskellige metoder til at måle de forskellige data på, har vi derfor valgt benytte officielle rapporter fra USAID og Department of State, da de fortæller os om både de samlede overførsler og allokering. Rapporterne er den siddende regerings ansøgning i og salgstale til kongressen om størrelsen af den udviklingsbistand og humanitære bistand nationen giver rundt om i verden. Ved hjælp af disse rapporter kan vi gå specifikt ned og analysere den bilaterale bistand til Bolivia før og efter tiltrædelsen af Morales som Bolivias præsident.

Vi har fundet rapporterne på Department of State's og det statslige bistandsagentur USAID's hjemmesider, og de omhandler især USAID's og udenrigsministeriets men også andre ministeriers og bistandsagenturers især bilaterale støtte til modtagerlandene.

Grunden til at vi selv bliver nødt til at lave denne analyse af de kvantitative data er, at vi behandler en tidsperiode der er så ny, at der endnu ikke er lavet fyldestgørende statistisk materiale for de sidste år i perioden. USA's regering har en statistisk database med oplysninger om deres bistand, men den går ikke op til 2009 endnu. Desuden kan allokering som nævnt ikke læses ud af USA's regerings statistiske database, og data herfra ville derfor ikke kunne give os det ønskede billede af bistandspolitikken. For ikke at tage data for de forskellige år fra forskellige kilder, har vi derfor valgt at beregne alle vores tal fra regeringsrapporterne, da det gør dem sammenlignelige.

Ulempen ved at bruge regeringsrapporter og tekster fra den amerikanske regering er derimod, at vi har med materiale at gøre der netop kommer fra regeringen selv. På den måde er rapporterne ikke objektive. Det forholder vi os til i løbet af undersøgelsen med hensyn til de kvalitative data, som her gælder allokering til de specifikke programmer og betingelser bundet til bistanden, da det netop i en regeringstekst er interessant, hvad der står, men også hvad der ikke står, hvilket kan være lige så vigtigt. Derimod har vi har valgt at betragte de kvantitative data fra regeringsteksterne som informationer, da vi har anset det for vigtigt for os at få alle data fra samme kilde, både kvantitative og kvalitative, for at øge gyldigheden.

I forhold til indsamling af kvalitative data har vi som primæremperi også valgt officielle tekster fra den amerikanske regering hjemmesider, herunder bl.a. National Security Strategy (National Security Strategy) og tekster fra Bush-administrationens bistandsinitiativ the Millennium Challenge Accounts (MCA)s hjemmeside.

2.2.1 Pålidelighed og gyldighed i den kvantitative undersøgelse

Vores forståelse af pålidelighed og gyldighed i vores undersøgelse af henholdsvis de kvantitative og kvalitative data forstår vi som nævnt især ud fra Golafshanis (2003) præsentation af begreberne. Med udgangspunkt i Golafshani (2003: 598) forstår vi pålidelighed ved at målingerne i undersøgelsen kan gentages og forblive de samme, altså om måleinstrumentet er pålideligt. Pålidelighed er et begreb der altså bruges til at teste og evaluere undersøgelsen (Ibid.: 601). Gyldighed i den kvantitative undersøgelse forstår vi som en indikator for om undersøgelsen virkelig måler det, den har for øje at måle (Ibid.: 599).

For at opnå pålidelighed i vores kvantitative analyse af mængde og allokering har vi valgt at benytte alle data fra 2001-2009 fra de samme kilder. Som tidligere nævnt kunne vi finde data om

2. Metode

mængde fra USA's statistiske database til og med 2006, men da vi ikke er sikre på at udregningsmetoder for databasen og regeringsrapporterne er helt ens, har vi valgt data fra samme kilder for alle årene.

For at opnå pålidelighed behandler vi tallene på en måde, så vi kan vise forandringerne fra år til år, og det gør vi ved at vise den procentuelle forandring ud fra totalbeløbene. Vi benytter den samme metode til at udregne dette, samt de samme puljer, for at være sikre på at vi måler det samme hver gang.

Vi er i den forbindelse opmærksomme på, at rapporterne somme tider regner USA's fødevarehjælp, PL480, med i totalbeløbene og andre gange ikke. Det samme gælder midler fra den såkaldte Peace Corps-pulje, så vi har valgt at lægge beløbene til i hver beregning for at øge gyldigheden.

For at opnå gyldighed, det vil sige om vi måler det vi tror vi måler, har vi som nævnt valgt rapporter fra samme kilde og med de to former for information vi ønsker at undersøge som den kvantitative del af bistandspolitikken, nemlig mængde og allokering i årene 2001-2009.

2.2.2 Gyldighed og pålidelighed i den kvalitative undersøgelse

Som nævnt er bistandspolitik kompleks størrelse, og det er svært at komme med en objektiv definition af hvad bistandspolitik fuldstændigt består i. Men vi vælger 3 parametre inden for kvantitativ og kvalitativ: mængde af bistand, allokeringen af bistanden, dvs. hvad pengene bruges til, samt de kvalitative forandringer i bistandspolitikken herunder betingelser, der er bundet til bistanden. Vi behandler ikke alle elementer af bistandspolitik men har udvalgt ovenstående da vi mener de kan hjælpe os til at identificere forandringer.

Gyldighed i den kvalitative undersøgelse handler bl.a. om at vi skal være opmærksomme på, hvornår vi undersøger bistandspolitik, og hvornår vi også inddrager aspekter fra udenrigspolitik i vores undersøgelse.

Den hermeneutiske metode benytter vi som nævnt som til at søge at forstå de forandringer vi har fundet i den historisk komparative analyse. Men den sidste del af den komparative analyse har også en fortolkende tilgang, og pålideligheden i denne metode, brugt for at finde ud af om der er betingelser bundet til bistanden, er høj da vi, selvom vi kun behandler dele af de kvalitative aspekter ved USA's bistandspolitik, benytter teori til at vise om der er betingelser.

I vores kvalitative undersøgelse benytter vi citater fra officielle regeringstekster, hvilket er med til at skabe pålidelighed.

3 Teoretiske overvejelser om bistandens politiske karakter

"[Foreign aid's] purposes are central to U.S. interests, values and well-being. Foreign aid is a critical policy instrument for U.S. engagement in Africa, Asia, the Middle East, Latin America (...)"(Lancaster & Van Dusen 2005: 13)

Når vi skal diskutere i hvor høj grad venstredrejningen spiller en rolle i forhold til eventuelle forandringer i USA's bistandspolitik overfor Bolivia efter Evo Morales kom til magten i 2005, må vi kende USA's interesser i Bolivia. Derfor er vi nødt til at vide noget om, hvad et donorlands motiver kan være for at give bistand. Ligeledes kan det hjælpe os at vide noget om, hvordan USA giver bistand, dvs. hvilke strategier, der kan ligge bag bistanden, og f.eks. i hvor høj grad der er betingelser knyttet til bistanden. Alt dette vil kunne fortælle os noget om USA's rolle som bistandsgiver og om hvilken rolle bistanden har som politisk instrument i USA's politik overfor Bolivia.

Vi skal med andre ord i analysen både se på den konkrete bistand, men også på hvilke interesser USA har på spil i forholdet til Bolivia, altså hvilke motiver de har for at give bistanden som de gør, og det vil vi gøre ved hjælp af relevante teorier om *donor interest* samt *commitment* og *leverage*, konditionalitet og selektivitet som angiver strategier i forbindelse med ydelsen af bistand. For at identificere de interesser der er på spil i forholdet, som rækker fra bistandspolitik og langt ind i udenrigspolitikken, supplerer vi herudover med udvalgte begreber fra teorier om international politik og geopolitik. Konditionalitet bruger vi for at kunne forstå de betingelser USA stiller til Bolivia i forbindelse med bistanden.

McKinley & Littles teori om *donor interest* og Stokkes teori om konditionalitet er udarbejdet i en anden historisk kontekst, den første inden neoliberalismen var slået igennem og den anden efter den kolde krigs afslutning. Selvom de er skrevet i en anden tidsmæssig kontekst, behandler de de teoretiske begreber, som stadig er gyldige og aktuelle. Vi supplerer dog med nogle nyere udlægninger af disse begreber, hvor det kan bidrage til vores diskussion.

Vores definition af bistand

Når vi bruger begrebet bistand i afhandlingen er det vigtigt at definere hvad vi mener med begrebet, da det kan forstås på flere måder. Vi bruger begrebet bistand i afhandlingen som synonym for udviklingsbistand som Degnbol-Martinussen & Engberg-Pedersen (1999: 37) definerer som den mere langsigtede form for støtte, der kan have økonomisk vækst, bekæmpelse af fattigdom, demokrati, bæredygtig udvikling osv. som mål. Vi fokuserer således ikke på humanitær bistand eller nødhjælp, der har som mål at sikre overlevelse for mennesker, der

befinder sig i en akut situation for eksempel efter en naturkatastrofe eller i en konflikt, og derfor som udgangspunkt er en mere kortsigtet eller akut støtte.

Bistanden kan kanaliseres til modtagerlandet på forskellige måde. Multilateral bistand går fra donorstat igennem de internationale finansinstitutioner og udviklingsbanker til modtagerstaten og bilateral bistand går direkte fra stat til stat. Der er stor forskel på hvor meget den enkelte donor giver i bilateral og multilateral bistand men vores fokus er USA's bilaterale bistand (Ibid. 99). Bistanden kan gives både som fordelagtige lån og som gavebistand, og der kan være forskellige be væggrunde for om et donorland vælger at donere på den ene eller den anden måde. Dog er der krav fra udviklingskomiteen DAC under OECD om, at mindst 25 % af bistanden skal bestå af gavebistand, så modtagerlandene ikke gældsættes for meget (OECD DAC, juli 2008).

3.1 Generelle betragtninger om bistandspolitik

Bistand er ikke værdifrit og gives ofte på baggrund af bestemte interesser og motiver, afhængig af donor og modtager og afhængig af den politiske og økonomiske kontekst bistanden gives i. Et donorlands motiver for at give bistand, om det er af filantropiske eller af andre mere realpolitiske grunde, kan fortælle hvilke elementer af interesser donorlandets bistandspolitik er bygget på. Politikken med at binde modtagelse af bistand op på opfyldelsen af betingelser kaldes konditionalitet, og vi vil definere begrebet for at kunne identificere om USA benytter konditionalitet som en del af bistandspolitikken overfor Bolivia eller om der er sket forandringer.

Degnbol-Martinussen & Engberg-Pedersen (2003: 25) beskriver at bistand i 1950'erne og frem byggede på Marshall-hjælpens principper om at kapital til udviklingslandene var det vigtigste, økonomisk vækst og trickle-down effekt. Teorier om bistandens politiske karakter og senere de neoliberalistiske principper var fremherskende frem til 1990'erne, hvor der skete et skift i bistandsdiskursen (Ibid: 49). Økonomisk vækst trådte lidt i baggrunden som det vigtigste parameter for udvikling, og i stedet blev der nu blev talt om fattigdomsbekæmpelse, partnerskab, ejerskab og god regeringsførelse. Man taler om at der skete et skift i fokus fra strukturer til aktører. Vi mener dog at det, på trods af denne udvikling, altid vil være relevant at se på motiver for at give bistand og at der stadig, i kraft af nye begreber som selektivitet, hvilket vi vil komme ind på, er betingelser knyttet til bistand.

Bistand er en del af et lands udenrigspolitik, men det er en del der handler om et forhold mellem et rigt donorland i det rige 'nord' og et modtagerland i det fattige 'syd'. Bistand siger derfor noget om styrkeforholdet mellem nord og syd, mellem den rige og fattige del af verden, og i dette tilfælde er det et vigtigt aspekt i forholdet mellem USA og Latinamerika.

3.2 Motiver for at give bistand

Hvilke bevæggrunde ligger der bag bistand: Er det af overvejende altruistiske grunde at et land vælger at donere penge til et andet land eller kan man også spore andre formål med bistanden såsom pleje af egne nationale interesser?

For at få en forståelse af om den politiske venstredrejning i Bolivia har betydning for USA's bistandspolitik overfor landet benytter vi begrebet *donor interest*. Det kan hjælpe os til at identificere USA's interesser, samt hvordan de beskytter dem. De interesser og motiver USA har i forholdet og Bolivia i forbindelse med ydelsen og allokering af bistand før og efter den politiske venstredrejning tog form i LA, kan hjælpe os til at besvare hvorfor forandringerne er sket. Men for at kunne identificere USA's interesser og tage stilling til hvordan de beskytter eller plejer dem i besvarelsen af om det desuden vigtigt at forstå hvad *donor interest* består i og hvilken betydning det har for allokering af bistanden. Det kan give os en forståelse de interesser USA historisk har haft i Latinamerika. Teorien om *donor interest* kan dermed også hjælpe os til at svare på spørgsmålet i problemformuleringen om i hvor høj grad disse forandringer kan sættes i forbindelse med den politiske venstredrejning og i hvor høj grad andre faktorer gør sig gældende.

McKinley & Little (1979) præsenterer *donor interest*-begrebet i en undersøgelse af USA's bistand fra 1960 til 1970 og fortæller noget om USA's bevæggrunde for at yde bistand. De indleder med at motiverne bag bistand er ambivalente, da bistanden på den ene side bruges til ydelse af humanitær hjælp (nødhjælp) samt støtte til langsigtet økonomisk og social udvikling i fattige lande og på den anden side bruges til at fremme "national sikkerhed" i donorlandet. De ser disse som modsatrettede mål og derfor undersøger de to modeller i forhold til et donorlands bevæggrunde i ydelsen af bistand: *Donor interest*-modellen og *recipient need*-modellen. *Recipient need*-modellen bygger på den påstand at bistand der gives til modtagerlandet er finansieret på fordelagtige og rentefrie vilkår (McKinley & Little 1979: 237) og mængden af bistand reflekterer modtagerlandets økonomiske og velfærdsmæssige behov (Ibid.: 239).

Men ifølge McKinley & Little kan det antages at det overvejende er *donor interest*-modellen der passer på et donorlands baggrund for at yde bistand, hvis bistanden ikke gives svarende til modtagerlandets behov. Bistanden betragtes ifølge McKinley & Little af mange grunde som et effektivt udenrigspolitisk instrument i *donor interest*-modellen og denne model er derfor også mere kompleks end *recipient need*-modellen, da donorer kan have adskillige interesser i et modtagerland (Ibid.: 239). Der er et stort behov for bistand i mange fattige lande og på den baggrund kan donoren forlange, at modtageren opfylder betingelser til gengæld for bistanden. Denne forhandlingsmagt kan fortsætte efter bistandsforholdet er etableret, da donoren, hvis ikke betingelserne opfyldes, kan true med at skære i bistanden, som modtageren ofte er blevet afhængig af. Bistandsdonoren der følger *donor interest*-modellen vil ofte mene, at de har retten til

3. Teoretiske overvejelser om bistandens politiske karakter

at intervenere i modtagerlandets interne politik og det kan resultere i et bistandsforhold hvor modtagerlandet bliver bundet af donoren som kan handle unilateralt (Ibid.: 238).

Donor interest-modellen bygger på den formodning at donoren udnytter de udenrigspolitiske fordele, der kan ligge i ydelsen af bistand og bruger bistanden til at forfølge egne interesser. Ifølge McKinley & Little kan bistand i *donor interest*-modellen for det første bruges til at belønne stater der opfylder politikker der gavner donoren og til at straffe stater der gør det modsatte. McKinley & Little at USA's bistand er baseret på sikkerheds og magtpolitiske interesser i perioden 1960-1970.

3.2.1 Interesser

McKinley & Little stiller fem kategorier op for undersøgelsen af USA's baggrund for fordeling af bistand til modtagerlandene baseret på *donor interest*-modellen:

Økonomiske interesser

Sikkerhedspolitiske interesser

Magtpolitiske interesser

Interesser i udvikling og performance

Interesser i politisk stabilitet og demokrati

Disse kategorier er en stor hjælp som udgangspunkt til at se på USA's interesser, men i praksis er de dog svære at skille ad, da motiver for bistand tit dækker flere interesser på samme tid. Vi vil her gå lidt dybere ned i hvad der kan ligge i sikkerheds- og magtpolitiske interesser, da de ikke er så umiddelbare i deres betydning som de andre kategorier. Desuden vil udvikling og performance blive berørt i afsnittet om selektivitet nedenfor.

Vores forståelse af begrebet sikkerhed som interesse

Den retning indenfor studier af international politik, som hedder politisk realisme, udtrykker det meget klart: "The transcendent "national interest" of the state in accumulation of power to survive – a primordial state of nature". (Ó Tuathail 2006, 6). Politiske realister fremsætter at stater sørger for at beskytte deres egne interesser, men måden de gør det på afhænger af hvordan det enkelte land definerer trusler imod national sikkerhed – og den opfattelse af sikkerhed er ofte ret forskellig i USA og Latinamerika (Weeks 2008, 4).

3. Teoretiske overvejelser om bistandens politiske karakter

Vores definition af "national sikkerhed" i denne afhandling lægger sig op ad Lancaster & Van Dusens "national well-being" (2005: 2). Det dækker nemlig bredere end det militære aspekt og inkluderer også interesser som USA har internt, f.eks. arbejdsløshed ved udflytning af virksomheder og andre økonomiske interesser. I denne undersøgelse er det i forbindelse med emner som kold krig, narkotika og terror, at national sikkerhed har betydning.

Vores forståelse af begrebet magt som interesse

Med et citat af Stokke, "Foreign aid, by definition, represents an intervention in the recipient country" (Stokke 1995: 33), vil vi her kort berøre nogle betragtninger om geopolitik for at kunne forstå begrebet den vestlige hemisfære og forholdet mellem Nord og Syd for at uddybe hvad der kan ligge i magtpolitiske interesser.

I afhandlingen ser vi den vestlige hemisfære som ramme for forholdet mellem USA og Latinamerika. Både Slaters og Ó Tuathails betragtninger om begrebet geopolitik kan derfor give os en forståelse af de magtrelaterede mekanismer i det bilaterale bistandsforhold imellem donor og modtager.

Bistand er et asymmetrisk styrkeforhold. Stokke giver i 1995 bistand følgende grundlæggende karakteristika: "The aid relationship between donor and recipient is an extremely asymmetric power relationship" (Ibid.:33).

Vi bruger David Slaters definition af begrebet geopolitik, da det kan hjælpe os til forstå magtforholdet mellem Nord og Syd i geografisk forstand i forholdet mellem USA som donor og Bolivia som modtager både historisk og inden for de seneste år. Slaters forståelse af geopolitik rækker ud over det traditionelle begreb fra den kolde krig, som centrerede sig om magtbalancen mellem stormagterne USA og det tidligere Sovjet (Ó Tuathail 2006), men han mener stadig, at nationalstaten er det geopolitiske omdrejningspunkt "subject to pressures from above and below" (Slater 2004: 23). Slaters hovedpointe er, at stater ikke er ligeværdigt placeret i det globale, og her mener han, at nationalstaten som en på forhånd givet territorial integritet primært har været gældende for de Vestlige nationalstater. Det har betydet at interventioner fra udefrakommende magter i lande syd i løbet af historien er blevet legitimeret af denne mangel på anerkendelse af deres integritet og suverænitet som nationalstater (Slater 2004: 24), hvilket IFI'ernes strukturtilpasningsprogrammer som nævnt i begyndelsen af kapitlet er et klart eksempel på.

Når man taler om Nord/Syd-forhold, som jo rent geografisk på mange måder gør sig gældende når det handler om bistandsforholdet mellem USA og Latinamerika, er det også relevant at være opmærksom på at der ligger en form for magt i den beskrivelse. Når man benytter beskrivelsen Nord/Syd indeholder den ofte, fordi det er et begreb skabt af donorlandene, en implicit betydning

af at Nord står for rigdom, velfærd og demokrati, og Syd i højere grad står for fattigdom, ulighed og uigennemsigtige regeringsforhold.

Selve begrebet *den tredje verden* er et produkt af den kolde krig, hvor USA og Sovjetunionen konkurrerede om magt og indflydelse. I amerikansk politik var der en central opfattelse af at USA måtte opnå global magt for at kunne holde 'den kommunistiske trussel' i skak (Ó Tuathail 2006: 63). Amerikansk geopolitisk diskurs om den kolde krig indeholdt også et væsentligt økonomisk aspekt: Den magt, der ligger i begrebet når det bruges i bistandsøjemed fra USA's og IFI'ernes side, om det så er første/tredje verden eller Nord/Syd, har, som Slater (2004: 24) også giver udtryk for, kunnet legitimere en indblanding uanset om opdelingen i virkeligheden er mulig eller ej. En første/tredje verden eller en Nord/Syd dikotomi kan ikke længere indramme verdens fattigdom da begge verdener er repræsenteret i hinanden (Desai 2004: s.5), og Latinamerika og USA er via immigration, handel og narkotikasmugling repræsenteret i hinanden. Men netop hvad angår det bilaterale bistandsforhold, kan vi argumentere for at bruge Nord/Syd-forhold som en geografisk betegner, da den bilaterale bistand foregår imellem donor/modtager, som et forhold mellem to territorielle stater i det globale.

3.3 Måden bistanden gives på/Strategier i bistandspolitikken

3.3.1 *Commitment og Leverage*

McKinley & Little arbejder i forbindelse med *donor interest*-modellen med to strategier for den måde, et donorland kan give bistand på:

Commitment, der beskriver bistandsrelationen mellem donor og modtager som karakteriseret af at bistanden stiger til modtagerlandet jo tættere samarbejdet er. En høj grad af *commitment* er ensbetydende med en høj grad af samarbejde og dermed mere bistand.

Leverage, som beskriver en strategi, der går ud på at donorlandet yder bistand til stater, som følger en politik, der ikke er i donorens interesse. I denne situation bliver bistanden brugt som et instrument til at øve indflydelse i bistandsforholdet med det håb at den pågældende modtager med tiden vil kunne ledes væk fra den eksisterende politik.

3.3.2 Konditionalitet og selektivitet

I vores undersøgelse af betingelser i bistanden tager vi udgangspunkt i Stokkes udlægning af begrebet konditionalitet fra 1995, som belyser flere generelle aspekter af begrebet både under strukturtilpasningsprogrammerne i 1980'erne og efter den kolde krigs afslutning. For også at kunne diskutere betingelser ud fra det nyere begreb selektivitet, supplerer vi med Degnbol-Martinussen & Engberg-Pedersen (2003).

Stokke (1995: 2) indleder med at slå fast at udviklingsbistand for donorregeringerne altid har været og er stadig et instrument til at forfølge udenrigspolitiske mål, og ifølge ham er konditionalitet ikke et mål i sig selv, men et instrument til at opnå andre mål.

Både Stokke (1995: 2) og McKinley & Little (1979: 239) kommenterer, at udviklingsbistand meget ofte bliver en del af udenrigspolitikken, da forskellige udenrigspolitiske mål kan nås gennem bistanden. For eksempel kan en donor gennem konditionaliteter, altså ved at stille bestemte betingelser for modtagelsen af bistand, kræve at et land afsætter en person i regeringen som ikke passer donoren eller man kan afkræve store økonomiske og politiske reformer til gengæld for modtagelsen af bistand som under strukturtilpasningsprogrammerne.

Stokke betegner konditionalitet, som betingelser donoren stiller op, og som skal imødekommes af modtageren som forudsætning for at modtage bistanden. Det politiske i konditionaliteten angiver, at betingelserne, der stilles fra donorens side, involverer reformer af regeringssystemet og – institutionerne i modtagerlandet (Stokke 1995: 11 + 14). Hovedelementet i konditionalitet i forhold til bistand er det pres donorlandet kan lægge på modtagerlandet ved enten at true med at skære i bistanden, hvis de stillede betingelser ikke imødekommes, defineret som negativ konditionalitet, og omvendt ved at give mere bistand, hvis modtagerlandet går med til at opfylde betingelserne, defineret som positiv konditionalitet, men Stokke understreger at en sådan opdeling ofte ikke er mulig i praksis, da det kan være svært at afgøre hvad der er hvad (Stokke 1995: 11-12). Men elementerne i konditionalitet stemmer overens med betragtningerne i *commitment* og *leverage*-strategierne.

Første og anden generations konditionalitet

Stokke (1995: 1+7) arbejder med to kategorier af konditionalitet: Første og anden generations konditionalitet. Første generation relaterer han til den økonomiske konditionalitet i form af krav om reformer af den økonomiske politik i modtagerlandet, der var bundet til Internationale Monetære Fond (IMF)'s og Verdensbankens strukturtilpasningsprogrammer i 1980'erne, og som udsprang af gældkrisen i 1982. Grunden til at Stokke kalder den denne konditionalitet første generation, er, at betingelserne om økonomiske reformer blev lagt ud i det åbne.

3. Teoretiske overvejelser om bistandens politiske karakter

Anden generations konditionalitet er hos Stokke baseret på den kolde krigs afslutning, hvor sikkerhedspolitikken trådte mere i baggrunden, og fokus blev større på at sprede vestlige værdier i de fattige lande. Det vil sige at betingelserne i anden generations konditionalitet i forbindelse med bistanden går ud på at modtagerlandene skal gennemgå politiske og administrative reformer med det mål at styrke demokrati, menneskerettigheder, ansvarlighed og en effektiv og ikke korrump regeringsførelse, samt at sprede det vestlige økonomiske system, hvor markedet stadig er styrende for en stor del af udviklingen, som under første generations konditionaliteterne (Ibid. 1995: 14 + 24).

Alle disse elementer kan også samles i begrebet "good governance" eller "god regeringsførelse" som blev introduceret i starten af 1990'erne oven på de stramme økonomiske strukturtilpasningsprogrammer men som ifølge Stokke blot var en ny form for konditionalitet der brugte fremme af demokrati som den nye betingelse for at modtage bistand. Verdensbanken har været en ivrig tilhænger af begrebet, da man havde et behov for at finde på noget nyt efter de stærkt kritiserede strukturtilpasningsprogrammer (Ibid. 1995: 25-26)

På grund af en del modstand i Latinamerika imod strukturtilpasningsprogrammerne i 1980'erne og starten af 1990'erne, introducerede man, af bekymring for at landene ville gå en anden vej, et nyt udviklingsparadigme som blev kaldt New Social Policy eller strukturtilpasning med et menneskeligt ansigt (Veltmeyer & Petras 2000: 29). Det var grundlæggende stadig de neoliberale principper der lå bag med decentralisering af magten og privatisering af statslige virksomheder men med et fokus på fattigdomsbekæmpelse (Ibid. 31-32).

Selektivitet

I slutningen af 1990'erne kom der i bistandsverdenen ifølge Degnbol-Martinussen & Engberg-Pedersen (2003: 50) fokus på *ex post* konditionalitet som strategi, det vil sige, at betingelserne bestod i at bistand kun skulle gives til de modtagerlande, der kunne vise at de havde implementeret den 'korrekte' politik, som vi vælger at kalde performance-baseret bistand, og udsprang af en bekymring for om bistandens effektivitet. Man ønskede nu at udvælge de lande der havde potentiale for at implementere de af donorlandet ønskede politikker, og denne strategi kaldes selektivitet (Ibid.).

Selektivitet kan siges at være en videreudvikling af konditionalitet, en slags tredje generations konditionalitet. Det virker som om selektivitet er et forsøg på at bevæge sig væk fra det ladede og kritiserede begreb konditionalitet, men vi vil argumentere for at der i selektivitet også ligger betingelser og derfor arbejder vi også med begrebet selektivitet i vores komparative analyse af kvalitative data.

3. Teoretiske overvejelser om bistandens politiske karakter

Degnbol-Martinussen & Engberg-Pedersen (2003: 247) pointerer, at selektivitet og performance-baseret allokering af bistand bryder fundamentalt med fattiges rettigheder til at modtage bistand overalt i verden. Behov og rettigheder, som svarer til McKinley & Littles *recipient need*-model, bliver erstattet af effektivitet og performance som styrende i det internationale udviklingssamarbejde. Forskellen på en tilgang til bistand bygget på behov og rettigheder og en tilgang bygget på effektivitet og performance, ligger i hvordan gode eller dårlige performere defineres. Dårlige performere straffes ved enten ikke at blive udvalgt eller ved at få trukket i bistanden. Dette mener Degnbol-Martinussen & Engberg-Pedersen (2003: 248) resulterer i mindre gennemsigtighed i forhold til selektivitet på grund af indblanding i uafhængige staters politiske, økonomiske og institutionelle performance.

4 Bistandspolitikens historiske rolle i USA's forhold til Latinamerika og Bolivia

Vi har i vores teoretiske afsnit reflekteret over hvordan bistand kan betragtes som et politisk instrument til at opnå et donorlands interesser og de strategier donorlandet kan benytte sig af. I dette kapitel vil vi ud fra disse overvejelser se på hvilken rolle bistandspolitikken i praksis har spillet i USA's forhold til både Latinamerika generelt og Bolivia specifikt fra den kolde krig og op til 2001, for hvis der er historiske eksempler på, at USA har reageret på politiske forandringer i Latinamerika og har brugt bistandspolitikken som instrument til at pleje egne interesser, er der belæg for at tro, at dette også er tilfældet i forhold til venstredrejningen i Bolivia.

Det er nødvendigt at se på hele Latinamerika, da den vestlige hemisfære og forholdet mellem Nord- og Sydamerika, som nævnt i indledningen, er et helt specielt fænomen. Dels er der, som det fremgår af navnet "the Americas" en samhørighed, 'Amerika mod resten af verden'. Og dels ses Latinamerika ofte som en samlet enhed i resten af verden, ikke mindst i USA, frem for et kontinent bestående af mange forskellige nationer og samfund. Latinamerika har i kraft af sin geografiske placering mange relationer til USA og omvendt, men mange lande i Latinamerika har været underlagt USA's økonomiske og politiske magt. USA's forhold til hele regionen kan derfor fortælle os noget om USA's reaktionsmønster overfor Latinamerika generelt, og det vil kunne give os en forståelse af forholdet til Bolivia.

Vi vil i dette kapitel se på de interesser USA har haft i Latinamerika og Bolivia, og i den forbindelse hvordan USA historisk har reageret på politiske forandringer i Latinamerika og tiltag der har været i konflikt med de interesser - med fokus på bistanden som instrument. Det vil vi illustrere gennem udvalgte begivenheder fra forskellige lande i Latinamerika samt ud fra de strategier USA har anvendt overfor Latinamerika og Bolivia i løbet af historien for at pleje egne nationale interesser.

Som det bliver slået fast af Stokke (1995: 2), falder motiver for at give bistand ofte sammen med de udenrigspolitiske motiver. Vi inddrager derfor også eksempler på USA's udenrigspolitik overfor Latinamerika, hvor det er relevant for at forstå eller fortælle noget om bistandspolitikken.

4.1 USA's udenrigs- og bistandspolitik overfor Latinamerika – de overordnede strategier

Forholdet mellem USA og Latinamerika har været præget af en asymmetri i styrkeforholdet og er af mange også blevet betegnet som USA's "baggård", hvilket har været beskrivende for forholdet siden Monroe-doktrinen i 1823, hvor USA overfor omverdenen erklærede sin rolle som magthaver og beskytter over et samlet Amerika inklusiv Latinamerika, der ikke havde politisk stabilitet og økonomisk magt til at give USA modspil og tage vare på egne interesser (Kryzaneck 2008: 23).

På baggrund af politisk uro i mange latinamerikanske lande som oprør mod USA's gentagne interventioner, herunder militære, ønskede Franklin D. Roosevelt at ændre denne opfattelse med sin Good Neighbor Policy i 1933, som byggede på respekt for de latinamerikanske landes nationale integritet og suverænitet (Zunes 2001: 34) med fokus på samarbejde og ikke-intervention (Kryzaneck 2008: 53), og som bl.a. udmøntede sig i at USA, i respekt for Latinamerikas suverænitet, nu ikke blandede sig så meget i de enkeltes landes politiske situationer.

Efter 2. verdenskrig og ikke mindst den efterfølgende kolde krig kom der igen fokus fra USA's side på nationale sikkerhedsinteresser. USA havde travlt andre steder i verden og Latinamerika fik ikke meget opmærksomhed. Den geopolitiske situation betød at magt- og sikkerhedspolitik igen var i centrum, og sikkerhedsinteresser vandt igen den dominerende plads i udenrigspolitikken. Ifølge Weeks (2008, 114) begyndte USA i denne periode mere åbenlyst at støtte autoritære regimer i Latinamerika, og forsøg i regionen på at skabe politiske reformer blev ofte stemplet som potentielt kommunistiske og en trussel mod USA's nationale sikkerhed. De latinamerikanske landes krav om politiske, økonomiske og sociale rettigheder passede ikke sammen med amerikanske politiske og økonomiske interesser.

Dette kom tydeligst til udtryk i den cubanske revolution i 1959, som også havde en stor indvirkning på amerikansk udenrigspolitik i regionen. For Latinamerika udgjorde Castros revolution en trussel for USA's overherredømme i regionen. I den forbindelse er et eksempel på at bistanden har været præget af sikkerhedspolitik John F. Kennedys storstilede bistandsprogram Alliance for Progress, som blev lanceret i 1961, hvor Roosevelts politiske træk hen imod samarbejde frem for interventionisme gav genlyd. Fokus var officielt, at USA i samarbejde med Latinamerika gennem bistand skulle dæmme op for regionens udviklingsproblemer og bringe tiltrængt forandring til de latinamerikanske samfund (Kryzaneck 2008, 63). Udgangspunktet var altså umiddelbart altruistisk, men den egentlige dagsorden var ifølge Slater (2004: 73) proaktivt at bruge bistanden til at skabe samarbejde for at dæmme op for social uro, som kunne spire og blive til revolutioner i Latinamerika. En forbedring af

levestandarden skulle gøre de store grupper af fattige mindre modtagelige for de kommunistiske ideer. Alliance for Progress er således et eksempel på *leverage* i forhold til national sikkerhed. Alliance for Progress-initiativet under Kennedy betød ifølge Slater (Ibid.), at bistanden til Latinamerika udgjorde 18 % af den totale amerikanske bistand på verdensplan – til sammenligning udgjorde den 3 % under Truman.

Hvor det før var militær magt der sikrede USA's dominans, var det nu økonomisk og politisk indflydelse. International handel og amerikanske multinationale selskabers store tilstedeværelse i Latinamerika gjorde at USA både havde vigtige økonomiske interesser og samtidigt stor indflydelse i regionen (Kozloff 2008, 2).

En anden og for forholdet mellem USA og Latinamerika meget afgørende strategi i bistandsverdenen var strukturtilpasningsprogrammerne, der i 1980'erne blev krævet gennemført, som betingelse for at modtage lån i de lande, der ikke kunne tilbagebetale deres udlandsgæld. Olieprisstigningerne i 1970'erne var med til at igangsætte en alvorlig recession i den vestlige verden og i verdensøkonomien generelt og som også fremskyndte gældskrisen i 1982, hvor bl.a. Mexico og Brasilien erklærede, at de ikke kunne tilbagebetale deres udlandsgæld (Simon 2000: 86). De internationale finansinstitutioner (IFI) mente at landene i syd selv var ansvarlige for gældskrisen, da strukturen i de politiske og økonomiske systemer bestod af staten som den regulerende kraft både i forhold til økonomien og den sociale velfærd. Man mente nu, at statens rolle skulle indskrænkes så meget som muligt, da den med sin indblanding ødelagde markedet og den frie handel med bureaukrati og restriktioner som skatter og afgifter (Doornbos 1995: 380). Derfor indførte IFI'erne strukturtilpasningslån som de gældsramte lande kunne optage til tilbagebetaling af deres i forvejen eksisterende lån, hvis de indførte den vestlige neoliberale struktur med det frie marked og privatiseringer af statslige virksomheder som løsning på problemet.

Men strukturtilpasningsprogrammerne og hermed den neoliberale strategi blev eksporteret til de gældsramte lande på grund af den vestlige verdens herunder især USA's behov for at globalisere det frie marked. De stramme neoliberalistiske økonomiske betingelser i de strukturtilpasningsreformer man krævede gennemført af udviklingslandene, er derfor også blevet stærkt kritiseret for at være alt for enstrengede og generelle. Man overførte den samme økonomiske struktur til lande, der var meget forskellige som udgangspunkt både socialt, politisk og økonomisk. Simon (2000: 87) kommenterer, at man i Vesten besluttede at beskytte det internationale finansielle system, der netop havde bevilget de store lån til udviklingslandene under højkonjunktoren og som nu frygtede, at alle de gældsramte lande ville erklære sig ude af stand til at betale tilbage. Det ville ramme bankerne økonomisk, der ligesom resten af verden var påvirket af lavkonjunktoren, og de afhang af renteindtægterne fra udviklingslandenes lån, hvilket resulterede i strukturtilpasningsprogrammerne som

modforanstaltning (Simon 2004: 87). Med den Internationale Monetære Fond (IMF) i spidsen blev det umuligt for gældssatte lande at låne penge med mindre de gik med til at implementere strukturtilpasningsprogrammerne. De latinamerikanske stater blev derved meget afhængige økonomisk af USA og de internationale finansinstitutioner (IFI) som Verdensbanken og IMF (Ibid.: 88).

Washingtons udenrigspolitik i 1990'erne reflekterede og støttede Verdensbankens og IMF's neoliberale strategier om økonomiske og strukturelle reformer (Slater 2004: 112), og minimalstaten og de frie markeds kræfter som var essensen i neoliberalismen som teori og ideologi blev det bærende element i USA's og de internationale finansorganisationers førte bistandspolitik i Syd i mange årtier og i høj grad i Latinamerika. Vi kan sige at bistand, her i form af fordelagtige lån og på multilateralt niveau, blev brugt som instrument til at pleje den vestlige verdens og herunder i høj grad også USA's, økonomiske interesser i at have et frit marked med mulighed for investeringer uden restriktioner.

I tiden efter den kolde krig, hvor den kommunistiske trussel var forsvundet, blev et vigtigt aspekt i USA's forhold til Latinamerika narkoproblemet i Andesregionen og især i Bolivia til at begynde med, som Gamarra (1999.: 188) skriver blev betragtet som "(...) the principal threat to Latin American democracies and to US national security." I den forbindelse kan nævnes et vigtigt instrument i forhold til USA's krig mod narko i Latinamerika, som præsident Reagan indledte i løbet af 1980'erne, og det er certificerings-strategien. Når et land certificeres, betyder det, at det godkendes for at samarbejde fuldt med ud USA i forhold til beslaglæggelse og bekæmpelse af narko, hvorved det kan udvælges til at modtage bistand, hvorimod en decertificering betyder at landet på grund af manglende samarbejde kan risikere at blive udelukket fra et bistandsprogram og miste bistanden (Slater 2004: 184). USA opfatter ifølge Slater (2004: 185) certificerings-processen som et vigtigt instrument til at overvåge og evaluere et lands samarbejde på. Dette sker i praksis ved, at det pågældende land evalueres hvert år i februar (Ibid.: 183) i forhold til dets performance inden for narkobekæmpelse, og på den baggrund vurderes det, om landet skal certificeres eller decertificeres. Dette instrument blev implementeret i forhold til narkobekæmpelse af Reagan i 1986, der som den første fremsatte narko som en trussel imod USA's nationale sikkerhed (Weeks 2008: 251). Kryzaneck (2008: 129) har betegnet decertificering som en form for diplomatisk brud i forhold til lande, der ikke lever op til den politik USA har fastlagt indenfor bl.a. bekæmpelse af narko, men som Weeks (2008: 252) understreger, er decertificering blevet brugt meget moderat, da det at skære i bistanden begrænser indflydelsen. Dog mister USA vel kun indflydelse, hvis decertificeringen ikke har den effekt at det pågældende land søger at leve op til USA's interesser alligevel, for at få genoptaget støtten. Weeks kommenterer også at USA ofte giver bistand til et modtagerland for et kan en decertificering af et land måske netop fungere som *leverage*, at få indflydelse ved at presse økonomisk via bistanden. Decertificering som strategi

kan altså, ud fra Stokke (1995: 33), opfattes som et billede på det asymmetriske forhold mellem USA og Latinamerika, da det er USA der beslutter, at et som for eksempel Bolivia skal 'måles' og hvilke parametre det skal 'måles' ud fra. Landet lever primært op til betingelserne, da det er afhængigt af pengestrømmen.

Kendetegnende for årene efter den kolde krig har også været at økonomisk samarbejde i form af frihandelsaftaler og demokratisering har været USA's foretrukne politik siden Reagan i slutningen af 1980'erne besluttede at demokratisering var den bedste politik mht. at håndtere konflikter i de sidste år af den kolde krig i Latinamerika (Reid 2007, 275).

Det der kendetegner historien er at bistanden kun er og har været et af mange instrumenter som USA kan bruge og har brugt til at pleje sine økonomiske og sikkerhedspolitiske interesser sammenlignet med nu, hvor militær intervention og kup ikke i samme grad er 'godkendt' som et middel mod uønskede styre og ikke længere virker. Et eksempel på dette er kupforsøget mod Chávez i Venezuela (Reid 2007: 170) som ifølge Reid er det eneste militærkup, USA har støttet i Latinamerika siden slutningen af 1980'erne. Et af målene med "democracy promotion" programmerne, som også var repræsenteret i Reagan-doktrinen, var at forhindre den kommunistiske trussel i at sprede sig ved at intervenere på nye måder.

4.2 Illustration af USA's motiver for og brug af bistanden

Begivenhederne herunder er eksempler på hvordan USA har intervenseret, når der er sket forandringer i Latinamerika, der har været i konflikt med USA's interesser. Som vi har nævnt har USA haft en tendens til at behandle Latinamerika som én enhed, og de nedenstående eksempler er udvalgt, fordi de tilsammen giver et godt billede af USA's måde at bruge bistandspolitikken til at pleje deres interesser på.

Bolivia

I 1952 under den kolde krig gennemførte el Movimiento Nacional Revolucionario (MNR) en succesfuld revolution i Bolivia med kommunistiske støtter. Det var en periode hvor USA ofte intervenserede i regionen i antikommunismens navn, men i situationen her valgte USA helt usædvanligt ikke at intervenere. Håndteringen af revolutionen i Bolivia blev i USA betragtet som en manifestering af Roosevelts Good Neighbor Policy i 1933, som var kendetegnet ved sin ikke-interventionspolitik, men ifølge både Stephen Zunes og Gregory Weeks var årsagen til USA's ikke-intervention, at der ikke var noget alternativ at støtte (Zunes 2001: 34 og Weeks 2008: 105). Det fragmenterede MNR-parti havde meget stor opbakning blandt især de fattige

bønder, men Washington var til gengæld meget bevidst om at Bolivia var et af de fattigste lande i regionen og meget afhængig af støtte fra USA. Så via pres ad bistandens vej påvirkede Washington MNR-regeringen til at følge USA's interesser bl.a. i forhold til at undlade at nationalisere udvindingen af tin. Et udtryk for at USA forsøgte at styre revolutionen i Bolivia og brugte bistanden til at pleje egne interesser var da Rusland nærmede sig Bolivia med henblik på at etablere et samarbejde indenfor tin-industrien: Washington truede øjeblikkeligt MNR med at fjerne al bistand. Et andet eksempel er, at USA nægtede at give bistand til Bolivia, hvis MNR-regeringen hævede prisen på tin (Zunes 2001: 39-40). USA var langt den største importør af tin fra Bolivia på det tidspunkt (Ibid.: 34-37). Og via bistanden pressede den amerikanske regering efterhånden MNR til at smide kommunisterne ud af regeringen, hvorefter den økonomiske bistand flød til landet igen (Weeks 2008: 105).

Chile

Det var for USA utænkeligt at en socialistisk præsident kunne sidde ved magten mens den kolde krig rasede. I Nixon-administrationens øjne ville en accept af dette være en opmuntring til venstreorienterede i andre lande til at prøve at få magten og disse ville alle med tiden blive ligesom Cuba. (Weeks 2008, 146). Endnu engang var faren ifølge USA muligheden for at en regering kunne sprede venstredrejning til andre lande, i dette tilfælde Bolivia og Peru. Valget af Allende til præsident var ikke i for amerikanske forretningsinteresser (Kryzaneck 2008, 72), da hans valggrundlag var nationalisering af ejendom ejet af udlændinge og at bevæge økonomien hen imod socialisme i form af større rolle til staten, nationalisering af land, højere løn og andre midler til at omfordele indkomsten. Man kan derfor argumentere for at ikke kun var det frygten for en spredning af kommunismen men også en reaktion på at USA's økonomiske interesser blev udfordret ganske voldsomt med privatiseringen af kobberindustrien.

Nixon var derfor fast besluttet på at svække Allendes regering og forhindre at Chile udviklede sig til en socialistisk stat. Det blev kaldt 'destabilisering' (Kryzaneck 2008, 72). Der blev brugt økonomiske og finansielle taktikker og aktioner i det skjulte for at underminere Allende i Chile. Nixon valgte at bruge en mindre åbenlys metode til at modarbejde Allende, f.eks. ved at bruge USA's indflydelse (*leverage*) til at blokere nye lån fra de internationale og regionale finansinstitutioner samtidigt med en drastisk nedskæring af den bilaterale støtte (Weeks 2008, 146). En skarp økonomisk nedgang ville fjerne Allendes popularitet og fremskynde hans fald (Weeks 2008, 147). Den eneste bistand, som ikke blev skåret væk men derimod steg, var militær bistand.

Allende nationaliserede kobberindustrien, og Nixon-administrationen svarede med at skære i bistanden og vetoe i de internationale finansinstitutioner mod yderligere lån til Chile. Desuden

udførte CIA omfattende skjulte aktioner (Kryzaneck 2008, 73). USA gav klart udtryk til militære kræfter i Chile at de ville give opbakning til en militær regering og fjerne al blokering af støtte og lån med det samme. Ligeledes gik USA ud og anerkendte Chiles militærregering (Weeks 2008, 147). Efter kuppet og, med Pinochets hårde styre, blev forholdet mellem Chile og USA normaliseret. (Kryzaneck 2008, 73).

Det interessante i denne sammenhæng er Nixon-administrationens valg af destabilisering som strategi til at beskytte amerikanske erhvervsinteresser og dæmme op for udbredelsen af kommunismen. Chile lå langt væk geografisk (i forhold til f.eks. et land i Centralamerika), og derfor blev der ikke brugt militær magt men i stedet undergravende destabilisering (Kryzaneck 2008, 73). Reid (2007) har den betragtning i USA's forhold til Latinamerika at jo længere sydpå, jo mindre indflydelse - men hvordan passer det med eksemplet fra Chile? Ville USA have reageret på samme måde hvis en kommunistisk præsident som Allende var kommet til magten i f.eks. Argentina som ikke havde disse store forekomster af kobber? Måske har USA's kobber-interesser spillet en rolle. USA havde store økonomiske interesser i form af investeringer i bl.a. kobberindustrien i Chile som Zunes (2001: 38) også kommenterer, og i den forbindelse og set ud fra eksemplerne ovenfor er det nærliggende, at der også kunne være økonomiske interesser involveret fra USA's side.

Nicaragua

I 1984 vandt Sandinisterne valget i Nicaragua, et valg som af uafhængige valgobservatører blev vurderet til at være både frit og fair (Slater 2004: 111). Sandinisterne havde taget magten i Nicaragua ved et kup i 1979, hvor de væltede den USA-venlige diktator Somoza som havde holdt ved magten med amerikansk økonomisk hjælp (Weeks 2008, 150).

Men Reagan-regeringen, der i starten af 1980'erne havde sat fokus på fremme af demokrati med igangsættelsen af "democracy promotion" programmer i mange lande i Latinamerika (Ibid.), fortsatte sin økonomiske støtte af den kontrarevolutionære guerilla og undergravede på den måde en demokratisk valgt regering. Reagan indførte handelsblokader i forhold til Nicaragua (Reid 2008: 101) og i slutningen af 1980'erne pressede Reagan-regeringen Verdensbanken til at blokere bistanden til Nicaragua for at isolere og presse landet økonomisk (Slater 2004: 110-112). USA's strategi lykkedes, da sandinisterne tabte valget i 1990 til USA-venlige Violeta Chamorro. Den nye regering lod landet gennemgå neoliberale økonomiske og institutionelle reformer (strukturtilpasningsprogrammerne) og blev et markedsstyret samfund ligesom de fleste andre lande i Latinamerika, herunder Bolivia. Contraernes kamp skubbede dog Sandinisterne længere over mod Cuba og Sovjet (Weeks 2008, 155) og repræsenterede en kommunistisk trussel fra USA's synspunkt, da man var bange for en ny cubansk revolution (Reid 2007: 101).

Zunes nævner at der kun var "small amount of US investment in Nicaragua" (Zunes 2001: 48), men dette minimerede ikke USA's fjendtlighed overfor sandinist-styret. Så sandsynligheden for at USA's ønske om at få en USA-venlig leder på magten også i høj grad bundede i sikkerhed er for os at se stor, da den korte geografiske afstand til Nicaragua udgjorde en geopolitisk trussel i forhold til indflydelse fra Sovjetunionen.

Reagan benyttede altså fremme af demokrati til at legitimere interventioner. Slater understreger, at Reagan-doktrinen indeholdt geopolitiske aspekter, der er genopfundet og har været centrale i Washingtons udenrigspolitiske strategi efter 9/11 (Slater 2004: 110+112). Der var blandt folkene bag George W. Bush en del gengangere fra Reagan-administrationen (Slater 2004: s.112)

USA's interesser i Nicaragua var overvejende magtpolitiske og sikkerhedspolitiske. Nicaragua er et eksempel på intervention, økonomisk pres i form af handelsblokader og bistandsblokader, støtte af contraer – det hele udtryk for USA's hegemoni i regionen og mulighed for at intervenere i et lands interne anliggender som perioden under den kolde krig var karakteriseret af.

4.3 Centrale aspekter i USA's bistandspolitik overfor Bolivia

Selvom Bolivia ikke selv har spillet nogen stor rolle hverken i hemisfæren eller internationalt, skriver Gamarra (1999: 177) at Bolivia har været et mere centralt land for USA. Gamarra beskriver, at dette bl.a. er på grund af Bolivias centrale geografiske og geopolitiske position i Andesregionen, hvilket både gjorde sig gældende under den kolde krig, og da narkobekæmpelse kom i fokus i USA's politik overfor landet (Ibid.). Han beskriver, at forholdet især har været karakteriseret af at de amerikanske ambassadører har haft stor magt i Bolivias indenrigs- og udenrigspolitik (Ibid.: 178), samt af asymmetri i styrkeforholdet, da Bolivia historisk har været økonomisk meget afhængig af USA. Derudover trækker Gamarra (177, 179) frem at USA's interesser i og hermed bistand til Bolivia dog har været meget svingende men at bistanden har været omfattende, når USA's interesser har været høje i landet, for eksempel under revolutionen i 1952 som beskrevet ovenfor og krigen mod narko som vil blive uddybet nedenfor.

Ifølge det amerikanske udenrigsministerium har USA og Bolivia traditionelt haft et godt forhold præget af samarbejdsvilje. USA har givet bistand til Bolivia siden 1940'erne (siden 1960'erne via USAID) og har været og er stadig en af de største økonomiske bistandsgivere. USA eftergav i 1991 hele Bolivias gæld til USAID på 341 mio. USD (U.S. Department of State 2008).

Strukturtilpasningsprogrammerne i Bolivia

I 1980'erne var strukturtilpasningsprogrammerne et eksempel på meget eksplicitte betingelser i bistandsforholdet. Men man har i donorlandene i løbet af årene også erkendt, at de neoliberalistiske strukturtilpasningsprogrammer ikke har forbedret hverken de økonomiske eller de sociale vilkår i de fattige lande, som Bolivia er et tydeligt eksempel på (Simon 2002: 89 og Weisbrot & Sandoval), ikke engang i lande, som blandt andre Bolivia, der gennemførte de neoliberale reformer og strategier i sin fulde form (Degnbol-Martinussen & Engberg-Pedersen 2003: 251).

Slater (2004: 89) nævner, at Bolivia var det land i Latinamerika, der implementerede den neoliberale strategi til det yderste ved at opfylde de betingelser som IFI'erne og herigennem USA stillede til landet. Strukturtilpasningsprogrammerne blev sat i spil overfor Bolivia i 1985, da landet ikke kunne betale sin udlandsgæld tilbage ovenpå gældskrisen i 1982, og det betød at Bolivia kunne få lov til at optage lån i IMF til tilbagebetaling af gælden, på den betingelse at landet gennemførte omfattende økonomiske reformer, der skulle skabe vækst og standse hyperinflationen, der på det tidspunkt lå på omkring 24.000 % (Knudsen 2001: 36). For Bolivia betød det en regering under Victor Paz Estensoro, der liberaliserede staten og markedet, hvilket betød at han minimerede statsapparatets indflydelse, privatiserede offentlige virksomheder, fjernede afgifter på import og eksport og skar voldsomt i de offentlige udgifter (Slater 2004: 88-89 og Knudsen 2001: 37).

Coca:

Narkotika og bekæmpelsen af denne er et meget centralt emne i det bilaterale forhold mellem USA og Bolivia. USA har støttet tidligere regeringer i diverse programmer for hhv. fysisk udrydning af coca-marker, støtte til omlægning til andre afgrøder, betaling af coca-dyrkere for omlægning til andre afgrøder, støtte til counter-narcotics politi etc. Morales-regeringens politik er frivillig udryddelse af coca og social kontrol.

I 1989 gav nyvalgte Jaime Paz Zamora indenrigsministerpost til kokaingeneralen Garcia Meza. Coca skulle nemlig legaliseres så coca-bønder kunne eksportere på det internationale marked. Men valget af Meza gav et temmelig spændt forhold til USA hvor kokain var udnævnt som væsentlig årsag til landets sociale problemer, og USA truede med at lukke for bistanden hvis ikke Meza blev afsat øjeblikkeligt, og det blev han så efterfølgende. George Bush bevilgede i 1990 78 mio. dollars til bistand til Bolivia og optrappede den militære indsats mod narko inde i Bolivia (Knudsen 2001: 40-41)

USA's fokus på narko i forhold til bistanden har vi set i forhold til García Meza, der blev sat af sin indenrigsministerpost i 1989, da USA truede med at skære i bistanden, og endnu et

eksempel er i forhold til Banzers Plan Dignidad i 1998, som indbefattede en aggressiv militær indsats støttet af USA, og som drastisk nedbragte coca-produktionen og således forbedrede forholdet til USA (Knudsen 2001: 118).

Da Bolivia blev certificeret i 1995 (Ledebur 2005: 150) uden at det faktisk levede op til USA's krav, er der tale om et eksempel på at USA også kan certificere et land for at få indflydelse, dvs. et eksempel, ifølge McKinley & Little, på brug af *leverage*-strategien.

En decertificering af Colombia i 1996 som følge af en større krise i forholdet mellem Colombia og USA, især pga. uoverensstemmelser over narkotika-problematikken (Ramírez Lemus, Stanton & Walsh 2005: 104) og var medvirkende til at sætte et stort narkobekæmpelsesinitiativ i gang, nemlig Plan Colombia i 2000 som skete i samarbejde mellem den amerikanske og den colombianske regering, hvilket ifølge Weeks (2008: 254), forbedrede forholdet til USA. Plan Colombia fik også omfattende betydning for bistand til bekæmpelse af narko i Bolivia, Peru og Ecuador.

4.4 Delkonklusion

Det er kendetegnende for forholdet mellem USA og Latinamerika at USA siden Monroe-doktrinen har haft en tendens til at behandle landene i Latinamerika som en samlet og ofte noget udifferentieret enhed. Derfor er der i en gennemgang af det historiske forhold mellem USA og Bolivia ofte et sammenfald med det forhold mellem USA og det øvrige Latinamerika, og vi har derfor kunnet trække værdifuld viden om USA's donoradfærd både fra det historiske bistandsforhold til Bolivia og fra eksemplerne fra resten af Latinamerika.

Under den kolde krig har forholdet gennemgående været præget af USA's sikkerhedspolitiske interesser, primært på grund af den kommunistiske trussel, og derfor har der været reaktioner fra Washington, når der har været tendenser i Latinamerika til at socialistiske kræfter er kommet til magten. En kobling af både sikkerhedspolitiske og økonomiske interesser ses tydeligst i frygten for kommunismen, som udover at være en politisk trussel også betød at flere socialistiske eller kommunistiske regeringer tog skridt mod at gennemføre omfattende reformer, ofte i form af nationaliseringer af naturressourcer, og dette ville true USA's økonomiske interesser i regionen.

Vi kan se at USA har haft mulighed for at lægge pres på de latinamerikanske lande, fordi USA har været meget stærkere både politisk og økonomisk, dvs. de har benyttet *leverage*-strategien, da de latinamerikanske lande og Bolivia især har været meget afhængige af naboen i nord, hvorfor forholdet har derfor i høj grad været på USA's præmisser. Dette har

været tydeligt siden 1980'erne, hvor et centralt aspekt i forholdet har været de økonomiske kriser i hele Latinamerika og ikke mindst i Bolivia, og USA har haft en stor rolle i de økonomiske strukturtilpasningsprogrammer, som efterfølgende blev implementeret og hvor Bolivia var måske det land, hvor de blev implementeret i sin fuldeste form. Dette har i høj grad været på baggrund af USA's økonomiske interesser i regionen, bl.a. på grund af de tab, USA ville lide, hvis de latinamerikanske lande ikke kunne betale deres gæld tilbage til de multilaterale institutioner som Verdensbanken og IMF.

Hvad angår måden, USA har plejet sine interesser på, har de benyttet forskellige udenrigspolitiske instrumenter helt fra diplomati og dialog til militær intervention og destabilisering. Da bistanden er en del af udenrigspolitikken, har den derfor, som vist i eksemplerne, også fungeret som instrument for den amerikanske regering i flere tilfælde. Dog har bistanden været ét af mange instrumenter, og det har derfor, for at få et billede af det historiske forhold i sin helhed, været relevant at lave en bredere gennemgang af USA's udenrigspolitiske instrumenter end kun at se på bistandspolitikken.

Vi kan se ud af eksemplerne, at USA ofte har brugt bistandspolitikken for at opnå udenrigspolitiske og herunder især sikkerhedspolitiske mål, hvilket har betydet, at USA har interveneret i Latinamerikanske lande, når noget er gået imod deres interesser. I de eksempler vi har trukket frem er interventionerne som overskrift begrundet i frygten for spredningen af kommunismen, og de mange Latinamerikanske landes afhængighed af den amerikanske bistand har vist, at bistanden har været et effektivt instrument i forhold til at presse regeringer til at samarbejde. Bolivia under MNR-regeringen er et næsten rent eksempel på politisk og økonomisk pres og belønning via bistand – eksemplet er i højere grad direkte bistandsrelateret, selvom Nicaragua og Chile også blev presset på bistanden. Chile mistede al bistand undtagen den militære bistand, og i Nicaragua pressede Reagan Verdensbanken til at blokere bistand til landet. I eksemplet med både Chile og Bolivia kan der også argumenteres for en magtøkonomisk bevæggrund for at intervenere. I Bolivia importerede USA meget tin og det kan diskuteres om USA havde sat Allende af magten, hvis han havde siddet i f.eks. Argentina, som ikke havde noget kobber. På den baggrund kan man også diskutere om USA udtrykte frygt for kommunismen under den kolde krig legitimerede interventioner der havde andre dagsordner end blot at sørge for at slå blomstrende socialistiske styre ned.

Nicaragua er et tydeligt eksempel på at USA opfattede især Centralamerika som sin baggård. Dog blev Latinamerika 'større' i USA's øjne under den kolde krig: hvis udtrykket baggård for en stor del primært refererer til Mellemerika, dvs. Mexico, Centralamerika og Caribien, var kommunismen en trussel der gjorde at USA så udover Mellemerika og så langt sydpå som til Chile.

4. Bistandspolitikens historiske rolle i USA's forhold til Latinamerika og Bolivia

Bolivia har generelt historisk været afhængig af bistand fra USA, og USA har haft stor indflydelse på den politiske og økonomiske dagsorden i landet. Efter den kolde krig er det, der har kendetegnet forholdet mellem USA og Bolivia, især de neoliberale strukturtilpasningsprogrammer i 1980'erne, som Bolivia implementerede i en vid udstrækning men med nedslående økonomiske resultater til følge og USA's krig mod narko i landet.

5 USA's bistandspolitik over for Bolivia 2001-2009

Som vi har set, bærer forholdet mellem USA og mange lande i Latinamerika, herunder Bolivia, en lang historie med sig af reaktioner fra USA's side, når der er sket politiske forandringer, og vi har set forskellige eksempler på, hvordan USA's regering har brugt blandt andet bistanden som instrument i deres udenrigspolitik. Derfor er det relevant at undersøge USA's bistandspolitik over for Bolivia i årene før og efter Evo Morales valgsejr i 2005 og dette vil vi gøre i en historisk komparativ analyse. Undersøgelsen kan fortælle os, om der er sket forandringer, og i givet fald, hvori de består.

Vi undersøger USA's bistandspolitik ud fra følgende tre parametre, som vi mener, tilsammen udgør de centrale elementer i USA's bistandspolitik over for Bolivia. Parametrene er som nævnt i metode grupperet i kvantitative og kvalitative data:

- Kvantitative data, dvs. mængden af de økonomiske midler og allokeringen af midlerne til strategiske mål, som behandles i afsnit 5.2
- Kvalitative data om måden bistanden gives på med fokus på konditionalitet, som vil sige betingelser der følger med bistanden, som behandles i afsnit 5.3

En undersøgelse af netop hvor meget den amerikanske regering har bevilget i form af økonomiske midler, hvordan de er blevet allokert og en undersøgelse af de betingelser, USA stiller i forbindelse med modtagelsen af bistand i årene før og efter Morales, er netop en af forudsætningerne for besvarelsen af vores problemformulering.

Til afsnit 5.2.1 og 5.2.2 bruger vi informationer om totale bistandsoverførsler og allokering fra Congressional Budget Justification for Foreign Operations (herefter CBJ) rapporter fra Department of State og USAID, som er agenturernes ansøgning i kongressen om størrelsen af både den bilaterale, multilaterale og militære samt andre former for støtte til udlandet¹. I kraft af CBJ-rapporternes egenskab af en slags salgstale til kongressen er rapporterne ikke objektive, men med hensyn til de kvantitative data i rapporterne vælger vi dog at bruge formidlerne af rapporterne, som informanter og benytter tallene som fakta til vores analyse. Pålideligheden og usikkerhederne i disse data er behandlet i kapitel 2.

¹ Vi skal gøre opmærksom på at tallene i kilderne til vores primære empiri er historiske, dvs. at de ikke er reguleret for inflation. Men da den undersøgte tidsperiode er forholdsvis kort, er det ikke nødvendigt at omregne til konstante tal for at få et billede af fald og stigninger i beløbene.

Til afsnit 5.3 bruger vi tekster fra den amerikanske regering, der indeholder data om betingelserne i USA's bistandspolitik over for Bolivia. Teksterne, vi benytter, er især fra the White House, det statslige bistandsagentur Millennium Challenge Corporation (MCC) samt United States Trade Representative (USTR). Da afsnittet her bygger på kvalitative data og samtidig forholder sig til de informationer, vi har fundet i de foregående mere beskrivende afsnit, betyder det også, at det har en mere diskuterende karakter.

Inden selve undersøgelsen af data vil vi derfor kort gøre rede for, hvordan USA's bistandssektor har været organiseret inden for det sidste årti, da en forståelse af forvaltningen af amerikansk bistand, er en forudsætning for at forstå de kvantitative og kvalitative data samt de mulige forklaringer, der kan ligge bag de ændringer, vi finder i USA's bistandspolitik over for Bolivia. Forvaltningen af den amerikanske bilaterale bistand er nemlig kendetegnet ved at være administreret af flere forskellige ministerier og organer, og en kort introduktion er derfor nødvendig for at kunne gennemskue, hvem der administrerer hvilke midler og med hvilke formål.

5.1 USA's udenrigs- og bistandspolitik under Bush

I samme periode som venstredrejningen i Bolivia er der sket væsentlige og gennemgribende forandringer i USA's udenrigspolitik, som også afspejles i den måde hvorpå den amerikanske bistandspolitik tænkes. The National Security Strategy (NSS) fra 2002, også kaldet Bush-doktrinen, blev præsenteret kort efter terrorangrebene på USA 11. september 2001 og er central i udformningen af USA's udenrigspolitik fra 2001-2009. Fokus er på national sikkerhed, økonomisk frihed og demokrati, og samtidig beskriver Bush i forordet til NSS (2002: v), at der også er fokus på de såkaldte svage og fejlslagne stater, som en mulig trussel for USA, og da de er sårbare over for f.eks. terrorister og narkokarteller i og med, at de har ustabile eller helt fraværende demokratier.

Der er i NSS generelt fokus på, at USA's udenrigspolitik skal centreret omkring tre mål, som er udvikling, forsvar og diplomati, da der også er større og større enighed om, at investering i udvikling og god regeringsførelse vil bidrage til USA's sikkerhed på længere sigt (The White House 2002: 4). NSS er et udtryk for at sikkerhedspolitikken er i højsædet i amerikansk udenrigspolitik fra 2001-2009 og har på den måde stor indflydelse på bistandspolitikken. Efter 11. september 2001 kommenterer Slater (2004: 193), at USA's udenrigspolitiske strategi er blevet langt mere aggressiv, og landets militære magt er blevet udvidet og intensiveret.

Den nye strategi indenfor bistandspolitikken kommer til udtryk i den omfattende rapport "Foreign Aid in the National Interest" (herefter FANI), som USAID udgav i 2002, og som er en direkte

udløber af NSS. FANI omhandler i høj grad Bush-administrationens enorme bistandsinitiativ the Millennium Challenge Account (MCA), der blev præsenteret i 2004, i højere grad knyttet til USA's bistandspolitik generelt. Lancaster & Van Dusen (2008: 15) vurderer, som nævnt i indledningen til kapitlet, at the Millennium Challenge Corporation (MCC), der forvalter midlerne i MCA-puljen på 5 mia. dollars (Ibid. 2005: 1), nu er et af de mest centrale bistandsagenturer i USA sammen med USAID og er en central del af den omfattende omstrukturering i bistanden, som er den største siden Kennedys Alliance for Progress. Bistanden i MCA er baseret på det pågældende modtagerlands performance, det vil sige, at landet skal have vist en vis udvikling inden for af donoren bestemte områder for at kunne modtage bistanden. MCA bliver præsenteret som en stor del af Bushs National Security Strategy fra 2002 (the White House 2002: 21), som udover at være karakteriseret af et dominerende fokus på national sikkerhed, også har udvikling med som det tredje ben af udenrigspolitikken:

“For the first time development has been elevated as the third pillar of U.S. national security, along with defence and diplomacy.” (USAID 2002: iv)

Det fortæller os, at USA's bistandspolitik tilsyneladende er en ligeså vigtig del af udenrigspolitikken som forsvar og diplomati.

Hovedaktørerne inden for den amerikanske bilaterale bistand er Department of State samt det statslige bistandsagentur USAID. I 2004 blev et nyt statsligt organ oprettet, the Millennium Challenge Corporation (MCC), hvorfra midlerne fra the Millennium Challenge Account (MCA) fordeles. Indtil da blev USAID betragtet som det vigtigste organ inden for amerikansk bistand (Degnbol-Martinussen & Engberg-Pedersen 2003, 77), men nu betragtes de to bistandsagenturer som lige vigtige (Lancaster og Van Dusen 2005: viii).

Udover denne forandring i organiseringen har Department of State også fået tildelt en endnu større rolle i forvaltningen af bistanden under Bush-regeringen end førhen, hvor det i høj grad var USAID der, som nævnt ovenfor, var central. Under Bush-regeringen har man centreret administreringen af udviklingsbistanden i Department of State, hvilket rent praktisk har betydet færre økonomiske ressourcer til USAID. Denne ændring i organiseringen af den amerikanske bistand er beskrevet i en rapport fra den 110. Kongres 2007, hvor der i Repræsentanternes Hus er uenighed med Bushs omstrukturering:

“The President's budget request cut the operating budget of USAID and transferred more USAID resources to accounts managed by the Department of State. The Committee believes that USAID is the nation's primary international development agency and should play the leading role in shaping and implementing development policy and programs that address global poverty and promote economic growth.” (110th Congress, House 2007: 6)

5.2 De kvantitative aspekter i USA's bistand til Bolivia

5.2.1 Mængde

I afsnittet her beskriver vi de totale overførsler af bistand fra USA til Bolivia i perioden 2001-2009, som udgør en del af USA's bistandspolitik, og kommenterer herefter, om vi kan se bemærkelsesværdige forandringer. Vi benytter her CBJ-rapporter fra 2003 til 2009 fra Department of State, da de tilsammen angiver de totale bistandsbeløb, som kongressen har godkendt.

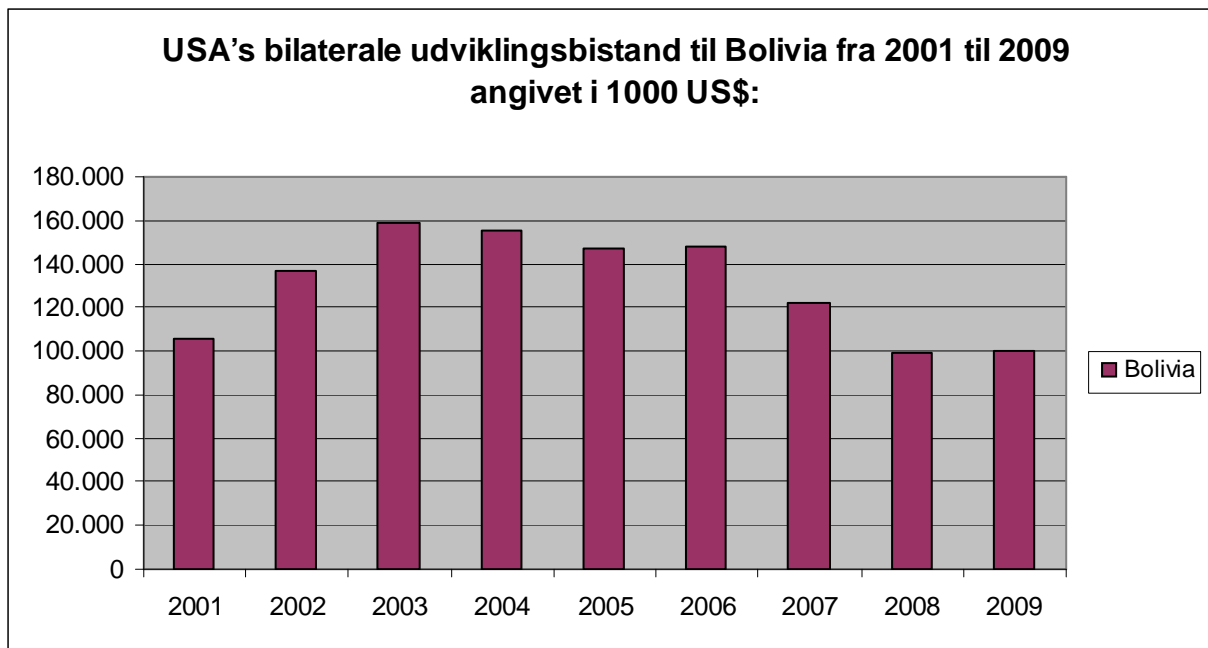
I skemaet herunder ses beløbene fra de tre CBJ-rapporter fra Department of State, der angiver bistanden til Bolivia i totale tal og derefter sat i et søjlediagram, der giver et samlet billede af forandringerne fra år til år.

USA's bilaterale udviklingsbistand til Bolivia fra 2001 til 2009:

År	total i 1000 US\$	ændring i %
2001	105.199	
2002	136.439	+ 29,7 %
2003	158.732	+ 16,3 %
2004	155.343	
2005	147.286	- 5,2 %
2006	147.536	
2007	122.191	- 17,2 %
2008	99.456	- 18,6 %
2009	100.399	

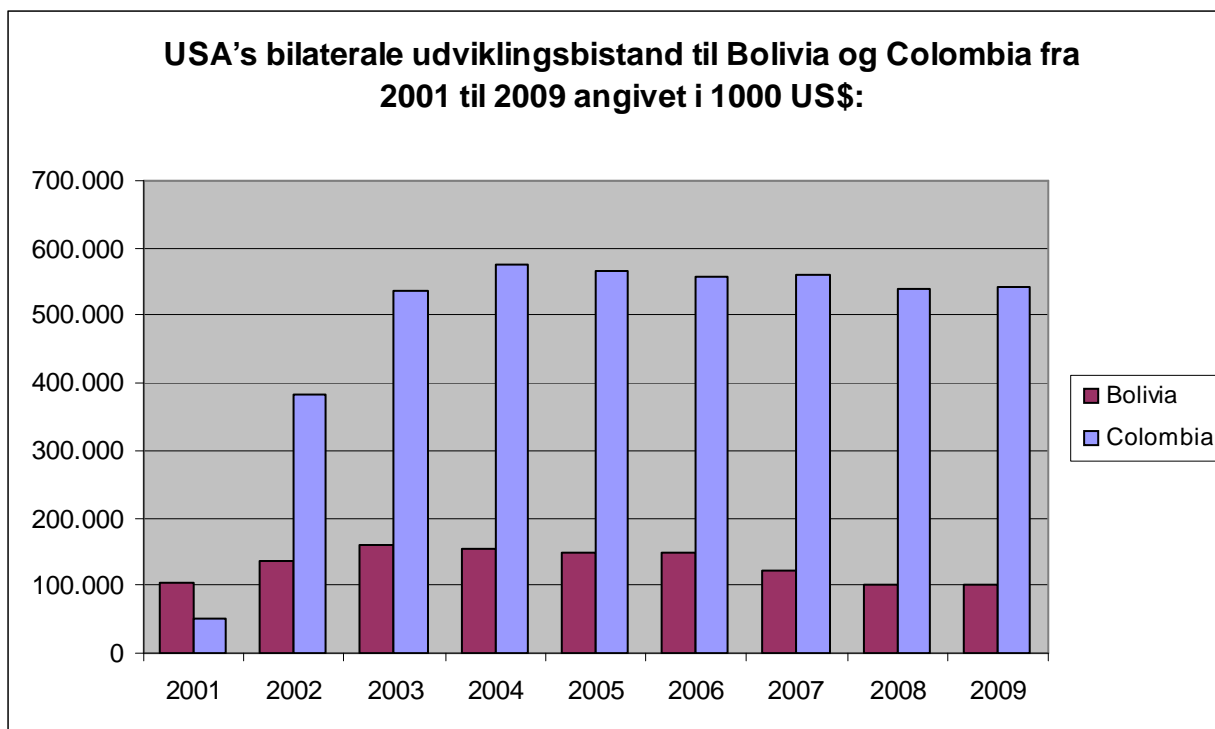
(Data fra US Department of State: se bilag 1-12)²

²Inklusive Peace Corps, et uafhængigt agentur, som Bolivia modtager støtte fra indtil 2007, ligger mellem 2,5 og 3 mio. om året og inklusive midler fra fødevarehjælp fra puljen Public Law 480.



Generelt kan det ses på tallene, at der har været en stigning i den bilaterale bistand fra 2001-2003 og et generelt fald efter 2006, hvor den ansøgte støtte til Bolivia ellers var på et af de højeste niveauer i perioden – knap 148 mio. dollars. Der sker et fald på ca. 32 % fra 2006 til 2009. Til sammenligning kan vi for hele regionen se, at USA's bilaterale bistand til hele den vestlige hemisfære er steget fra ca. 1,553 mia. dollars i 2007 til 2,049 mia. dollars (U.S. Department of State 2009: s.856, 865, 875)

Men støtten til Latinamerika er for nogle af kontinentets landes vedkommende stort set uændret. Det gælder bl.a. Colombia, som siden 2002 har været den største modtager af bistand fra USA i Latinamerika, og som i de sidste udviklingsstatistikker fra OECD DAC ligger som den fjerde største modtager af bistand fra USA (OECD 2006-07).



(Data fra US Department of State: for Colombia se bilag 2-4, 6-8 og 10-12)

Som det kan ses i skemaet herover steg bistanden fra USA til Colombia markant fra 2001-2003, tillige for Bolivias vedkommende, men hvor støtten til Bolivia steg med ca. 46 %, er der for Colombias vedkommende tale om næsten tidobling³. Herefter har niveauet ligget nogenlunde stabilt siden med et mindre fald på ca. 3 % fra 2006 til 2009.

Det er bemærkelsesværdigt, at støtten stiger eksplosivt til Colombia i 2001-2003 og er stabilt derefter, og at støtten falder til Bolivia efter 2006.

5.2.2 Allokering

En beskrivelse af allokeringen af USA's bilaterale bistand til Bolivia fra 2001-2009 uddyber de stigninger og fald vi har set ovenfor. De dele af allokeringen vi koncentrerer os om i det følgende afsnit, er de puljer pengene allokeres fra, og de strategiske mål pengene allokeres til. Beskrivelsen af allokeringen, som er en del af USA's bistandspolitik, vil vise os, hvilke områder

³ Det er i denne sammenhæng vigtigt at understrege, at niveauet i 2001 ikke er et dyk i forhold til de foregående år, men at bistanden til Colombia også har ligget på nogenlunde dette niveau før 2001.

den siddende regering har fokuseret på i fordelingen af bistanden til Bolivia i perioden, og om der er sket ændringer i dette fokus.

Informationerne om allokeringen får vi fra CBJ-rapporter fra både USAID og Department of State. Årsagen til at vi har benyttet rapporter fra begge organer, er den forandring, der er sket i forvaltningen af bistand under Bush-regeringen, som vi beskrev kort i indledningen i starten af kapitlet. I forhold til allokering har det betydet, at vi ikke har kunnet finde allokering til strategiske mål i Department of States rapport op til 2007, og vi har derfor fundet disse informationer i USAID-rapporterne.

Puljerne hvorfra bistanden allokeres

Puljerne vi beskæftiger os med, er overordnede for alle bistandsagenturernes og ministerierne og vi beskriver de vigtigste puljer, der allokeres midler fra til Bolivia. Puljerne er generelt de samme fra 2001 til 2009 med få ændringer i titlerne inden for de puljer, hvorfra der allokeres midler til narkobekæmpelse.

For overblik skyld beskriver vi puljerne kort:

- ACI/ACP Andean Counterdrug Initiative/Andean Counterdrug Program:

ACI/ACP støtter bekæmpelse af ulovlig narko. Indtil 2007 har midlerne fra ACI været tildelt Department of State, som har videregivet en del af administrationen til USAID, der står for de alternative udviklingsprogrammer i bl.a. Bolivia i forbindelse med coca-rydningen. Det ser udelukkende ud til at være Department of State der forvalter ACP efter 2007

- INCLE (International Narcotics Control and Law Enforcement):

Støtter bekæmpelse af ulovlig narko og var i 2001-2003 slået sammen med ACI for Bolivias vedkommende. I Bolivia er midlerne fra denne pulje allokeret til beslaglæggelse, udryddelse og alternativ udvikling af andre afgrøder (denne sidste del administreres af USAID). INCLE administreres af Department of State.

- DA (Development Assistance):

DA støtter især demokrati, god regeringsførelse og antikorrruption men også sundhed, uddannelse og mange andre aspekter af bistanden og puljen har været repræsenteret i alle de år, vi beskæftiger os med.

- ESF (Economic Support Fund):

5. USA's bistandspolitik over for Bolivia 2001-2009

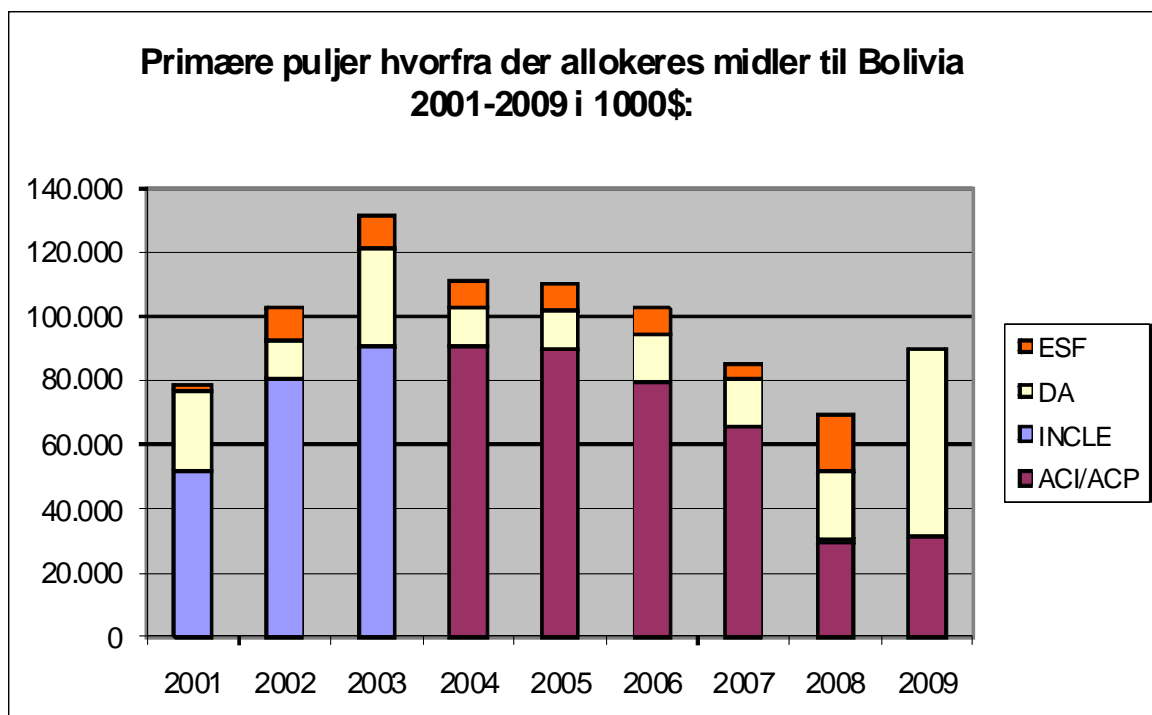
Støtter bl.a. globale og regionale programmer administreret af Department of State og som støtter specifikke udenrigspolitiske mål for USA.

Der er også andre puljer, der figurerer i forhold til Bolivia, men som vi har valgt ikke at beskæftige os med i beskrivelsen nedenfor, da de enten ikke har ændret sig meget inden for perioden 2001-2009 i Bolivia eller har bestået af meget små beløb i sammenhængen: CSH (Child Survival and Health), Public Law 480 (fødevarehjælp), NADR (Non-proliferation, Anti-terrorism, Demining and Related programs), IMET (International Military Education and Training), FMF (Foreign Military Financing). (Se Bilag 1, 2 og 3).

Primære puljer der allokeres midler fra til Bolivia 2001-2009 i 1000\$:

År/Puljer	ACI/ACP	INCLE	DA	ESF
2001	-	\$52.000	\$25.098	\$1.995
2002	-	\$81.000	\$12.053	\$10.000
2003	-	\$91.000	\$30.574	\$10.000
2004	\$91.000	-	\$12.032	\$8.000
2005	\$90.272	-	\$11.824	\$7.936
2006	\$80.000	-	\$14.454	\$8.000
2007	\$66.000	-	\$14.700	\$4.500
2008	\$29.757	\$397	\$21.991	\$16.862
2009	\$31.000	-	\$58.948	-

(Data fra US Department of State: se bilag 2-4, 6-8 og 10-12)



Vi kan se, at der fra 2001-2003 er sket en markant stigning i allokering af midler inden for narkobekæmpelse (INCLE puljen) på nøjagtig 75 % fra 52 mio. dollars til 91 mio. dollars.

Efter en nogenlunde stabil periode fra 2003-2006 sker der fra 2006-2009 til gengæld et markant fald inden for bekæmpelse af narko (ACP/ACI puljen) på ca. 61 % (61,25 %), hvor midler allokeret fra DA puljen steg blev næsten tredoblet fra 2008 til 2009 fra knap 22 mio. dollars til knap 59 mio. dollars. Stigningen i DA-midler bliver dog foregrebet i CBJ-rapporten for 2009 fra Department of State, hvor det kommenteres af Condoleezza Rice, at der generelt er ønsket overflyttet flere ressourcer fra andre fonde og til Development Assistance-fonden svarende til 60 % pga. den amerikanske regerings fokus på demokrati og god regeringsførelse, som vejen frem i forhold til udvikling og den nationale sikkerhed. Der gøres opmærksom på, at ESF-midler bliver flyttet til DA (U.S. Department of State 2009: xiii), og det træder tydeligt frem af skemaet ovenfor, hvor der ikke allokeres midler fra ESF-puljen for Bolivia i 2009.

De strategiske mål hvortil bistanden allokeres

I afsnittet her beskriver vi de strategiske mål bistanden allokeres til i forhold til Bolivia 2001-2009. Informationen om strategiske mål findes ikke i Department of States' CBJ-rapporter før den omtalte omstrukturering af forvaltningen af den amerikanske bistand omkring 2008, hvor Department of State fastlagde syv strategiske mål for USA's udenrigspolitik (U.S. Department of State 2008:10). En del af disse strategiske mål gælder også allokering af udviklingsbistanden til de forskellige lande herunder Bolivia i CBJ-rapporterne 2009. På denne baggrund benytter vi

derfor CBJ-rapporten fra USAID op til 2007, men USAID bruger andre titler for de forskellige mål og har andre måder at stille deres informationer op på. Derfor har vi valgt at gå ud fra de fire strategiske mål, der er i spil i forhold til Bolivia i CBJ-2009, og tilpasset dem til informationerne fra de andre CBJ-rapporter, så det bliver overskueligt at sammenligne allokeringen i perioden.

De 4 strategiske mål, der er i fokus for allokering af amerikansk bistand til Bolivia, er:

- Achieve Peace and Security (P&S): Det primære fokus for bistanden til dette mål er beslaglæggelse og udryddelse af coca, samt at dæmme op for transnational og økonomisk kriminalitet.
- Governing Justly and Democratically (GJD): Det primære fokus er her at skabe et pluralistisk, inkluderende og repræsentativt demokrati samlet i termen "god regeringsførelse".
- Investing in People (IIP): Fokus inden for dette mål er primært bedre sundhed og flere i uddannelse.
- Promoting Economic Growth (EG): Bistand allokert til dette mål fokuserer på forbedring af landbruget, adgang til finanser og udvikling af virksomheder.

(Dep. of State 2009: 660-661)

I skemaet og søjlediagrammet herunder er angivet de beløb, der allokeres til de forskellige strategiske mål for Bolivia så vi kan få et overblik udviklingen og forskellene:

Allokering af USA's bistand til Bolivia 2001-2009⁴ i 1000 \$:

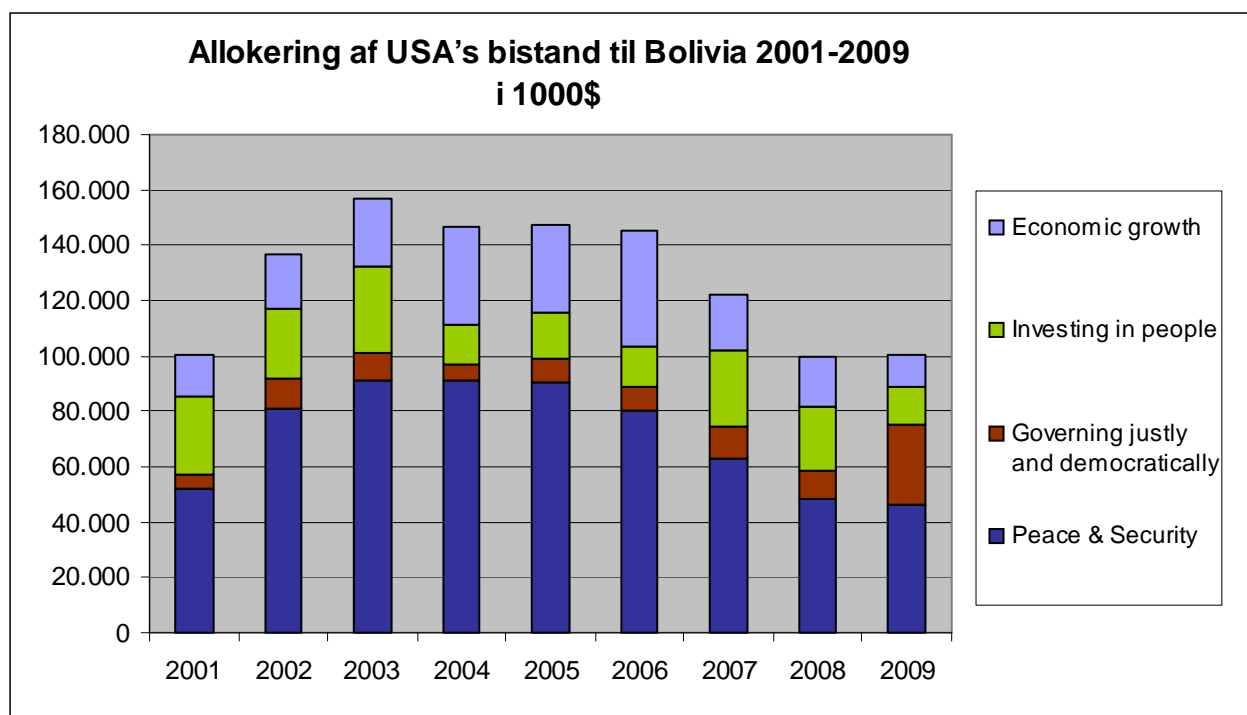
	Peace & Security	Governing justly and democratically	Investing in people	Economic growth
2001	52.000	4.845	28.420	15.344
2002	81.000	10.500	25.356	19.517
2003	91.000	10.000	31.232	24.340
2004	91.000	5.589	14.570	35.599
2005	90.272	8.560	16.495	31.840
2006	80.000	8.823	14.887	41.295

⁴ Vi har, som nævnt, benyttet en CBJ-rapport fra USAID fra 2003 for at finde information om allokering fra 2001-2003.

5. USA's bistandspolitik over for Bolivia 2001-2009

2007	63.057	11.255	27.810	20.069
2008	48.620	10.092	22.924	17.820
2009	46.456	28.492	14.251	11.200

(Data fra US Department of State: se bilag 1-12. Data fra USAID: se bilag 13-14)



For alle årene gælder, at det er *Peace and Security* og hermed bekæmpelse af narko, der allokeres flest penge til. Der er sket en stigning fra 2001-2003 på 75 % fra 52 til 91 mio. dollars, men fra 2006-2009 sker der et fald.

I 2009 er det igen helt tydeligt *Peace and Security* som strategisk mål, der allokeres flest penge til, og derefter kommer *Governing Justly and Democratically*, der allokeres flest penge til. Der sker et stort spring her fra 2006-2009 på over en tredobling fra 8,823 mio. til 28,492 mio. (CBJ 2009: 619).

Der er til gengæld et fald i allokeringen af støtte til *Peace & Security* fra 2006 til 2009 på 16.601 mio. dollars, som svarer til ca. 26,3 %. Hvad angår det strategiske mål *Economic Growth*, falder beløbet, der allokeres hertil, fra 2003, hvor niveauet er det højeste i den valgte periode, til 2009 med ca. 54 %. Det største fald sker fra 2007 til 2009 på ca. 44 %.

5.3 De kvalitative aspekter i USA's bistand til Bolivia

I 1980'erne og starten af 1990'erne var bistandspolitikken over for Bolivia, både bilateralt og igennem IFI'erne i form af strukturtilpasningsprogrammerne, et klart eksempel på konditionalitet. Herefter var det betingelser inden for demokrati og god regeringsførelse, også kaldet strukturtilpasning med et menneskeligt ansigt (Veltmayer & Petras 2000:31), der blev dominerende inden for konditionalitet. USA og Bolivia har derfor historisk set et bistandsforhold, der i meget høj grad har været præget af konditionalitet. Derfor er det interessant for os at undersøge, om USA stadig benytter sig af konditionalitet som en del af bistandspolitikken over for Bolivia, og om betingelserne i så fald har forandret sig fra 2001 til 2009, hvor der er sket en venstredrejning i landet.

Vi vil derfor undersøge, hvor der er elementer af konditionalitet i Bush-regeringens bistandspolitik over for Bolivia, det vil sige om USA har stillet betingelser over for Bolivia i forbindelse med modtagelsen af bistand, samt om der er sket forandringer af disse betingelser fra 2001 til 2009. Betingelserne udgør, som nævnt, vores kvalitative del af analysen af USA's bistandspolitik. En konstatering af hvad betingelserne består i, og om de er ændret over for Bolivia under Bush-regeringen, vil samtidigt kunne bidrage til en forståelse af de fald i bistanden, vi har kunnet konstatere i de kvantitative data ovenfor, og det tilsyneladende stigende fokus på god regeringsførelse og fald i forhold til narkobekæmpelse, som vi har kunnet se i allokeringen.

5.3.1 Decertificering af Bolivia

Andean Trade Promotion and Drug Eradication Act (herefter ATPDEA), som er et samarbejde mellem USA og Bolivia, Colombia, Peru og Ecuador, blev oprettet i 2002 af George W. Bush som en udbygning af Andean Trade Preference Act (ATPA) fra 1991 (USTR 2007: 3). Målet med samarbejdet var ifølge en USTR-rapport til kongressen fra 2007 at styrke frihandlen mellem USA og de fire lande samt at styrke demokrati og standse narkohandlen ved at skabe bæredygtige alternativer til coca-dyrkning. Med andre ord betyder det, at de fire latinamerikanske lande skulle få handelsfordele ved færre toldbarrierer på import fra og eksport til USA imod at opfylde bestemte mål inden for narkobekæmpelse herunder udryddelse og beslaglæggelse.

I 2008 blev Bolivia af den amerikanske regering udelukket af ATPDEA ifølge administrationen på grund af manglende samarbejde i forhold til udryddelse af coca:

"On November 25, 2008 President Bush signed a proclamation that suspends the designation of Bolivia as a beneficiary country under the Andean Trade Preference Act (ATPA) and the Andean Trade Promotion and Drug Eradication Act (ATPDEA). The

suspension, which takes effect on December 15, 2008, is the result of Bolivia's failure to cooperate with the United States on counternarcotics efforts, which is one criterion for ATPA and ATPDEA eligibility." (The White House November 26, 2008).

Ved at udelukke Bolivia pga. manglende opfyldelse af USA's mål for hvor meget coca Bolivia skulle rydde, tyder det på, at der har været betingelser i politikken over for landet. Bolivia har skullet opfylde USA's mål for coca-udryddelse i landet for at kunne få de fordelagtige handelsaftaler med USA. En USAID rapport fra the Office of Transition Initiatives (OTI) (2006: 2), giver også klart udtryk for, at der er betingelser involveret i ATPDEA i forhold til de frihandelsaftaler, der skal forhandles. I rapporten nævnes det, at den amerikanske regering har forlænget ATPDEA-aftalen for alle lande, som igen vil udvides med 12 måneder for Bolivias vedkommende, hvis den bolivianske regering gør betydelige fremskridt hen imod at få fastlagt en acceptabel frihandelsaftale med USA (USAID/OTI 2006: 2). Her kan "acceptabel" tolkes på mange måder, men det tyder på at Bolivia og USA på det område ikke er helt enige om indholdet af aftalen.

De betingelser der stilles fra den amerikanske regering lyder i dette tilfælde på, at Bolivia kan få sine handelsfordele inden for eksport af varer til USA, hvis den bolivianske regering fastsætter og håndhæver et loft for, hvor mange hektar lovlig coca der må produceres, samt bliver enige om en frihandelsaftale med USA. Disse betingelser er ikke så politiske og gennemgribende som betingelserne inden for god regeringsførelse i Stokkes anden generations konditionalitet (Stokke 1995: 11), og som indeholder en høj grad af indblanding fra donors side.

Ud fra det faktum, at USA har udelukket Bolivia fra ATPDEA pga. mangel på opfyldelse af de fra USA's side stillede betingelser, kan vi i hvert fald konstatere, at USA benytter betingelser som en strategi i deres bistandspolitik.

5.3.2 The Millennium Challenge Account

Bolivia blev udvalgt som kvalificeret modtager af the Millennium Challenge Account i 2004 (Clark 2005: 31), men blev udelukket igen i september 2008. Lande, der kandiderer til at modtage penge skal opfylde 17 kriterier eller "policy indicators" (MCC.gov/selection criteria), der grundlæggende bygger på tre hovedmål (MCC.gov/about):

- "Good governance"
- "Investing in people"
- "Economic freedom"

Bolivia har ikke opfyldt disse kriterier, hvilket bliver understøttet af resultaterne i et såkaldt *scorecard* fra MCC for Bolivias performance i 2007 (MCC 2007: Bolivia FY 2007). Men idet der er tale om kriterier og hovedmål, som et land opfylder, mener vi at vi kan påvise at det er et eksempel på at der er konditionalitet i USA's bistandspolitik over for Bolivia.

I rapporten *Foreign Aid in the National Interest (FANI)* fra 2002 kan man læse, at der er sket en ændring fra konditionalitet til selektivitet i forhold til hvilke præmisser den amerikanske bistand ydes ud fra. Det vil ifølge denne rapport sige, at i stedet for at stille eksplicitte betingelser generelt til fattige lande, der modtager bistand fra USA, udvælges de modtagerlande, som man mener, har en nogenlunde fornuftig regering, og som gennem reformer har taget ansvar for at styrke deres institutioner og samfundet (USAID 2002: 49). Med andre ord er et lands tidligere og nuværende performance i fokus i forhold at modtage bistand. Og det ser ud til at Bush-administrationen gerne har villet sende et signal om, at konditionalitet ikke var et instrument man benyttede sig af. Men er det rigtigt, at der er sket et skift fra konditionalitet til selektivitet? Eller er selektivitet blot en form for konditionalitet?

Som vi har behandlet det i kapitel 3 bygger strategien selektivitet i form af performance-baseret bistand på at bistand kun er effektiv, hvis modtagerlandet følger en politik, som donorlandet anser for "den rigtige" (Degnbol-Martinussen & Engberg-Pedersen 2003: 50). MCA er et eksempel på dette fokus på selektivitet i forhold til niveau af performance i modtagerlandene, som skal være opfyldt før bistanden kan modtages. Stokke betegner netop konditionalitet som betingelser donoren stiller op, og som skal imødekommes af modtageren som forudsætning for at modtage bistanden og det politiske i konditionaliteten angiver at betingelserne, der stilles fra donorens side, involverer reformer af regeringssystemet og – institutionerne i modtagerlandet (Stokke 1995: 11+14). Det bærende element i MCA-initiativet er netop gennemførelsen af demokratiseringsprocesser og økonomisk frihed, for at et land kan modtage penge, og det må betyde, at der i selektivitet ligger konditionalitet.

Ifølge David Mosse (2005: 3) bliver bistanden i MCA i form af performance-baseret gavebistand meget betinget, da pengene er bundet til at fortsætte gennemførelsen af de tre nævnte hovedmål og netop den bundne gavebistand tillader donorlandet en større grad af overvågning og monitorering, sammenlignet med lån som modtagerlandet i højere grad selv kan administrere. Dette bekræftes også i *National Security Strategy* i forbindelse med beskrivelsen af MCA-initiativet (White House 2002: 22).

Samtidigt ligger der i begrebet selektivitet også en forandring i måden at give bistand på siden strukturtilpasningsprogrammerne og strukturtilpasningsreformerne med et menneskeligt ansigt. Som vi har nævnt ovenfor i forhold til Millennium Challenge Account, bygger selektivitet på at modtagerlandet udvælgelses på baggrund af dets performance, det vil sige at bistanden først

modtages, når betingelserne er opfyldt. I forlængelse af Stokkes teorier kan vi efter hans inddeling i generationer inden for konditionalitet måske tale om at MCA en form for tredje generations konditionalitet.

Så selvom FANI-rapporten giver udtryk for at MCA ikke bygger på konditionalitet, så kan man, set med Stokkes og Doornbos og vores egen optik, konstatere, at det er konditionalitet forbundet til MCA-midlerne, og at der måske oven i købet er tale om gammel vin på nye flasker, da det lader til at den amerikanske regering under Bush bevæger sig uden om begrebet konditionalitet på trods af, at deres politik afspejler det i praksis. Alt dette underbygges også i en tale som Bush holdt i Mexico i 2002, hvor han udtaler: *"We must tie greater aid to political and legal and economic reforms."* (Dep. of State November 25, 2002).

Allokeringen af bistand til Bolivia, som det ses i stigningen i midler allokeret til *Governing Justly and Democratically*, afspejler også et forøget fokus på demokrati og regeringsførelse, hvilket er i tråd med både *National Security Strategy* og MCA.

At der er betingelser, fortæller os, at USA sandsynligvis ikke giver sin bistand ud fra filantropiske motiver defineret af McKinley & Little som *recipient need*-modellen men ud fra *donor interest*-modellen, da det ud fra de elementer, der karakteriserer betingelserne, som i forhold til ATPDEA er narko-bekæmpelse og frihandel og i MCA især er demokratisering og økonomisk frihed.

5.4 Delkonklusion

Vi har i dette kapitel kunnet konstatere, at der er sket både kvantitative og kvalitative forandringer i USA's bistandspolitik over for Bolivia før og efter 2005. Vi har samlet op på de forandringer, vi finder mest bemærkelsesværdige.

Inden for de kvantitative data er der sket markante forandringer. Fra 2001-2003 stiger mængden af bistand til Bolivia med 46 %, som tilsvarende er afspejlet i en stigning i allokeringen af bistanden til bekæmpelse af narko i samme periode. Fra 2006-2009 sker der et markant fald i mængden af bistand på 32 %, som her afspejles i et fald i allokeringen af bistand til bekæmpelse af narko i det strategiske mål *Peace and Security* på ca. 42 % samt til *Investing in People*, som falder med 38 %, men til gengæld sker der en tredobling af beløbet til fremme af god regeringsførelse og demokrati fra 2008-2009.

Vi har også kunnet konstatere, at der er forandringer inden for betingelserne, der udgør det kvalitative aspekt USA's bistandspolitik over for Bolivia. Konkret bliver Bolivia i 2002 en del af ATPDEA-aftalen, som giver landet handelsfordele i forhold til eksport af varer til USA, hvis de gør

en indsats i narkobekæmpelsen, men de udelukkes fra samarbejdet i november 2008 for ifølge USA ikke at leve op til deres del af aftalen om coca-udryddelse. I 2004 udvælges Bolivia til at modtage midler fra det store bistandsinitiativ Millennium Challenge Account, hvis de opfylder betingelserne om bl.a. god regeringsførelse og økonomisk frihed. Men Bolivia bliver udelukket fra muligheden for at modtage midler fra MCA i september 2008.

Udover at Bolivia er blevet udelukket fra de to initiativer, er der er sket forandringer i USA's bistandspolitik i forhold til, at der lægges mere vægt på at bistandsforholdet er baseret på selektivitet frem for konditionalitet. Dette kan bygge på, at USA ikke ønsker at deres bistandspolitik skal sammenlignes med den skarpt kritiserede eksplicite konditionalitet i strukturtilpasningsprogrammerne, som USA havde stor indflydelse på, og som har skabt en negativ stemning omkring begrebet. Ikke desto mindre ser selektivitet, på trods af det nyere i at udvælge de lande der er værdige til at modtage støtten på baggrund af deres performance, ud til at være lige så baseret på betingelser som tidligere.

Vi kan også konstatere at betingelserne indenfor MCA i måden at præsentere sig på har ændret i forhold til betingelserne i strukturtilpasningsprogrammerne i 1980'erne og New Social Policy i 1990'erne. Men mange af betingelserne går igen, såsom betingelser om især en fri og åben økonomi bygget på neoliberale principper samt demokratisering og god regeringsførelse. Som nævnt er princippet om, at et land skal have opfyldt et antal betingelser, for at bistanden kan modtages, også relativt nyt, men vi kan ikke sige på samme måde som med vores kvantitative data i form af den samlede mængde af bistand samt allokering, at der er sket tydelige forandringer fra 2001-2009.

6 Forandringerne i USA's bistandspolitik overfor Bolivia 2001-2009

Som vi har konstateret i foregående kapitel, er der sket tydelige forandringer i USA's bistandspolitik over for Bolivia fra 2001 til 2009.

I de data vi har analyseret i perioden, er der i den samlede mængde af bistand, der er overført til Bolivia, sket et markant fald efter 2006. Hvis vi ser på allokeringen af bistanden, er der sket et stort fald inden for bekæmpelse af narko og samtidig en stigning inden for fremme af demokrati og god regeringsførelse. I analysen af de kvalitative data fandt vi, at Bolivia blev decertificeret og udelukket fra frihandels- og narkobekæmpesaftalen ATPDEA i 2008, og at Bolivia efter i 2004 at være blevet udvalgt til på sigt at modtage midler fra USA's store bistandsinitiativ MCA, ikke blev genvalgt i 2008. Desuden fandt vi, at begrebet og strategien selektivitet, der kendetegner den måde hvorpå MCA-midlerne skal gives, indeholder elementer af konditionalitet forstået som betingelser, der kræves opfyldt enten før eller efter modtagelsen af bistand. Dette viser os, at der også er sket forandringer i de kvalitative aspekter af USA's bistandspolitik overfor Bolivia.

Med udgangspunkt i disse forandringer i USA's bistandspolitik overfor Bolivia før og efter Morales blev valgt i 2005, vil vi i dette kapitel søge at forstå hvorfor disse forandringer er sket især med afsæt i venstredrejningen i Bolivia, hvor vi diskuterer de faktorer i venstredrejningen, der kan have været i konflikt med USA's interesser, og som hermed kan give en forståelse af forandringerne i USA's bistandspolitik overfor landet under Bush. Men også eksterne faktorer kan give en forståelse af forandringerne, så for at give vores fortolkende metode større reliabilitet, diskuterer vi også betydningen af forandringerne i USA's udenrigs- og bistandspolitik under Bush, som er introduceret i kapitel 5, samt den generelle udvikling inden for bistandsverdenen.

I en undersøgelse af hvordan venstredrejningen kan bidrage til at forstå de væsentligste forandringer i USA's bistandspolitik over for Bolivia, er det vigtigt at skitsere hvilke aspekter af venstredrejningen, der har skabt grobund for, at Morales kunne blive valgt og især hvilke af disse aspekter der kan relateres til forholdet til USA. Ved at trække de væsentligste årsager til venstredrejningen i Bolivia frem, vil vi også kunne se, hvilke aspekter der især kan være med til at forklare, hvorfor USA's bistandspolitik har forandret sig i perioden 2001-2009, herunder faldet i den samlede mængde efter 2006 samt det øgede fokus på god regeringsførelse og demokrati, noget som betingelserne knyttet til at kunne modtage MCA-midler også fokuserer på. Men det er også nødvendigt som kontekst for diskussionen at have en idé om hvad USA's interesser i Bolivia er. De vil i den efterfølgende diskussion blive behandlet mere indgående, men for overblikks skyld giver vi i starten et meget generelt overblik over USA's overordnede interesser i Bolivia og Latinamerika.

6.1 Venstredrejningen i Bolivia og USA's interesser i Bolivia

6.1.1 De vigtigste aspekter i venstredrejningen

Valget af Evo Morales i 2005 var den foreløbige kulmination på venstredrejningen i Bolivia. Der er mange og komplekse grunde til den politiske venstredrejning i Bolivia, som er en proces, der ikke kan ses isoleret, da både interne faktorer og eksterne faktorer gør sig gældende. Udover nationalisering af bl.a. gasindustrien, som bestod i en genforhandling af de internationale firmaers kontrakter, så Bolivia kunne få større økonomiske fordele ud af deres tilstedeværelse, samt udformningen af en ny forfatning, der ville give Bolivias indianske befolkning flere rettigheder, kan det ses af hans indsættelsestale fra 2006, som vi har citeret i vores indledning, at Morales og hans parti MAS også førte valgkampen på en platform af at bevæge landet væk fra den neoliberale økonomiske politik, der var blevet ført i landet gennem 20 år især gennem strukturaliseringsprogrammerne og ikke mindst at få ejerskab over den narkokrig, som USA siden 1980'erne havde ført i landet, som vi også har behandlet i kapitel 4 (Kozloff 2008: 11). Men på trods af Bolivias efterlevelse af principperne i strukturaliseringsprogrammerne samt forsøg på at leve op til betingelserne om bekæmpelse af narko i forskellige regioner i Bolivia for at modtage bistand, som vi har set i kapitel 4, udmøntede reformerne sig aldrig i en generel udvikling for Bolivia, og dette har været med til skabe grobund for utilfredshed blandt landets fattige bønder og oprindelige befolkning, og det er i disse grupper MAS-partiet har sit udspring (Weisbrot & Sandóval 2006: 3). Chomsky (2006, 1) giver udtryk for, at en af de vigtige årsager til at Morales kunne blive valgt i 2005 er den sociale mobilisering af de fattige, oprindelige folk i Bolivia, der valgte ham med ønsket om lige rettigheder og lige fordeling af ressourcer. Det er en mobilisering, der er blevet muliggjort af Gonzalo Sánchez de Lozadas omfattende reformer mellem 1993 og 1997, som på trods af at være centreret omkring en neoliberal politik, legaliserede græsrodsbevægelser og sociale organisationer og satte fokus på den oprindelige befolknings rettigheder og mulighed for at deltage i valg. (Knudsen 2001: 43 og Crabtree & Whitehead 2008: 25).

Et eksempel, som Slater (2004: 218) trækker frem og som illustrerer modstanden mod den længe førte neoliberale politik, var da den bolivianske regering under den USA-venlige diktator Hugo Banzer i 2000 havde planer om, i tråd med neoliberal økonomisk strategi, at privatisere vandforsyningen i Bolivias tredjestørste by Cochabamba og overdrage den til udenlandske investorer. Det førte til voldsomme protester, der endte voldeligt da staten greb ind. I februar 2003 gjorde den bolivianske befolkning igen oprør, da daværende præsident Gonzalo Sánchez de Lozada bl.a. skar ned på de offentlige udgifter og igen i tråd med den neoliberale økonomiske

strategi, og som et forsøg på at mindske landets underskud, så Bolivia, ved at vise et godt eksempel, kunne få godkendt et vigtigt lån fra IMF (Babb & Carruthers 2008: 1).

Men det er også vigtigt at nævne at den sociale mobilisering og politiske venstredrejning i Bolivia også udgør en del af den samlede venstredrejning som har fundet sted i store dele af Latinamerika. Da det bolivianske folk valgte Evo Morales som deres præsident i 2005, blev landet hermed en del af den politiske venstredrejning, der har præget mange lande i regionen, herunder Venezuela med valget af Hugo Chávez i 2002, Rafael Correa i Ecuador i 2006, Alan García i Peru i 2006, Daniel Ortega i Nicaragua i 2006 med flere. Der er samtidigt sket en stor styrkelse af det politiske samarbejde i regionen, og disse faktorer må ses som en udfordring af USA's interesser.

Ligeledes har den USA-støttede krig mod narko har skabt stor modstand i Bolivia, hvor den bliver set som krænkelse af landets suverænitet (Weeks 2008: 258). I forbindelse med valget af Morales i 2005, formulerer Reid det således: "Ironically, Morales was very much a creation of the United States and its 'war on drugs'." (Reid 2007: 267). Certificeringsprocessen bliver i Latinamerika set som en fornærmelse (Weeks 252) Her kan Slaters forståelse af det geopolitiske begreb hjælpe til at forstå de mekanismer der er i spil i forholdet mellem de to lande, da det i forbindelse med USA's narkobekæmpelse i Bolivia beskriver en overskridelse af Bolivias integritet som nationalstat, og at USA tydeligvis ikke anerkender denne ret, som det anerkender sin egen. USA har kunnet bruge sin magt via bistanden til at presse en stram narkopolitik igennem. Dette er også et udtryk for den asymmetri, der ifølge Stokke (1995: 33) karakteriserer et bistandsforhold, og at der indbygget i dette ligger et element af indblanding, der kan være varierende i grad afhængig af donorlandets bistandspolitik.

Hovedelementerne i venstredrejningen i Bolivia og valget af Morales er i forhold til USA altså især præget af USA's implementering af de neoliberale principper samt krigen mod narkotika.

6.1.2 Kort overblik over USA's interesser i Bolivia og Latinamerika

Økonomiske interesser og interesser i udvikling og performance

USA er i Bolivia ligesom i resten af Latinamerika interesseret i at opretholde og øge handel og beskytte sine erhvervsmæssige interesser, at få lavet et frihandelsområde, i at promovere økonomisk frihed i form af frie og åbne markeder i syd. Omvendt kan USA's interesser og indflydelse blive truet af nationaliseringer og af øget handel med andre lande end USA, hvilket kan være skadeligt for USA's økonomiske interesser.

Sikkerhedsmæssige og magtpolitiske interesser samt interesser i politisk stabilitet og demokrati

Politisk er USA interesseret i diplomatisk samarbejde og i at have politiske allierede i såvel Bolivia som resten af Latinamerika, både regionalt og internationalt, hvilket giver øget indflydelse og dermed større national sikkerhed. De er interesserede i at de latinamerikanske lande stræber mod at opfylde USA's principper for god regeringsførelse.

Omvendt kan USA's nationale interesser og indflydelse blive truet af f.eks. handel med narkotika fra Bolivia til USA, og politisk venstredrejning, socialisme og populisme ses som trusler mod liberale værdier som er centrale i USA. Desuden trues interesserne af politiske 'fjender', som udviser generel mangel på eller modvilje mod at samarbejde med USA. f.eks. modvilje mod tilstedeværelse af amerikansk militær og af generel social eller politisk uro i Latinamerika, som skaber ustabilitet og truer både sikkerhedsmæssige og økonomisk interesser.

6.2 Aspekter i venstredrejningen som er i konflikt med USA's interesser

Under præsidentvalget i Bolivia i 2002 beskriver Reid (2007, 267), at det ved dette valg blev tydeliggjort, at den bolivianske befolkning havde fået nok af USA's indblanding både økonomisk og i krigen mod narko, som det også fremgår af citatet fra Morales' indsættelsestale i starten af afhandlingen. I USA stod Morales ikke højt på listen over favoritter til at vinde valget i 2002, og som det kan ses af citatet i indledningen til afhandlingen, advarede den daværende amerikanske ambassadør Manuel Rocha imod at vælge Evo Morales i en offentlig tale den 26. juni 2002, fire dage før valget (Ledebur 2002: 21). Det blev som ventet den USA-venlige kandidat Sánchez de Lozada som vandt valget, men kun med 1,5 % flere stemmer end Morales (Ledebur 2005: 160). Både Ledebur (ibid.) og Reid (2007: 267) understreger, at den pludselige ekstra støtte til Morales udsprang af Rochas mere eller mindre direkte trussel på bistanden, hvis bolivianerne skulle finde på at vælge Morales som præsident. Den bolivianske befolkning følte sig provokeret og tog det som en indblanding i deres demokrati. Ligesom det har været tilfældet historisk, som vi har set det i eksemplerne med både Bolivia, Nicaragua og Chile i kapitel 4, kan Rochas udtalelse desuden ses som et udtryk for, at USA under Bush stadig benytter bistand som instrument til at opnå udenrigspolitiske mål, her i form af en retorisk trussel på bistanden, hvis den venstreorienterede Morales får magten. Udtalelsen kan også tyde på, at Washingtons holdning til Morales er præget af hans politiske overbevisning og hans politik hvad angår bekæmpelse af narko.

Men hvis der med Morales skulle være en øget risiko for mindre kontrol med narkoproduktionen, og det gjaldt USA's nationale sikkerhed burde støtten til bekæmpelse af narko ikke falde. I den sammenhæng skulle man tro at USA ville benytte sig af *leverage*-strategien, som er et af redskaberne indenfor *donor interest*-begrebet hos McKinley & Little (1979).

6.2.1 Politisk modvilje mod at samarbejde med USA

I forbindelse med vores komparative analyse af den samlede mængde af bistand givet til Bolivia i perioden 2001-2009 bemærkede vi, at støtten steg i perioden 2001-2003 og forblev nogenlunde stabil indtil det markante fald på 32 % fra 2006-2009. Faldet er sket umiddelbart efter Morales blev valgt som præsident i Bolivia. Men hvis USA har skåret i bistanden under den venstreorienterede regering på grund af Morales' politik, kunne en af de mulige forklaringer på stigningen i starten af perioden måske være, at der på det tidspunkt var USA-venlige regeringer i Bolivia, og at stigningen i bistand derved var et udtryk for *commitment* fra USA's side. Som vi har set det både med eksdiktatoren Hugo Banzer i slutningen af 1990'erne, som i høj grad samarbejdede i forhold til udryddelsen af coca, samt Sánchez de Lozadas nedskæring af de offentlige udgifter i 2003, tyder det på, at disse præsidenter har samarbejdet i forhold til USA's interesser i Bolivia – især neoliberalistisk økonomisk politik og narkobekæmpelse - i perioden indtil 2006. Eksemplet med Sánchez de Lozada, som førte en bestemt politik for at opnå et lån fra IMF, som det er præsenteret i 6.1.1, er endnu et eksempel på at bistanden, i dette tilfælde den multilaterale bistand, som USA har stor indflydelse på (Weisbrot & Sandoval 2006), er blevet brugt som instrument til at få modtagerlandet til at indføre den ønskede politik. Vi kan på den måde argumentere for, at USA i høj grad gennem bistanden har haft indflydelse på Bolivias politiske og økonomiske strategier, og dette har været muligt, fordi Bolivia har været så økonomisk afhængig af støtte fra udlandet. Bistanden som måde at få indflydelse i et modtagerland på er et aspekt, som Zunes beskriver i forhold til USA's brug af bistand som instrument overfor Bolivia i forbindelse med påvirkningen af MNR-regeringen i 1952, som vi har beskrevet i kapitel 4:

In many respects, U.S. policy toward Bolivia proved to be a harbinger of contemporary U.S. policy toward Latin America in the present age of globalization. The so-called "Washington consensus," backed by U.S.-supported International Financial Institutions, has served as the axis to institutionalize economic leverage to the extent that more overt forms of intervention to advance strategic or economic interests are no longer necessary. (Zunes 2001: 48)

Hermed mener Zunes, at USA især i samtiden, hvor den direkte militære intervention har mistet sin legitimitet som "problemløser" i forhold til Latinamerika, forsøger at benytte den økonomiske bistand til at forhandle sig til indflydelse.

USA vælger at udelukke Bolivia fra at modtage penge fra MCA i 2008. Det gør de med begrundelse i at Bolivia ikke opfylder kravene. Men hvis bistand bliver brugt som instrument for et donorland til at opnå til udenrigspolitiske mål, og bistanden mere end nogensinde er en mulighed for at få indflydelse på et lands politik og økonomi, er dette en sænkning i graden af *commitment* og *leverage*, da den manglende godkendelse af Bolivia i 2008 betyder, at USA på sigt får mindre indflydelse i landet, hvis aftalen ikke genoptages. Netop i forhold til indflydelse understreger Eduardo Gamarra (2007: 44-46), at Washingtons måde at håndtere problemerne på i Bolivia, er for fokuseret på Evo Morales' samarbejde med Venezuela og Cuba, og at man i Bush-regeringen er for fokuseret på, at Morales ikke opfylder de mål for god regeringsførelse, der er nødvendige for at få del i MCA-fonden. Ifølge Gamarra har Bolivias regering tendens til at udelukke oppositionspartier fra regeringen, hvilket han mener, modarbejder det gennemsigtige, inkluderende demokrati, som USA ser som en af de vigtige målsætninger for landet, og hvis gennemførelse er en af betingelserne for at genoptage optagelsesforhandlingerne og øge støtten til landet. Hertil kan vi føje til at udsmidningen af ambassadør Philip Goldberg i september 2008 kan have bestyrket USA i denne overbevisning og have medvirket til beslutningen om at afbryde forhandlingerne om optagelse i december 2008. Men Gamarra anbefaler, at USA holder fast i støtten og at Bolivia alligevel får del i MCA, da en tilbagetrækning eller reducere af støtten vil efterlade et tomrum, som netop kræfter i Cuba og Venezuela kan fylde ud og derved få yderligere indflydelse på Bolivias politik og økonomi. Dette er et klart udtryk for en *leverage*-strategi, idet Gamarra anbefaler, at USA bibeholder Bolivia som MCA-udvalgt land for netop at beholde sin indflydelse samt muligheden for at monitorere den politiske og institutionelle udvikling, som netop MCA giver muligheden for via betingelserne og gavebistand, hvilket vi både har set i 5.3 samt i NSS. Man kan sige, at Gamarra anbefaler USA at bruge bistanden ud fra det gamle motto "keep your friends close, keep your enemies closer".

Før valget af Morales i 2005 er situationen en anden i forholdet mellem USA og Bolivia. USA betragter Bolivia som allieret i USA's krig mod terror, hvilket er centralt for USA's interesser efter terrorangrebene den 11. september 2001. Dette samarbejde træder frem i USAID CBJ-rapporten fra 2003, hvor den amerikanske regering understreger, at "Bolivia is (...) a committed U.S. ally in the war on terrorism" (USAID 2003: 1). Dette samarbejde kan også være en mulig forklaring på stigningen i bistanden, som derved er et udtryk for et højt niveau af *commitment*. I modsætning til USA's mulige brug af *commitment* som bistandspolitisk strategi overfor Bolivia før 2005, nævner den tidligere amerikanske ambassadør i Bolivia Philip Goldberg i en rapport fra 2007 om forholdet til Bolivia, at "[the] current [Government of Bolivia] policies make it unlikely that Bolivia will

become a partner in the U.S. War on Terror in the near future (...)" (USAID & Dep. of State 2007: 01). Det tyder på, uden at Morales og hans parti MAS nævnes direkte, at der er ændret en del i forholdet mellem USA og Bolivia set fra USA's synspunkt, siden Morales tiltrådte. Denne udtalelse kunne være tegn på, at USA ikke mener, at Morales samarbejder om amerikanske interesser, hvilket blandt andre McKinley & Little (1979: 245) nævner i som et donorlands mulige argument for at straffe et land via bistanden, men som vi også har set eksempler på i det historiske afsnit, har USA bl.a. via bistanden straffet nationer i Latinamerika, der handlede mod USA's interesser. Derfor kan faldet i bistanden til Bolivia tolkes som en form for straf for ikke at samarbejde og kan således siges at være et eksempel på et sænket niveau af *commitment*.

Til gengæld er der, som vi har set, sket en stor stigning til det strategiske mål *Governing Justly and Democratically*, som fokuserer på fremme af demokrati og god regeringsførelse, et skift i fokus, som i bistandsverdenen generelt er sket efter afslutningen af den kolde krig, hvor de meget økonomiske strukturtilpasningsprogrammer blev udviklet til *New Social Policy* eller strukturtilpasning med et menneskeligt ansigt (Veltmayer & Petras 2000: 29) som tidligere nævnt. Fokus er generelt flyttet over på god regeringsførelse under Bush, hvilket ekspliciteres i CBJ-rapporten fra 2009, hvor Condoleezza Rice som nævnt i 5.2 gør opmærksom på at 60 % af alle bistandsmidler bliver fokuseret på demokrati, med den begrundelse, at det er afgørende for USA's nationale sikkerhed (Dep. of State 2009: xiii), idet en verden bestående af økonomisk frie og demokratiske stater vil skabe fred (The White House 2002: v). Der er altså sket et skift i fokus på udenrigspolitisk niveau under Bush-regeringen hvilket træder tydeligt frem i MCA i flere sammenhænge, som netop kan være med til at forklare stigningen i allokeringen til dette område i Bolivia.

Doornbos (1995: 380) beskriver *Good Governance* eller god regeringsførelse som konditionalitet, da donorlandet forudsætter god regeringsførelse og liberalt demokrati, som noget universelt for alle stater, selvom den er bygget på vestlige opfattelser. Dette er et paradoks som vi gennem Degnbol-Martinussen & Engberg-Pedersen (2003: 247) har beskrevet det i vores teoretiske overvejelser om selektivitet, idet den nyere retorik i bistandsverdenen om ejerskab og samarbejde støder sammen med kravene i selektivitet og performance, som vi har set karakteriserer MCA-initiativet. Sat lidt på spidsen kan man på den måde også diskutere, om det øgede fokus på god regeringsførelse og demokrati er endnu en mulighed for at benytte konditionalitet til at fremme den vestlige samfundsstruktur i modtagerlandene.

Denne mulighed, hvorigennem USA kan bibeholde sin hegemoniske position i Latinamerika, bliver ifølge Slater (2004) testet af de populistiske reformer som Chávez har gennemført i Venezuela og de sociale bevægelser og venstredrejninger der er i gang i mange andre latinamerikanske lande blandt andre Bolivia (Slater 2004:191-192), og de sociale bevægelser er

som nævnt en vigtig faktor i venstredrejning, f.eks. MAS, som startede som en folkelig bevægelse. De varierer meget fra land til land men er alle fælles om at have stor antipati for USA's politiske, økonomiske og militære kontrol (Kozloff 2008, 3). Reid udtrykker også det populistiske aspekt i Morales regering som noget, der ikke er positivt: "Som tidligere tiders populistiske ledere har han valgt en vej som kombinerer valgpolitik med folkelig mobilisering. Som disse ledere har han ført en politik, der bygger på såkaldt ressourcenationalisme" (Reid 2007: 269). Bolivias regeringsform under Morales er fra flere sider blevet kaldt et "illiberal" demokrati eller ikke liberalt demokrati (Leffler & Legro 2008: 113), og i denne retorik kan ligge en afstandtagen til Morales' regeringsførelse i Bolivia.

Men politikken kan også beskrives som et skift fra liberalismen til socialismen, altså et skift i ideologi, men kan problemet for den vestlige verden og USA også være at Morales' demokrati er anderledes end den vestlige model? I forhold til USA's mål især under Bush-administrationen om at globalisere demokratiet, som i øvrigt paradoksal nok, blev en del af retorikken i forbindelse med "krigen mod terror", bør USA og bistandsverdenen kunne acceptere flere former for demokrati, for ikke at begå den samme fejl som med de ensrettede strukturtilpasningsprogrammer. Reformerne under strukturtilpasningen passede bestemt ikke på alle nationer, og det betød, at de ikke havde den ønskede økonomiske effekt, for Bolivias vedkommende nærmest tværtimod. Det samme kan risikere at gælde for den form for betingelser vi har set i USA's bistand i forbindelse med demokratisering – de er determineret af donors ideologier og kræves oftest applikeret i sin fulde form uden hensyntagen til det enkelte lands politiske og sociale baggrund, samt dets traditioner og strukturelle og institutionelle opbygning.

Et andet aspekt, som er interessant at nævne i forhold til stigningen i allokering til god regeringsførelse, kan være USA's støtte til de østlige regioner af Bolivia gennem fremme af demokrati, som af Morales-regeringen ses som en støtte af separatismen i disse regioner og som resulterede i, at Morales smed USA's ambassadør Philip Goldberg ud af Bolivia i september 2008. Separatismen er udbredt i de fire rigeste regioner Santa Cruz, Beni, Pando og Tarija i det østlige Bolivia, som har skrevet løsrivelseschartre og afholdt folkeafstemninger om selvstændighed, som dog ikke er blevet anerkendt af den centrale regering. I disse regioner vandt højrepartiet PODEMOS magten i alle lokalregeringer. Udover de fire, søger en femte region, Chuquisaca, også selvstyre (New York Times, 16. december 2007). Denne separatisme, som Philip Goldberg ifølge Morales skulle have støttet, gjorde arbejdet sværere for den bolivianske præsident. Reid skriver, at arbejdet med den forfatningsgivende forsamling, som skulle omskrive forfatningen, ligesom hans planer for en jordreform, kun gik langsomt fremad, da Morales stod over for en magtfuld oppositionsbevægelse, med base i Santa Cruz og andre østlige områder, som krævede regionalt selvstyre (Reid 2007: 269). Morales anklagede Philip Goldberg for konspiration mod demokratiet og støtte til oppositionelle oprørsgrupper i østlige

provinser. USAID er også blevet beskyldt for at yde støtte til oppositionen til Bolivia (DR Orientering 11. september 2008). Det understøttes i hvert fald historisk at USA har haft en stor interesse i de østlige rige regioner af Crabtree og Whitehead (2008: 103): "Of the loans made by USAID between 1961 and 1971, 47 % went to Santa Cruz."

Hvis man ser på alt dette, er der et paradoks i USA's bistandspolitik i forhold til deres fokus på demokrati, der har været mere eller mindre dominerende siden Reagan i 1980'erne. For Morales er blevet demokratisk valgt som en følge af, at den demokratiske kultur er blevet styrket i Bolivia, og det er i høj grad USA, der har været med til at sørge for dette. Men det er tydeligt, også ud fra Rochas udtalelser i forbindelse med valget i 2002 (Ledebur 2002: 21) hvor han som nævnt, truer med at trække i bistanden, at USA ikke mener, at Morales er et fornuftigt valg. I forbindelse med valget af Morales i 2005, formulerer Reid (2007) det således: "Ironically, Morales was very much a creation of the United States and its 'war on drugs'." (Ibid.: 267).

Det er ikke første gang, at USA's politik har fået den modsatte effekt. For eksempel nævner Weeks (2008: 90) at USA's økonomiske og politiske dominans i det 20. århundrede betød, at fattige og undertrykte grupper i samfundet blev stadigt mere USA-fjendtlige. Weeks mener, at der er en direkte årsagssammenhæng mellem USA's politik og skabelsen af de organisationer og oprør, som senere under den kolde krig blev betragtet som undergravende og kommunistiske. Det han sandsynligvis vil frem til, er at USA's politik i Latinamerika generelt og Bolivia i særdeleshed har været præget af en form for unilateralisme, en tendens til at blande sig i de enkelte nationers strukturer og systemer og i processen at tilsidesætte samarbejdet med landene. Som vi har set har hverken den neolibérale økonomiske politik eller krigen mod narko forbedret Bolivias sociale og økonomiske tilstand, i nogle sammenhænge tvært imod, og denne interventionisme som kendetegner USA's forhold til Latinamerika har skabt så meget utilfredshed og en følelse af netop at være USA's baggård, at mange måske mente at den anden vej, socialismen frem for liberalismen var vejen frem. I forlængelse heraf kan vi også placere den anti-amerikanisme der er udtalt i Latinamerika i det sidste årti, og som også er en af de mange medvirkende årsager til at Morales blev valgt.

Et andet interessant aspekt i forhold til USA's fokus på demokratisering i Bolivia er den synsvinkel Gamarra (1999: 188-189) har på USA's økonomiske og militære tilstedeværelse i krigen mod narko. Det er nemlig paradoksalt, at USA har fokuseret på demokrati og god regeringsførelse i det fattige land, samtidig med, at det amerikansk uddannede narkomilitær i Bolivia har fået grønt lys til at bruge de nødvendige midler i narkobekæmpelsens tegn og har undergravet demokratiet ved at bryde på menneskerettighederne (1999: 189).

6.2.2 Coca sí, Cocaína no

Men krigen mod narko har været et af de mest afgørende aspekter i forholdet mellem USA og Bolivia. I forhold til det store fald i allokering af den officielle amerikanske bistand til narko-bekæmpelse fra 2006-2009, som vi har set i forhold til Bolivia kombineret med en stigning inden for god regeringsførelse, kunne en forklaring ganske simpelt være, at der var mindre opmærksomhed fra USA's side på narko-bekæmpelse og mere på demokratisering i Bolivia, samt god regeringsførelse som et af de vigtigste punkter i Bush-administrationens markante bistandsinitiativ MCA. Men i National Security Strategy er narkobekæmpelse trukket frem som centralt, endda med landene i Andesbjergene i fokus (White House 2002: 10). Som vi har vist i kapitel 5, steg mængden af bistand til Bolivia fra 2001-2003 med lidt over 50 mio. \$. og stigningen er primært resultatet af, at Bolivia som nævnt i kapitel 4 samarbejdede med USA og blev en del af Plan Colombia i 2000. Og bekæmpelse af narko udgør som nævnt stadig den største del af den amerikanske bistand til Bolivia også på trods af at beløbet, som vist, er faldet med ca. 42% fra 2006-2009.

Man kan diskutere, hvad der ligger af betydninger i målet Peace and Security, når det hovedområde der støttes indenfor dette mål i Bolivia er narko. Der er god grund til at tro, igen set i lyset af Rochas udtalelse, at større narkohandel er en trussel for USA's nationale sikkerhed med hensyn til større trafik af ulovlig narko over grænsen, og at USA's fokus på Peace and Security også er et fokus på "fred og sikkerhed" i USA.

Morales' coca-politik er et problem for USA. Hans og MAS-partiets syn på coca som en traditionel nytteplante og et kulturelt symbol, samt at Morales holder på det oprindelige folks rettigheder til at dyrke coca til eget brug (Weeks 2008: 258) støder voldsomt sammen med USA's syn på coca udelukkende som et råstof til fremstilling af kokain, og dermed leder til USA's problemer med kokainhandel og misbrug der truer den nationale sikkerhed. Den nye politik, som er resulteret i den nationale kampagne "Coca sí, Cocaína no" for legaliseringen af coca-dyrkning til traditionelt brug (Forero 2006), betyder bl.a. flere hektarer legal coca, og er et helt klart opgør med den tidligere aggressive narkobekæmpelsespolitik, som, med støtte fra USA, blev gennemført under de tidligere regeringer. Men også den USA-støttede krig mod narko har skabt stor modstand i Bolivia, hvor den bliver set som krænkelse af landets suverænitet (Weeks 2008: 258). Her kan Slaters forståelse af det geopolitiske begreb hjælpe til at forstå de mekanismer, der er i spil i forholdet mellem de to lande, da det i forbindelse med USA's narkobekæmpelse i Bolivia beskriver en overskridelse af Bolivias integritet som nationalstat, og at USA tydeligvis ikke anerkender denne ret, som det anerkender sin egen. USA har kunnet bruge sin magt via bistanden til at presse en stram narkopolitik igennem. Dette er også et udtryk for den asymmetri, der ifølge Stokke (1995: 33) karakteriserer et bistandsforhold, og at der indbygget i dette ligger et element af indblanding, der kan være varierende i grad afhængig af donorlandets bistandspolitik.

Bolivia er i narkobekæmpelsen også nødt til at tage den økonomiske betydning, som dyrkningen af coca har for landet, i betragtning. Banzers Plan Dignidad i 1998 betød en drastisk nedskæring af coca-produktionen men som i de efterfølgende år havde en negativ effekt på økonomien og beskæftigelsen (Knudsen 2000: 58).

Dette siger måske noget om, hvorfor USA under Bush og Bolivia under Morales står længere fra hinanden. USA vælger at decertificere Bolivia i forhold til ATPDEA. En decertificering, som det er sket i forhold til Bolivia og ATPDEA, er i følge Weeks et redskab USA meget sjældent benytter, da det afskærer landet fra indflydelse i modtagerlandet (Weeks 2008: 252). Set i det lys sætter USA *commitment*-strategien ud af spil, hvilket Gamarras pointerer ovenfor i forhold til indflydelse på trods af uenigheder, så det er bemærkelsesværdigt, at USA tager den strategi i brug for med stor sandsynlighed at straffe Bolivia for mangel på samarbejde. I pressemeddelelsen fra White House 26. november 2008, hvor det meddeles at Bolivia er blevet udelukket af ATPDEA, står der dog også, at præsidenten vil lade Bolivia indtræde igen, hvis de forbedrer deres performance (The White House 2008).

På baggrund af narko udgør Bolivia formentlig en trussel imod USA's nationale sikkerhed. Det er en mulighed i det omfang at USA ser den som en trussel mod økonomiske interesser og stabilitet. I denne forbindelse er Colombia et eksempel, der springer i øjnene, som vi også har trukket frem til sammenligning i kapitel 5, hvor bistanden tidobles fra 2001 til 2004 til et niveau på lidt over en halv milliard årligt, et niveau der forbliver stabilt med ganske små udsving i resten af perioden. Forklaringen på den enorme støtte til Colombia, som vi har trukket frem, da støtten ikke er faldet til Colombia på samme måde som til Bolivia, selvom USA har narkoproblematikken til fælles for begge lande, kan sandsynligvis søges i, at der i amerikansk udenrigspolitik især er fokus på terror. Dette træder også frem af citaterne ovenfor, i forhold til om Bolivia er allieret i krigen mod terror eller ej. De revolutionære og narkofinansierede guerillabevægelser i Colombia som FARC5 udgør en trussel, hvilket ikke er tilfældet på samme måde i Bolivia. De revolutionære guerillabevægelser i Colombia er en trussel mod den politiske stabilitet i landet. Der er ingen tvivl om, som vi også kan se i forskellen på de puljer, der allokeres bistand fra til henholdsvis Bolivia og Colombia, at der bl.a. er fokus på FARC i Colombia, som er på USA's terrorliste – det er næsten udelukkende militær støtte og støtte til narkobekæmpelse, der præger bistanden til Colombia (se bilag 2-4, 6-8 og 8-10).

⁵ Fuerzas Armadas Revolucionarias Colombianas

Når man ser på de puljer, der allokeres midler fra til Colombia, er der en forskel sammenlignet med Bolivia på trods af at årsagerne, sådan som de er præsenteret i CBJ-rapporterne, til at yde bistand til de to lande er nogenlunde ens. Det beskrives for begge lande at narkobekæmpelse og fremme af demokrati og god regeringsførelse er i fokus for USA. Men det er tydeligt, når vi ser på allokering af støtte til Colombia sammenlignet med Bolivia, at den langt større støtte til Colombia allokeres fra meget færre puljer. Det er primært fonde, der allokerer militær samt bistand til bekæmpelse af narko. USA har altså i Colombia ligesom i Bolivia overvejende fokus på udryddelse af den ulovlige coca gennem den bilaterale bistand, og når bistanden til netop det område er det, der allokeres flest penge til fra USA til Colombia burde faldet i bistanden på det område i Bolivia ikke være på baggrund af en svindende interesse. Bolivia har de seneste år været den tredje største producent af ulovlig coca på verdensplan (Weeks 2008: 261).

Det er ekspliciteret i citatet i afsnit 5.3, at det er på grund af Bolivias mangel på opfyldelse af mål i forhold til narkobekæmpelse, der er årsagen til at USA har udelukket og hermed decertificeret landet. Decertificeringen er, som nævnt i kapitel 4, et udtryk for, at USA ikke mener, at Bolivia samarbejder. Det kan også læses mellem linjerne, at den amerikanske regering er af den overbevisning, at den bolivianske regering modarbejder mere, end den samarbejder, hvilket understøttes af f.eks. udtalelsen fra Philip Goldberg i 2007 som vi har nævnt i 6.2.1 (USAID & Dep. of State 2007: 01).

Decertificering som straf for mangel på samarbejde set fra USA's side blev, som beskrevet i kapitel 4, især implementeret som strategi i 1980'erne under Reagan der med sin "War against drugs" satte narko på USA's sikkerhedspolitiske dagsorden. Denne strategi fulgte Bush-administrationen, der 15. september 2008 decertificerede Bolivia, og i denne forbindelse udtalte at Bolivia havde "failed demonstrably", hvad angik at leve op til de mål der var blevet sat i forhold til narkoudryddelse bl.a. under ATPDEA-aftalen, som USA efterfølgende udelukkede Bolivia fra i december 2008 (The White House 2008a). Men ifølge United Nations World Drug Report (2008: 233) er Bolivias coca-produktion steget med 5%, men da Colombias produktion til sammenligning er steget med 20%, kan man undre sig over at Colombia ikke også er blevet decertificeret.

Weisbrot og Sandoval (2002: 5) påpeger i forhold til ATPDEA, at USA historisk set har haft en enorm indflydelse, især over for mindre økonomier som Bolivias, når det gælder favorable handelsaftaler, fordi de ved at tilbyde fri adgang til deres marked har kunnet kræve økonomiske og politiske reformer til gengæld. I 2007 skriver Sarah Anderson fra Institute for Policy Studies, at der i 2006 var en diskussion blandt de republikanske ledere om forlængelsen af ATPDEA for Bolivia, da Bolivia sammen med Ecuador, i modsætning til Colombia og Peru, endnu ikke havde forhandlet frihandelsaftaler på plads med USA. De republikanske ledere ønskede at ekskludere Bolivia på den baggrund, men Bush valgte at støtte en forlængelse af ATPDEA-aftalen med

Bolivia ligesom demokraterne, da man var bange for, at tabet af handelsfordele og dermed eksport i ATPDEA-samarbejdet ville få arbejdsløse eksport-arbejdere til at vende tilbage til coca-produktionen (Anderson 2007: 1). ATPDEA blev forlænget med seks måneder til de fire udvalgte lande, med ekstra seks måneders forlængelse til de lande, der har indgået frihandelsaftaler med USA. Bush's beslutning om at forlænge med Bolivia, må her tolkes som at bruge *leverage*-strategi gennem brug af konditionalitet.

Men den efterfølgende decertificering i 2008 af Bolivia, som ikke sker for Colombia, kan måske hænge sammen med, at Bolivia ikke ønsker at underskrive en frihandelsaftale og derfor decertificerer USA Bolivia på grund af mangel på samarbejde.

Det tyder på, at Morales ikke samarbejder ud fra USA's mål i forhold til coca-udryddelse og princippet om økonomisk frihed, herunder frihandel. Bolivia samarbejder i højere grad regionalt, som betyder, at både Bolivia og Latinamerika har alternativer til USA's initiativer. Bolivia har som flere af de andre venstre-ledede lande i Latinamerika afvist at gå videre med forhandlingerne om det store frihandelssamarbejde Free Trade Area of the Americas, FTAA, som var et projekt, der skulle være en udvidelse af en NAFTA, det nordamerikanske frihandelssamarbejde. Hvis USA ikke får politisk støtte fra Latinamerika i f.eks. NATO eller FN's sikkerhedsråd, kan de opfatte dette som en trussel mod pleje af deres interesser i et internationalt perspektiv.

Det er vigtig at understrege, at en mulig årsag til at allokering af bistand til narkobekæmpelse i Bolivia er faldet, kan være at Morales, som det fremgår af indsættelsestalen, ikke ønsker at føre en narkokrig i Bolivia på USA's præmisser. Der er stor sandsynlighed for, at USA med Morales ikke har samme mulighed som med tidligere regeringer for at sætte dagsordenen mht. hvordan krigen mod narko skal udkæmpes, dvs. ved at uddanne militær til at beslaglægge og udrydde coca og coca-plantager. Morales ønsker at komme kokain-produktionen til livs, men ikke på den måde USA har forsøgt at gøre det, og det kan betyde at USA ganske simpelt ikke kan få valuta for sine narkobekæmpelsespenge i landet længere.

6.2.3 Nationalisering af naturgas-sektoren

Morales gennemførte i 2006 nationalisering af naturgasindustrien, og dette er bl.a. et udtryk for et ønske om en større statslig rolle i samfundets økonomi og en overgang fra liberalisme til socialisme. Det er udtryk for en politik, der er i direkte konflikt med den neoliberale økonomiske politik, som stræber mod mindre statsstyring, et frit marked og privatiseringer af statslige virksomheder, og som på USA's og IFI'erne foranledning er blevet ført i Bolivia siden midten af 1980'erne.

Nationaliseringen af gasindustrien lægger hindringer i vejen for de store amerikanske selskaber og afskærer på den måde USA fra at tjene penge på Bolivias naturressourcer. Weisbrot og Sandóval (2006: 19) mener, at nationaliseringen af Bolivias gasindustri, som de nævner, at både IMF og USA var imod, da den medførte højere afgifter for de udenlandske virksomheder, har været af stor betydning for Bolivias økonomi. Gennem de ekstra indtægter fra afgifterne har Bolivia nemlig i højere grad mulighed for at forbedre landets befolknings levevilkår. Nationaliseringen af naturgassen går imod USA's økonomiske interesser og den neoliberale økonomiske model og er et udtryk for en assertion af Bolivias suverænitet gennem såkaldt ressourcenationalisme. Den nye brug af ressourcenationalisme er et udtryk for forhandlingsmagt eller *bargaining power*, som Babb & Carruthers (2008) udtrykker det. Begrebet *bargaining power* kan give en ekstra dimension til *commitment* og *leverage* begreberne, som er strategier som et donorland kan benytte, da *bargaining power* kan beskrive, at Bolivia, dvs. et modtagerland, har fået eller måske rettere selv har taget muligheden for at vælge at sige fra over for USA, her gennem sin geopolitiske position i forhold til forekomsten af naturgas. Denne ressourcenationalisme kan muligvis bidrage til at forstås faldet i bistand til Bolivia, da den er en del af Morales realpolitik, og den platform han blev valgt på, og som ikke lever op til USA's generelle bistandspolitik, som vi igennem MCA og FANI har set bl.a. centrerer sig om mindre statsstyret marked og privatiseringer af virksomheder. Ud fra USA's ønske om udtrykker mangel på samarbejde, hvilket er et centralt punkt for Bush-regeringen internationalt, en unilateralisme som han klart gav udtryk for i forbindelse med terrorangrebene i 2001 - "Either you with us or you're with the terrorists" (CNN 21. september 2001).

Denne modreaktion mod den neoliberalistiske økonomiske model er en trussel mod USA's grundlæggende interesser, da neoliberalisme er et instrument til at styre Latinamerika derhen, hvor USA ønsker i forhold til at pleje egne økonomiske interesser.

Weeks nævner, at USA bliver mere og mere afhængig af de Latinamerikanske lande, hvad angår olie, da en tredjedel af USA's olie kommer fra regionen (Weeks 2008: 193), og blev trukket frem i en rapport fra USA's energi ministerium, US Department of Energy (2001, 8-8), at der var behov for at fokusere mere på energiressourcer i regionen (2001: 8), med stor sandsynlighed for at løsrive sig fra afhængigheden af olieforsyning fra Mellemøsten. I NSS står der også: "We will strengthen our own energy security and the shared prosperity of the global economy by working with our allies, trading partners, and energy producers to expand the sources and types of global energy supplied, especially in the Western Hemisphere (...)" (The White House 2002: 19). Colombia er ikke storproducent af olie, men i starten af det nye årtusinde bombede FARC olieledninger, der forsyner USA med olie fra Colombia (BBC News, 6. maj 2004). Beløbet steg, som nævnt, til Colombia i den periode og især inden for militær bistand (U.S. Department of State 2003: 513, 521). Det er et interessant aspekt i forhold til at Colombia modtager over en fjerdedel

af den samlede støtte til Latinamerika, hvorfor vi nævner det her, men dog kun som polemiserende argument i diskussionen og ikke som en mulig årsag, da vi ikke har kunnet finde pålidelige kilder om den præcise sammenhæng.

Den colombianske præsident Uribe, der blev valgt i 2002, bliver trukket frem i NSS som en af USA's samarbejdspartnere i krigen mod narko (The White House 2002: 10). Det er et samarbejde der også bliver understreget af Condoleezza Rice i en tale til Kongressen, hvor hun beskriver, at Colombia før Uribe i USA's øjne var tæt på at blive kaldt en fejlslagen stat (Rice 2009: 1). Der ser derved ud til både udenrigs- og bistandspolitisk at være en høj grad af *commitment* fra USA's side i forhold til Colombia.

6.2.4 Det regionale samarbejde

Udelukkelse af Bolivia fra både ATPDEA og MCA er sket nogenlunde samtidigt, i slutningen af 2008, med at samarbejdet og de diplomatiske bånd mellem USA og Bolivia blev brudt ved Morales' udsmidning af den amerikanske ambassadør Goldberg fra Bolivia og den efterfølgende udsmidning af den bolivianske ambassadør Guzman fra USA, samt de herpå følgende gensidige aktioner, som beskrevet ovenfor. Det kan derfor også tænkes, at der ikke ligger de store økonomiske taktikker bag disse udelukkelse af Bolivia andet end en form for gensidigt politisk mudderkast. Den store forskel er dog, at Morales har muligheden for, gennem det regionale samarbejde og den økonomiske tryk, at gå imod USA's interesser og pleje landets egne interesser, uden at løbe så stor en risiko for landets økonomi, som det ville have været tilfældet førhen. For umiddelbart skulle man jo synes, at der for Bolivia var fordele ved et samarbejde som ATPDEA, som betyder lavere toldbarrierer, flere importkroner og flere arbejdspladser i amerikanske firmaer. Tidligere tiders usikre økonomiske situation gjorde, at USA kunne få den ønskede indflydelse på Bolivias økonomiske politik og i krigen mod narko, da Bolivia ikke havde råd til at afvise USA's tilbud. Men det er fordele, som Bolivia nu åbenbart er villig til at miste. Ifølge Weisbrot & Sandoval (2006: 2) er Bolivia inde i en mere stabil økonomisk situation og er derfor blevet mere uafhængig af udenlandske investorer, og på den måde mindre påvirkelig af pres udefra (Ibid.). Ligeledes ville Bolivias opgør med USA's hegemoni i form af kravene om neoliberale reformer og USA's narkokrig i landet siden 1980'erne, sandsynligvis ikke have haft den samme betydning, hvis ikke det samme opgør var i gang i adskillige andre latinamerikanske lande på samme tid.

På trods af snakken om den vestlige hemisfære som en enhed, er der en utrolig stor forskel mellem nord og syd, især storpolitisk i de seneste år med Bush i nord og Venezuelas Hugo Chávez i syd. Snakken om 'enhed' har måske mere bestået, i at Latinamerika til en vis grad har været underlagt USA. Men nu markerer flere lande sig, især Brasilien, og regionen må samlet

tages mere seriøst som aktør end tidligere. Samfundene i Latinamerika kan ikke ses som passive i forhold til USA, en antydning der ellers ligger implicit i beskrivelsen af Latinamerika som USA's baggård. Lederne i Sydamerika mødes nu jævnligt for at diskutere fælles interesser og udfordringer internt i regionen. Samarbejdet i Unionen af Sydamerikanske Nationer, UNASUR, som er en pendant til EU, er et eksempel på at landene i Sydamerika på trods af forskelligheder og uenigheder samarbejder uden om USA. UNASUR-landene gik f.eks. sammen i en prompte indsats for at mægle i urolighederne i de østlige oprørsprovinser i Bolivia i 2008 (DR Orientering 26. september 2008).

Der er i regionen øget samarbejde og en generel økonomisk styrke ført an af lande som Brasilien, Mexico og Venezuela. At landene enkeltvist såvel som samlet set er blevet styrket, er ifølge Kryzanek blandt andet muliggjort af USA's fravær pga. krigen mod terror og ikke mindst USA's fokus på demokratisering i regionen. De nye regeringer modstår nu derfor det tidligere pres, som USA kunne lægge på dem og finder også i højere grad alternative økonomiske samarbejds muligheder i andre dele af verden, f.eks. Kina og Rusland. USA kan på den måde siges at have mindre politisk gennemslagskraft i Latinamerika, og derfor nyder amerikanske multinationale firmaer og andre med økonomiske interesser heller ikke længere de samme fordele som før, men må i højere grad bøje sig for det nye politiske klima og de spilleregler som de nye regeringer stikker ud (Kozloff 2008, 2).

Den øgede handel med andre lande end USA mindsker landenes sårbarhed og giver dem også frihed i form af flere alternativer, end hvis de er meget økonomisk afhængige af handel med og bistand fra USA, og de kan måske derfor i højere grad vælge at lade være med at acceptere de krav og klausuler, der ofte følger med disse aftaler og med bistanden. I Bolivias tilfælde er der f.eks. aftaler om eksport af naturgas til Brasilien og Argentina, som giver Bolivia en stor økonomisk sikkerhed og mindre afhængighed af USA. Selv når et lands økonomi bryder sammen, som det var tilfældet med Argentina i 2001, betyder det ikke længere, at store dele af regionen bryder sammen som før i tiden. Senest er eksemplet med Nicaragua, som har mistet støtten fra USA inklusiv fra MCA pga. uregelmæssigheder ved kommunalvalget i december 2008, men som måske kan reddes af UNASUR-samarbejdet, og dets nye bank Banco del Sur, som især er promoveret af Venezuela, der ønsker at mindske USA's rolle i støtten til de fattige lande i Latinamerika. Chávez vil ifølge Nicaraguas leder Ortega give Nicaragua den støtte USA tilbageholder (Ulandsnyt.dk 02-12-2008). Selvom det måske bliver svært at holde løftet, er det stadig et utvetydigt signal, der bliver sendt til USA fra de mindre USA-venlige ledere i Latinamerika. Det skal dog samtidigt siges, at f.eks. Chile og Brasilien repræsenterer de mere moderate venstredrejede lande i regionen, og de lande ønsker at fortsætte samarbejdet med USA sideløbende med styrkelsen af det regionale samarbejde. Dette er udtrykt ved Brasiliens præsident Lulas opfordring til USA og de radikale venstre-regeringer i Latinamerika om at tale

sammen og tale pænt, om at mødes i dialog og respektere hinanden (DR Orientering, 11-12-2008).

Også militært har USA's indflydelse historisk været stor. Den militære tilstedeværelse i mange latinamerikanske lande har f.eks. været vigtig for at pleje USA's interesser først imod kommunismen og senere i krigen mod narko. Men militæret i Latinamerika er ikke længere villige til at gribe ind på samme måde som før, nogle af de nye venstre-regeringer har ifølge Kozloff (2008: 1) endda brudt de militære bånd til USA. Kozloff skriver også, at militæret i Sydamerika i dag har en vis grad af sympati for de venstredrejede regimer og at USA, som engang kunne regne med de væbnede styrker som hjælp til at udøve stor indflydelse over Sydamerika, har lidt et politisk tilbageslag (Kozloff 2008, 70). Dette passer for os godt med andre tegn på at Latinamerika forsøger at 'klare sig selv', og endnu et argument for hvorfor bistand, som det også står skrevet i NSS, er et vigtigere instrument for USA.

Den venstredrejning der er sket, kan være udtryk for et Latinamerika der bevæger sig hen imod større uafhængighed af USA og større regional integration, hvor man samarbejder landene imellem på trods af forskelligheder. Det historiske forhold imellem USA og Latinamerika har, som vi har set i eksemplerne fra Bolivia, Chile og Nicaragua, været præget af en høj grad af interventionisme fra USA's side i de enkelte landes interne anliggender, hvor bistanden ofte er blevet brugt som instrument fra USA's side til at opnå ønskede udenrigs- og sikkerhedspolitiske mål. Men indenfor det sidste årti ser det nu ud til at blive erstattet af et forhold, hvor Latinamerika ikke længere kan opfattes som passivt, men som en gruppe af forskellige, men aktive lande, der ønsker indflydelse og suverænitæt, og et USA der på denne baggrund mister indflydelse i regionen, og hvis redskaber til at gribe ind mister deres effektivitet, når landene støt op om hinanden (Chomsky 2007: 1).

6.3 Andre faktorer der kan bidrage til at forstå forandringerne

Vi er klar over, at venstredrejningen ikke alene kan forklare forandringerne i USA's bistandspolitik over for Bolivia. Der er sket ændringer i USA's udenrigspolitik under Bush og især efter 11. september 2001, som ikke direkte har noget at gøre med det bilaterale forhold til Bolivia, men som kan have indflydelse på USA's bistandspolitik generelt, idet bistandspolitikken er den del af udenrigspolitikken.

Der er sket en ændring på makroniveau i forhold til USA's bistandspolitik under Bush-administrationen, og det er MCA-initiativet, som Bolivia som bekendt blev udvalgt til på sigt at modtage bistand fra i 2004. Betingelserne i MCA er både et udtryk for en ændring fra 1980'ernes

og 1990'ernes konditionalitet i forhold til, at begreber som selektivitet og performance nu er afgørende og karakteristiske aspekter af bistandspolitikken. Fokus på selektivitet og performance i bistandspolitik, som vi har kaldt tredje generations konditionalitet, er ifølge Mosse (2005: 3-4) modsætninger til den nuværende bistandsdiskurs om *partnership* og *local ownership*, da bistandsverdenen igennem brug af performance-baseret bistand og selektivitet blander sig i en nations interne anliggender. Dette viser i Slaters geopolitiske Nord/Syd-optik asymmetrien i donor-modtager forholdet, hvor det er donoren der definerer på hvilke præmisser forholdet skal fungere og ikke accepterer modtagerlandets suverænitet som nationalstat. Soederberg (2004: 279) beskriver blandt andet MCC som en fond som giver bistand til "forfejlede" stater, der arbejder hen imod at skabe demokrati og god regeringsførelse. Som vi har vist i kapitel 5.3 indeholder MCA elementer af politisk konditionalitet, der igennem krav om opfyldelse af blandt andet god regeringsførelse og økonomisk frihed i høj grad blander sig i landets politiske og institutionelle strukturer.

Bush fik på trods af en amerikansk befolkning, der ikke generelt ikke har meget tiltro til bistand, netop gennem MCA gennemtruffet en stor stigning i bistand ved at love at bistand blev brugt mere effektivt (Lancaster & Van Dusen 2005: 42). Det er netop hvad performance baseret bistand bygger på, effektivitet, og et spørgsmål mange donorlande stiller i forhold til ydelsen af bistand, er om bliver pengene brugt effektivt. Det kan forklare fokus på monitorering i National Security Strategy i forhold til MCA, at USA på den måde kunne legitimere en stigning i bistand.

Men som vi har set er mængden af bistand til Bolivia fra 2006-2009 faldet med 47 mio. dollars, et fald på ca. 32 %. Årsagen kunne være, at USA generelt har skåret i bistanden til Latinamerika, fordi de er optaget af krigen mod terror i Irak og Afghanistan og derfor lægger deres økonomiske og militære ressourcer i den del af verden i stedet, for som pointeret i kap. 4 har bistanden til Latinamerika historisk været præget af USA's svingende interesse i regionen afhængig af, om der var trusler andre steder. Kryzanek (2008) mener for eksempel ikke, at venstredrejning i de mange latinamerikanske lande udelukkende sker på grund af utilfredshed med den store indkomstulighed og de store amerikanske multinationale selskabers indflydelse i de nationale økonomier, som for eksempel i Bolivia hvor internationale selskaber har siddet på gasindustrien Kryzanek (2008: 274). Han mener, at den i høj grad også bygger på et skift i ideologi, som netop er affødt af USA's manglende interesse i regionen blandt andet på grund af krigen imod terror og engagementet i Mellempøsten. Coletta Youngers (2003, 2) giver et billede af denne manglende interesse efter 11. september, da hun beskriver hvordan Bush ganske kort tid før terrorangrebene havde lovet mere opmærksomhed på de latinamerikanske lande som samarbejdspartnere og herunder især Mexico i forhold til immigrationspolitikken, men at regionen efter denne skæringsdato og krigen i Irak ikke længere blev opfattet som mulig samarbejdspartner men i stedet som mulig terrortrussel, med særlig opmærksomhed på Colombia. Kryzanek (2008: 130)

mener også, at Latinamerika havde lav prioritet i Bush-administrationen, hvilket han understreger ved det faktum, at det meste af det, der havde med Latinamerika at gøre, blev varetaget af State Department.

Men støtten er steget til Latinamerika i absolutte tal. Condoleezza Rice udtalte til Senatet i 2008⁶, at Bush-administrationen i løbet af regeringsperioden havde fordoblet bistanden til Latinamerika, firdoblet bistanden til Afrika og tredoblet bistanden på verdensplan (Rice 2008: 1). Det generelle fald i støtten til Bolivia kan altså ikke umiddelbart forklares på den baggrund.

Stigningen i bistand til Latinamerika og til verden generelt er usædvanlig i forhold til tidligere hvor USA's interesse rent bistandsmæssigt har været svingende og er som regel er faldet i perioder hvor USA har været i krig eller der har været større trusler mod USA's sikkerhed andre steder i verden. I den periode vores analyse strækker sig over har den siddende præsident været republikansk samtidigt med at USA har været dybt involveret i krige i Irak og Afghanistan, så ifølge reglen burde niveauet af bistand til Latinamerika være meget lavt. Men det er i stedet usædvanligt højt. Det ser ud til at den samlede forklaring på stigningen i bistand i høj grad bunder i erkendelsen af at bistand er et effektivt instrument til ved hjælp af betingelser at få mulighed for at få indflydelse på et lands politik og økonomi og det forklarer f.eks. hvorfor et initiativ som MCA er placeret centralt i USA's udenrigspolitik.

Det er vigtigt at pointere endnu en faktor, som har betydning for både stigninger og fald i den bevilgede bistand, og det er hvilket parti, der sidder i regeringen, og hvem har flertal i Kongressen. Og som Fleck og Kilby (2006: 210) beskriver det, kan et modtagerlands vigtighed for en donor derfor ændre sig i forhold til om det er en demokratisk eller en republikansk præsident der sidder i Washington.

Noget tyder på at kombinationen af en ny kontekst i form af terrortruslen og USA's kobling til demokrati som løsning på denne trussel i retorikken om *svage og fejlslagne stater* samt USA's ønske om at opretholde økonomisk og politisk indflydelse i Latinamerika og andre steder kan være årsagen til forandringerne i den overordnede bistandspolitik.

⁶ En præsentation af Bush' International Affairs Budget Request for regnskabsåret 2009 for senatets udenrigspolitiske komite.

6.4 Delkonklusion

I vores fortolkende analyse af de mest markante forandringer i USA's bistandspolitik overfor Bolivia, som vi fandt i kapitel 5, har vi med udgangspunkt i venstredrejningen argumenteret for forskellige aspekter, der kan bidrage til en forståelse af hvorfor disse forandringer er sket. I forhold til de elementer af den politiske venstredrejning i Bolivia, der kan være i konflikt med USA's interesser, og som dermed har kunnet være mulige årsager til forandringerne, har vi især diskuteret Evo morales narko-politik, hans nationalisering af naturgas-sektoren samt det regionale samarbejde. Samtidig ved vi, at der er andre aspekter, der kan være med til at give en forståelse af forandringerne, og her har vi bl.a. diskuteret forandringerne i USA's udenrigspolitik under Bush.

I forhold til faldet i mængden af bistand til Bolivia efter 2006 kan det manglende samarbejde fra Bolivias side i forhold til USA's primære interesser i narkobekæmpelsen være medvirkende til at forstå et fald indenfor dette område. Det kan være et udtryk for en straf set ud fra *leverage* strategien fra USA's side for det manglende samarbejde, idet vi i Bush's National Security Strategy har kunnet konstatere en skarp retorik omkring samarbejde med udgangspunkt i krigen mod terror. At Bolivia er blevet decertificeret i forbindelse med ATPDEA tyder også på at USA ikke mener, at Bolivia samarbejder. På den anden side kan Morales' mindre hårde politik i forhold til narkobekæmpelse samt hans afstandtagen til den neoliberale økonomiske politik kombineret med det større økonomiske sikkerhedsnet i det regionale samarbejde betyde, at USA ikke i så høj grad som før får adgang til at bruge penge i landet til at pleje disse interesser. Og på den baggrund kan støtten være faldet.

Bistand til bekæmpelse af narko i Bolivia, som er det tredjestørste coca-producerende land i verden er faldet til gengæld for en stigning i god regeringsførelse. Vi kan ikke forklare denne ændring ud fra den amerikanske regerings fokus på national sikkerhed for hvis USA's fokus er på national sikkerhed, giver det ikke mening af skære i støtten på dette område. Til gengæld er stigningen i allokering til demokrati i tråd med fokusområderne i MCA-initiativet som er en del af USA's udenrigspolitik og kan derfor forklares ud fra det.

Vi kan konstatere, at bistanden bliver brugt som instrument i USA's politik over for Bolivia, og dette viser, at den ikke blot gives af filantropiske årsager, men at USA har en dagsorden, her tydeligst i forbindelse med narkobekæmpelse. Alt dette peger på, at USA i starten af det nye årtusinde allokterer bistand ud fra principper som stemmer overens med interesserne McKinley & Littles *donor interest* model.

Som vi har set i afsnit 5.3, er der sket bemærkelsesværdige forandringer i USA's bistandspolitik over for Bolivia, hvad angår betingelserne. Vi har fundet betingelser i ATPDEA og i MCA. At

Bolivia i 2008 er blevet udelukket af begge initiativer, som har den konsekvens for Bolivia at det er sværere at eksportere varer til USA, og at et stort beløb fra MCA-puljen nu ikke længere er i sigte, bestyrker vores teori om at selektivitet er konditionalitet i en ny form, idet Bolivia, på grund af mangel på opfyldelse af betingelserne, ikke er blevet genvalgt. At USA betinger deres bistand til Bolivia fortæller os, at USA ønsker at gribe ind i Bolivias struktur, og dette fortolker vi som et tegn på at USA ikke er 'tilfreds' med Morales' version af demokrati, og at venstredrejningen derfor kan have betydning for fald i bistanden.

Der er altså både tegn på, at venstredrejning har noget at sige pga. Morales' manglende interesse i at videreføre samarbejdet fra de tidligere regeringer, men at også forandringerne i USA internt i forhold til udenrigs- og bistandspolitikken kan være medvirkende.

7 Konklusion

I vores problemformulering spørger vi hvilke forandringer der er sket i USA's bistandspolitik overfor Bolivia efter Morales blev valgt til præsident i Bolivia i 2005 og i hvor høj grad venstredrejningen i Bolivia kan bidrage til at forstå disse forandringer.

Problemfeltets karakter og bistandspolitik som genstanden for vores undersøgelse ledte os til en kombination af to analysemetoder. En historisk komparativ analyse af kvantitative og kvalitative data i perioden 2001-2009, som kunne påvise forandringer i USA's bistandspolitik efter valget af Morales, og som udgjorde forarbejdet til den fortolkende tilgang, hvor formålet var at søge at forstå forandringerne set i lyset af venstredrejningen. Bistandspolitik, som med politik generelt, er dog en kompleks størrelse, der indeholder så mange forskellige aspekter, at det ikke er muligt at finde frem til entydige, verificerbare årsagssammenhænge men snarere begrundede formodninger eller kvalificerede gæt. Vi har derfor undersøgt de mulige meningssammenhænge mellem den politiske venstredrejning i Bolivia og forandringerne i USA's bistandspolitik overfor landet.

Vi har i vores undersøgelse inddraget teorier om et donorlands motiver for at give bistand, hvor vi har brugt begrebet *donor-interest* samt om et donorlands strategier eller måden bstanden gives på, hvor vi har benyttet begreberne *leverage* og *commitment* og herunder konditionalitet, som konkret henviser til de betingelser, der kan være bundet til bstanden. Desuden har vi brugt nogle udvalgte begreber om magt, sikkerhed og udenrigspolitik til at belyse forholdet i den vestlige hemisfære historisk. Vi har både i vores teoretiske overvejelser og i løbet af afhandlingen behandlet bistand og bistandspolitik som instrument til at opnå udenrigspolitiske mål for USA.

Først har vi set på det historiske forhold mellem USA og Bolivia, hvor det har været relevant også at forstå forholdet mellem USA og Latinamerika, da USA ofte har haft opfattelsen af Latinamerika som en mere eller mindre homogen enhed, hvilket blandt andet kom til udtryk i Monroe-doktrinen. Som vi har vist, har det betydet, at USA's udenrigs- og bistandspolitik historisk set har været nogenlunde den samme overfor hele kontinentet. Vi fandt i historien, at USA har benyttet bistand til at pleje egne interesser. Interesserne under den kolde krig, både i forhold til Latinamerika generelt og Bolivia, var især præget af magt og sikkerhedspolitik, men vi fandt også, at de økonomiske interesser spillede en stor rolle, hvor Bolivia for eksempel blev presset via bstanden, da de ville afskære USA fra deres dominans i Bolivias deres tinproduktion. Efter den kolde krigs afslutning, hvor det sikkerhedspolitiske aspekt i bstanden trådte i baggrunden, har bistandsforholdet mellem USA og Latinamerika og Bolivia været karakteriseret af implementeringen af de neoliberale strukturaltilpasningsprogrammer som betingelse for at modtage

lån samt for Bolivias vedkommende det skarpe fokus på narkobekæmpelse og certificeringsstrategien.

Et væsentligt træk, der kommer til udtryk i bistandsforholdet mellem USA og Bolivia er asymmetrien i styrkeforholdet. En asymmetri, der har eksisteret i kraft af Bolivias fattigdom og USA's rigdom, og som har betydet, at USA i mange sammenhænge har kunnet sætte dagsordenen i landet, herunder i forhold til bistanden. Som vi har set har USA's dominans i landet betydet at bistanden er blevet brugt som instrument til at pleje egne nationale interesser, og det har ikke altid været til bolivianernes bedste. Alt dette har været med til at skabe en grundlæggende utilfredshed i Bolivia i forhold til USA's politik, især hvad angår krigen mod narko og den økonomiske politik, hvilket har skabt grobunden for valget af Morales i 2005.

Det er tydeligt, når vi ser på de citater fra Evo Morales og Condoleezza Rice, som vi har præsenteret i indledningen til afhandlingen, at Morales klare afstandtagen til USA's ganske unilaterale politik overfor Bolivia, nemlig narkobekæmpelse og en markedsstyret økonomi, er i konflikt med USA's interesser i Bolivia. Og vores undren i forhold til om der kunne være sket forandringer i bistandspolitikken overfor Bolivia efter Morales blev valgt i 2005, blev bekræftet af den daværende amerikanske ambassadør Manuel Rochas trussel om at det ville få konsekvenser på bistanden, hvis bolivianerne valgte Morales i valget 2002.

For kunne få svar på om venstredrejningen i Bolivia har indvirkning på bistandspolitikken mellem Bolivia og USA, har vi undersøgt USA's bistandspolitik overfor Bolivia fra 2001-2009, da bistandspolitikken i form af kvantitative og kvalitative data har kunnet fortælle os, at der er sket væsentlige forandringer. De forandringer vi har fundet både i de kvantitative data i form af mængde og allokering samt de kvalitative i form af især konditionalitet, har primært vist os at der er sket et væsentligt fald i bistand til Bolivia fra 2006-2009, især indenfor narkobekæmpelse. Samtidigt hermed er der sket en stigning til demokrati og god regeringsførelse. Analysen af de kvalitative data har vist, at Bolivia blev decertificeret i 2008 i forhold til narkobekæmpelse, hvor USA ikke mente, at Bolivia levede op til samarbejdet, og Bolivia blev derpå udelukket af ATPDEA i 2008, et samarbejde som gav landene i Andes-regionen handelsfordele mod at deltage i USA's krig mod narko. I analysen af det storstilede bistandsinitiativ Millennium Challenge Account, som også udgjorde en del af vores kvalitative data, fandt vi, at et nyere begreb indenfor bistandsverdenen, selektivitet, blev brugt om strategierne indenfor MCA i allokeringen af bistand og blev præsenteret som separeret fra konditionalitet. Vi fandt, at der i dette begreb ligger elementer af konditionalitet, idet USA udvælger de lande der allerede har opfyldt visse af USA fremsatte krav om demokratisering og en stræben mod en fri markedsøkonomi og de lande skal så opfylde endnu en række betingelse for derved at kunne modtage bistand. Man kan sige at

MCA-initiativet i forhold til konditionalitet er gammel vin på nye flasker, eller, som vi har valgt at kalde det, en form for tredje generations konditionalitet.

Vi kan ud fra denne analyse konstatere, at hovedinteresserne for USA i Bolivia under Bush er narkobekæmpelse, økonomisk frihed og demokratisering gennem god regeringsførelse.

Med valget af Evo Morales i 2005 skete der et markant opgør med den politik der i mange år var blevet ført i Bolivia. Morales' MAS-parti kom til magten på et valggrundlag der centrerede sig omkring at bevæge sig væk fra de neoliberale strukturlpasningsprogrammer, som ikke havde haft den ønskede effekt, og væk fra den narkobekæmpelsesstrategi, som i flere af de tidligere regeringer var blevet implementeret med støtte fra USA via bistanden og ATPDEA. Strukturlpasningsprogrammerne havde ikke haft den ønskede effekt, tværtimod var resultatet udeblevet og Bolivia var stadig det fattigste land i Sydamerika, og oveni det truede krigen mod narko de mange coca-bønder i landet på deres eksistensgrundlag. Morales' nationalisering af naturgas-industrien, målrettede arbejde hen imod at legalisere coca, og den tydelige politiske modstand mod USA's mangeårige indblanding, mener vi er noget af det der har været medvirkende til den væsentlige afkøling i forholdet mellem de to lande, altså et udtryk for et fald i graden af *commitment*.

Vi har efterfølgende diskuteret de væsentligste forandringer faldt i mængde, i allokering til bekæmpelse af narko, stigning i allokering til god regeringsførelse og demokrati, samt udelukkelser af Bolivia fra både ATPDEA og det storpolitiske bistandsinitiativ MCA. Dette har vi gjort med udgangspunkt i at forsøge at forstå forandringerne ud fra de aspekter af venstredrejningen, som vi mener, har kunnet være i konflikt med USA's interesser.

I forbindelse med narkobekæmpelse, hvor Bush og Morales har haft meget divergerende holdninger, har vi diskuteret mulige årsager til hvorfor bistanden er faldet. En mulig årsag kunne være at USA generelt har flyttet fokus fra narkobekæmpelse, men da bistanden på det område ikke er faldet til for eksempel Colombia, virker det ikke sandsynligt. Derfor tolker vi det nærmere som at USA straffer Bolivia for ikke at samarbejde, og dette bestyrkes af at Bolivia er blevet decertificeret og efterfølgende udelukket fra ATPDEA. Det vil også sige at USA vælger at se bort fra at bruge *leverage* som en mulig strategi i dette tilfælde. På den anden side kan Morales' politik og de muligheder, som styrkelsen af det regionale samarbejde i Latinamerika giver, gøre at USA ikke længere har eller mulighed for at bruge deres midler i landet på samme måde. Og så er fraværet af *leverage* måske ikke bare et valg fra USA's side, men også et tegn på at denne strategi har mistet styrke og ikke kan implementeres netop pga. de politiske udviklinger i Bolivia og Latinamerika.

Det større fokus på god regeringsførelse i forbindelse med MCA kan have sin årsag i den nye kontekst efter terrorangrebene på USA i 2001 og har derfor ikke nødvendigvis sammenhæng med venstredrejningen i Bolivia. Dog kan vi se ud af vores diskussion, at et fokus på god regeringsførelse også er en måde at opnå indflydelse på gennem de betingelser, der i MCA betegnes som selektivitet.

Et af de andre centrale fokusområder i MCA, economic freedom, er i hvert fald i et vist omfang modsatrettet af den politik, Morales fører. Morales nationalisering af gasindustrien går tydeligt imod Bush-administrationens og MCA's fokus på de neoliberale økonomiske værdier og må derfor siges at være et aspekt af venstredrejningen, som er i konflikt med USA's interesser.

Men Bolivias opgør med USA's før så stærke dominans ville sandsynligvis ikke have haft den samme betydning, hvis ikke det samme opgør var i gang i adskillige andre latinamerikanske lande på samme tid og omvendt. Den venstredrejning der er sket, kan være udtryk for et Latinamerika der bevæger sig hen imod større uafhængighed af USA og større regional integration, hvor man samarbejder landene imellem på trods af forskelligheder. Latinamerika ikke længere kan opfattes som passivt, men som en gruppe af forskellige, men aktive lande, der ønsker indflydelse og suverænitet, og et USA der på denne baggrund mister indflydelse i regionen og hvis redskaber til at gribe ind mister deres effektivitet når landene støtter op om hinanden.

Vi kan ikke konkludere, at der er en verificerbar årsagssammenhæng mellem forandringerne i bistanden til Bolivia og den venstredrejning, der er sket i landet. Der er faktorer i USA's udenrigspolitik, der peger i en anden retning og som også bidrager til at forstå det ændrede fokus, blandt andet krigen imod terror samt det generelt større fokus på god regeringsførelse, som vi har set afspejlet i allokeringen af bistand til Bolivia. Men mange af vores diskussionspunkter peger stadig i retning af, at USA og Bolivia har et mere anstrengt forhold end tidligere. Det skal nævnes at det formodentlig kan have noget at sige om det er en demokrat eller en republikaner, der sidder i Det hvide Hus i forhold USA's bistandspolitik i Latinamerika. Men eftersom vi har behandlet en tidsperiode, hvor der udelukkende har været en republikansk regering, kan dette ikke eftervises i denne opgave.

Vi har set af historien, at USA har brugt bistanden som instrument til at opnå indflydelse og presse regeringer til at passe sig ind under USA's interesser gennem sin magt over lande der var afhængige af deres støtte. Et muligt bevis for, at det stadig gør sig gældende, er Millennium Challenge Account-initiativet som netop gennem gavebistand tillader en monitorering af, hvad der sker i Bolivia, da gavebistanden i MCA skal gives til specifikke formål og først når et land har levet op til bestemte betingelser. Bush understreger i NSS at demokrati og politisk stabilitet er af stor vigtighed for sikkerhed, og med svækkelsen af militære interventioner som instrument,

samtidig med at de økonomiske instrumenter som f.eks. STP også har mistet styrke, er bistand derfor tilsyneladende nu et vigtigere instrument end før. Denne formodning kan bakkes op med MCA-initiativet Militære interventioner kunne lade sig gøre før i tiden, hvor Latinamerika var præget af politisk ustabilitet og mangel på demokrati i de latinamerikanske lande, men ikke nu, hvor dette har ændret sig over hele regionen.

En vigtig opdagelse har altså været, at nu hvor vi har kunnet konstatere at mange af USA's traditionelle instrumenter har mistet styrke eller er helt væk, er bistand måske et sted hvor USA ser en mulighed for stadig at få indflydelse. Når dette instrument i Bolivia nu også er under pres, eller helt forsvundet, som det konkret er tilfældet med ATPDEA som instrument overfor Bolivia i forhold til coca, så må det være en varsel om ændring i bistandsforholdet. Og en ændring i bistandsforholdet siger meget om det generelle styrkeforhold i lande som Bolivia, som modtager meget bistand, dvs. at det er et vigtigt instrument for USA. Og der er tegn på at venstredrejningen er med til at rykke ved dette. Vi mener derfor at venstredrejningen kan bidrage væsentligt til at forstå ændringerne i USA's bistandspolitik overfor Bolivia.

Vi skal til slut nævne at vi i arbejdet med afhandlingen i litteraturen undervejs er stødt på en generel bekymring for om de nye regeringer i Latinamerika er populistiske og om disse demokratier er stabile, og ligeledes skal nævnes at regeringsskiftet i USA muligvis vil medføre et skift i udenrigspolitik, hvilket har indflydelse på både USA's bistandspolitik i det hele taget og til forholdet til Latinamerika. Det bliver derfor interessant fortsat at følge udviklingen i relationerne i den vestlige hemisfære.

8 Litteraturliste

Agencia Boliviana de Información,(22-01-2006). *Palabras del Presidente de La Republica, Evo Morales Ayma, en la transmision de mando presidencial*. Lokaliseret den 14. marts 2009 på <http://www.abi.bo/index.php?i=enlace&j=documentos/discursos/200601/22.01.06Transmision.html>

Andersen, Ib (2003) *Den skinbarlige virkelighed – om vidensproduktion inden for samfundsvidenskaberne 2. udgave, 2. oplag*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Babb, Sarah L. & Carruthers, Bruce G. (2008) Conditionality: Forms, Function, and History. *Annual Review of Law and Social Science, Vol. 4, 13-29*.

Batley, Richard (2002) The changing role of the state in development. I Desai, Vandana & Potter, Robert B. (eds) *The Companion to Development Studies*. London: Arnold

BBC News (2004, 6. maj) *Colombia creaks under Uribe crackdown*. Lokaliseret den 22. marts 2009 på <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/3683851.stm>

BBC News (2008, 12. september) *Washington expels Bolivian envoy*. Lokaliseret den 14. marts 2009 på <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/7610915.stm>

Chomsky, Noam (2006, 3. oktober). *Latin America declares independence*. International Herald Tribune. Lokaliseret den 16. februar på <http://www.chomsky.info/articles/20061003.htm>

Chomsky, Noam (2007, 5. januar). *Latin America: Toward an Alternative Future*. International Herald Tribune. Lokaliseret den 16. februar på <http://www.chomsky.info/articles/20070105.htm>

Clark, Elizabeth Spiro (2005). *The Millennium Challenge Account: Spur to democracy?* Foreign Service Journal.

CNN (2001, 21. september). *Transcript of President Bush's address*. Lokaliseret den 12. februar 2008 på <http://archives.cnn.com/2001/US/09/20/gen.bush.transcript/>

CNN (2005, 19. december). *"Thesituation Room – transcript*. Lokaliseret den 12. juni 2009 på <http://edition.cnn.com/TRANSCRIPTS/0512/19/sitroom.02.html>

COHA, Council on Hemispheric Affairs (2009, 4. august). *After the lease on the Ecuadorian military base at Manta expires, where will the US turn next?* Lokaliseret den 17. april 2009 på <http://www.coha.org/2008/08/after-the-lease-on-the-ecuadorian-military-base-at-manta-expires-where-will-the-us-turn-next/>

Crabtree, L. & Whitehead, J. (eds.) (2008). *Unresolved Tensions: Bolivia past and present*. United States of America: University of Pittsburgh Press

Cuentadelmilenio (2007). *Bolivia FY07*.Lokaliseret den 12. juni 2008 på http://www.cuentadelmilenio.bo/index2.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=31&Itemid=29

Degnbol-Martinussen, John og Engberg-Pedersen, Poul (2003). *Aid – Understanding International Development Cooperation*. New York: Zed Books Ltd. & Danmark: Mellempfolkeligt Samvirke

Degnbol-Martinussen, John & Engberg-Pedersen, Poul (1999). *Bistand – udvikling eller afvikling*. København: Mellempfolkeligt Samvirke

Doornbos, Martin (1995). State Formation Processes under External Supervision: Reflections on 'Good Governance'. I Stokke, Olav (ed.) *Aid and Political Conditionality*. London: Frank Cass & Co.

Ltd.

DR Orientering (11-09-2007) *Bolivia smider amerikansk ambassadør på porten*. Lokaliseret d. 3. marts 2009 på <http://www.dr.dk/P1/orientering/indslag/2008/09/11/161043.htm>.

DR Orientering (26-09-2008) *Hæren kan ikke garantere for sikkerheden i Bolivias Pando-provins*. Lokaliseret d. 3. marts 2009 på <http://www.dr.dk/P1/orientering/indslag/2008/09/26/182651.htm>.

DR Orientering (28-02-2009) *Latinamerika er ikke længere USA's baggård*. Lokaliseret d. 3. marts 2009 på http://www.dr.dk/P1/orientering/orientering_sondag/2009/03/02203305.htm.

Fleck, Robert K. & Kilby, Christopher (2006) How do Political Changes Influence US Bilateral Aid Allocations? Evidence from Panel Data. *Review of Development Economics* vol. 10, issue 2, pp. 210-223.

Forero, Juan (2006, 12. februar). Bolivia's Knot: No to Cocaine, But Yes to Coca. *New York Times*. Lokaliseret den 7. april 2009 på <http://www.nytimes.com/2006/02/12/international/americas/12bolivia.html>

Gamarra, Eduardo (1999). The United States and Bolivia: fighting the drug war. I Bulmer-Thomas, Victor & Dunkerley, James (eds.). *The United States and Latin America: the new agenda*. Cambridge: Harvard University Press.

Gamarra, Eduardo A. (2007, 24. februar). *Bolivia on the Brink*. The Center for Preventive Action. Lokaliseret den. 23. april 2009 på <http://www.cfr.org/content/publications/attachments/BoliviaCSR24.pdf>

Golafshani, Nahid (2003, december). Understanding reliability and validity in qualitative research. I *The Qualitative Report*, vol. 8, no. 4, pp. 597-607. Lokaliseret den 17. juni 2009 på <http://www.nova.edu/ssss/QR/QR8-4/golafshani.pdf>

Killick, Tony (2002). Aid Conditionality. I Desai, Vandana & Potter, Robert B. (eds) *The Companion to Development Studies*. London: Arnold

Knudsen, Steffen (2001). *Bolivia – en politisk og økonomisk oversigt*. København: Udenrigsministeriet

Kozloff, Nikolas (2008). *Revolution! South America and the Rise of the New Left*. Palgrave Macmillan.

Kryzaneck, Michael J. (2008). *U.S.-Latin American Relations, 4th ed.* United States of America: Praeger Publishers.

Lancaster, Carol & Dusen, Ann Van (2005). *Organizing U.S. Foreign Aid: Confronting the challenges of the twenty-first century*. Washington, D.C.: The Brookings Institution

Lancaster, Carol (2008) *George Bush's Foreign Aid – Transformation or Chaos?* Washington D.C.: Center for Global Development

Ledebur, Kathryn (2002 July). *Coca and Conflict in the Chapare*. WOLA. Lokaliseret den 5. februar 2008 på http://ain-bolivia.org/WOLABolivia0725_Drug_Monitor.pdf

Ledebur, Kathryn (2004). Bolivia: Clear Consequences. I Youngers, C. & Rosin, E. (eds.) *Drugs and Democracy in Latin America: The impact of U.S. policy*. United States of America: Lynne Rienner Publishers, Inc.

Kurth, James (2008). Boss of Bosses. I Leffler, Melvyn P. og Legro, Jeffrey (Eds) *To Lead the world*. New York: Oxford University Press, Inc.

McKinley, R.D. & Little, R. (1979). The US aid relationship: a test of the recipient need and the donor interest models. *Political Studies*, vol. 27, issue 2, pp. 236-250.

Millennium Challenge Corporation (2008 11. december) *MCC Reiterates U.S. Commitment to Fight Poverty Board Calls on Partners to Recommit to Democratic Principles - Colombia, Indonesia, Zambia now Eligible for Innovative Grants*. Lokaliseret den 16. marts på <http://www.mcc.gov/press/releases/documents/release-121108-selection.php>

Millennium Challenge Corporation (2008, 11. september) *MCC Reiterates U.S. Commitment to Fight Poverty Board Calls on Partners to Recommit to Democratic Principles Colombia, Indonesia, Zambia now Eligible for Innovative Grants*. Lokaliseret den 7. april 2009 på <http://www.mcc.gov/press/releases/documents/release-121108-selection.php>

Millennium Challenge Corporation. *About MCC*. Lokaliseret den 12. februar 2009 på <http://www.mcc.gov/about/index.php>

Millennium Challenge Corporation. *Selection Criteria*. Lokaliseret den 12. februar 2009 på <http://www.mcc.gov/selection/index.php>

Miller, Scott (2005, 20. december) *U.S. Congratulates Bolivia's Apparent President-Elect Evo Morales*. Washington File, Dep. of State. Lokaliseret den 6. april 2009 på <http://www.america.gov/st/washfile-english/2005/December/20051220132034ASrelliM0.9768183.html>

Mosse, D. (2005). Global Governance and the Ethnography of International Aid. I Mosse, D. & Lewis, D. (eds.) *The Aid Effect*. London: Pluto Press.

New York Times (2008, 16. december). *Protesters in Bolivia Seek More Autonomy*. Lokaliseret den 8. marts 2009 på <http://www.nytimes.com/2007/12/16/world/americas/16bolivia.html>

Ó Tuathail, Gearóid (2006). General Introduction. Thinking Critically about Geopolitics. I Ó Tuathail, G, Dalby, S & Routledge, P. (eds.): *The geopolitics reader*, 2nd ed. London & New York: Routledge

8. Litteraturliste

- OECD (2008, juli) *DAC Recommendation on untying aid*. Lokaliseret den 3. februar 2009 på <http://www.oecd.org/dataoecd/61/43/41707972.pdf>
- Petras, J. & Veltmeyer, H. (2000). *The dynamics of social change in Latin America*. Macmillan Press.
- Reid, Michael (2007). *Forgotten continent – the battle for Latin America’s soul*. Yale University Press.
- Rice, Condoleezza (2008, 9. april). *President’s FY 2009 International Affairs Budget Request*. Department of State. Lokaliseret den 14. januar 2009 på <http://www.state.gov/secretary/rm/2008/04/103380.htm>
- Simon, David (2002). Neoliberalism, structural adjustment and poverty reduction strategies. I Desai, Vandana & Potter, Robert B. (eds). *The Companion to Development Studies*. London: Arnold
- Slater, David (2004). *Geopolitics and the post-colonial – rethinking North-South relations*. USA: Blackwell Publishing.
- Soederberg, Susanne (2004). American Empire and "excluded states": the Millennium Challenge Account and the shift to pre-emptive development. I *Third World Quarterly*, vol. 25, no. 2, pp. 279-302.
- Stokke, Olav (1995). Aid and Political Conditionality: Core Issues and State of the Art. I Stokke, Olav (Ed.) *Aid and Political Conditionality*. London: Frank Cass & Co. Ltd.
- The White House (2002). *The National Security Strategy*. Lokaliseret den 15. januar på <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/nsc/nss/2002/>
- The White House (2008a). *Memorandum for the Secretary of State - Major Drug Transit or Major Illicit Drug Producing Countries for Fiscal Year 2009*. September 15, 2008. Lokaliseret den 1. juli på <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2008/09/20080916-4.html>
- The White House (2008b, November 26). *Statement by press secretary*. Lokaliseret den 4. april 2009 på <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2008/11/20081126-10.html>
- United Nations Office of Drugs and Crime (2008). *World Drug Report 2008*. Wien: United Nations. Lokaliseret 2. april 2009 på <http://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/WDR-2008.html>
- Ulandsnyt.dk (2008, 12. august). Daniel Ortega: Chávez giver os de millioner, som EU og USA indefryser. Lokaliseret 24. marts 2009 på <http://www.ulandsnyt.dk/indhold.asp?ID=16806&mode=Nyhed>
- United States Trade Representative (2007, April 12). *Third Report to the Congress on the Operation of the Andean Trade Preference Act as Amended*. Lokaliseret 23. april 2009 på http://www.ustr.gov/assets/Trade_Development/Preference_Programs/ATPA/asset_upload_file186_11132.pdf
- US Department of Energy (2001, May). *National Energy Policy*. Lokaliseret den 12. juni på http://www.pppl.gov/common_pics/national_energy_policy/national_energy_policy.pdf
- USAID (2002). *Foreign Aid In the National Interest*. Lokaliseret den 3. september 2008 på http://www.usaid.gov/fani/Full_Report--Foreign_Aid_in_the_National_Interest.pdf
- USAID (2003). *Budget Justification FY 2003*. Lokaliseret den 10. oktober 2008 på <http://www.usaid.gov/pubs/cbj2003/>
- USAID (2006). *Budget Summary CBJ*. Lokaliseret den 10. oktober 2008 på

8. Litteraturliste

<http://www.usaid.gov/policy/budget/cbj2006/lac/bo.html>

USAID/OTI (2006, okt. – dec.). *Bolivia Field Report*. Lokaliseret den 15. september 2008 på http://www.usaid.gov/our_work/cross-cutting_programs/transition_initiatives/country/bolivia/rpt1206.html

Performance USAID http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PDACL057.pdf

U.S. Department of State (2002, November 25). *The Millennium Challenge Account*. Washington D.C. Lokaliseret 6. december 2008 på <http://www.state.gov/e/eeb/rls/fs/19429.htm>

U.S. Department of State (2003, 3. februar). *A Report to Congress on United States Policy Towards Colombia and Other Related Issues*. Lokaliseret den 2. april på <http://www.state.gov/p/wha/rls/rpt/17140.htm>

U.S. Department of State (2003). *Congressional Budget Justification: Foreign Operations*. Lokaliseret den 10. oktober 2008 på <http://www.state.gov/s/d/rm/rls/cbj/2003/index.htm>

U.S. Department of State (2006). *Congressional Budget Justification: Foreign Operations*. Lokaliseret den 10. oktober 2008 på <http://www.state.gov/documents/organization/42258.pdf>

U.S. Department of State (2008a) *Agency Financial Report Fiscal Year 2008*. Lokaliseret den 14. februar 2009 på <http://www.state.gov/documents/organization/112566.pdf>

U.S. Department of state (2008b). *Background Note: Bolivia*. Lokaliseret den 14. oktober på <http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/35751.htm>

U.S. Department of State (2009). *Congressional Budget Justification: Foreign Operations*. Lokaliseret den 10. oktober 2008 på <http://www.state.gov/documents/organization/101368.pdf>

Walker, Michael (2008, 1. juli). *Oil and US Policy Toward Colombia*. Lokaliseret den 14. januar på <http://www.colombiajournal.org/colombia269.htm>

Weeks, Gregory B. (2008). *U.S. and Latin American relations*. United States: Pearson Education, Inc.

Weisbrot, Mark & Sandoval, Luis (2006 marts). *Bolivia's Challenges*. Washington D.C.: Center for Economic and Policy Research.

Yongers, Coletta (2003, juni). *The U.S. and Latin America After 9-11 and Iraq*. Foreign Policy In Focus (FPIF). Lokaliseret den 29. juni på <http://americas.irc-online.org/pdf/reports/PRIlatam2003.pdf>

Zunes, Stephen (2001). *The United States and Bolivia – the taming of a revolution 1952-57*. Sage Publications, Inc. Lokaliseret den 14. februar 2009 på <http://www.latinamericanstudies.org/bolivia/us-bolivia-1952.pdf> JSTOR - 2.april 2009

Zunes, Stephen (2005). *The United States, Bolivia, and Dependency*. Center for International Policy 5. November. Lokaliseret den 2. april 2009 på <http://americas.irc-online.org/am/4701>

9 Bilag

Alle bilag kan findes direkte på www.birkesvinget.dk/speciale og er afprøvet 23. april 2009.

Bilag 1, 2, 3 og 4

Department of State (2009). Congressional Budget Justification: Foreign Operations.

<http://www.state.gov/documents/organization/101368.pdf>

Bilag 1 (2007-2009) s. 659-660

Bilag 2 (2007) s.856

Bilag 3 (2008) s.865

Bilag 4 (2009) s.875

Bilag 5, 6, 7 og 8

Department of State (2006). Congressional Budget Justification: Foreign Operations.

<http://www.state.gov/documents/organization/42258.pdf>

Bilag 5 (2004-2006) s.502

Bilag 6 (2004) s.621

Bilag 7 (2005) s.629

Bilag 8 (2006) s.637

Department of State (2003). Congressional Budget Justification: Foreign Operations.

<http://www.state.gov/documents/organization/9476.pdf>

Bilag 9 s.398

Bilag 10, 11 og 12

Department of State (2003). Country/Account Summaries.

<http://www.state.gov/documents/organization/9478.pdf>

Bilag 10 (2001) s.505

Bilag 11 (2002) s.513

Bilag 12 (2003) s.521

USAID (2006). Budget Summary CBJ

<http://www.usaid.gov/policy/budget/cbj2006/lac/bo.html>

Bilag 13

USAID (2003): Budget Justification FY 2003.

http://www.usaid.gov/pubs/cbj2003/lac/bo/bo_tables.html

Bilag 14

Bilag 1

Bolivia

Program Overview

U.S. assistance to Bolivia focuses on combating the illicit drug trade, promoting long-term economic growth, improving healthcare, increasing opportunities for higher education, and protecting the country's vast biodiversity. Bolivia is also a priority Freedom Agenda country in the Latin America and Caribbean region. As such, U.S. assistance will support programs that foster a more inclusive, pluralistic and representative democracy.

Resources to Advance Transformational Diplomacy

Request by Account by Fiscal Year

(\$ in thousands)	FY 2007	FY 2008	FY 2009
	Actual	Estimate	Request
TOTAL	122,191	99,456	100,399
Andean Counterdrug Program	66,000	29,757	31,000
Child Survival and Health	16,885	16,936	10,251
Development Assistance	14,700	21,991	58,948
Economic Support Fund	4,500	16,862	-
International Military Education and Training	57	179	200
International Narcotics Control and Law Enforcement	-	397	-
Nonproliferation, Antiterrorism, Demining and Related Programs	-	425	-
Public Law 480 (Food Aid)	20,049	12,909	-

Request by Program Area by Fiscal Year

(\$ in thousands)	FY 2007	FY 2008	FY 2009
	Actual	Estimate	Request
TOTAL	122,191	99,456	100,399
Peace and Security	63,057	48,620	46,456
Stabilization Operations and Security Sector Reform	1,057	604	200
Counter-Narcotics	61,690	47,085	46,256
Transnational Crime	310	931	-
Governing Justly and Democratically	11,255	10,092	28,492
Rule of Law and Human Rights	4,650	2,222	6,450
Good Governance	2,598	4,425	13,767

(\$ in thousands)	FY 2007	FY 2008	FY 2009
	Actual	Estimate	Request
TOTAL	122,191	99,456	100,399
Political Competition and Consensus-Building	279	1,160	2,070
Civil Society	3,728	2,285	6,205
Investing in People	27,810	22,924	14,251
Health	23,902	21,604	10,251
Education	900	-	4,000
Social Services and Protection for Especially Vulnerable People	3,008	1,320	-
Economic Growth	20,069	17,820	11,200
Trade and Investment	2,725	2,485	2,998
Financial Sector	1,020	943	1,319
Agriculture	7,617	7,829	2,683
Environment	8,707	6,563	4,200

Request by Objective by Account, FY 2009

(\$ in thousands)	Total	P&S	GJD	IIP	EG	HA
TOTAL	100,399	46,456	28,492	14,251	11,200	-
Andean Counterdrug Program	31,000	31,000	-	-	-	-
Child Survival and Health	10,251	-	-	10,251	-	-
Development Assistance	58,948	15,256	28,492	4,000	11,200	-
International Military Education and Training	200	200	-	-	-	-

Peace and Security: Funding through the Department of State and the U.S. Agency for International Development (USAID) will continue to integrate and bolster the Government of Bolivia's interdiction and voluntary eradication activities, while also addressing transnational and financial crimes. U.S. assistance will also support long-term economic growth and improve access to basic social services in coca-dependent areas. U.S. assistance will continue to strengthen law enforcement capability and cooperation and will promote a more professional and apolitical military, emphasizing a human rights program that will reduce trafficking in persons.

Governing Justly and Democratically: The United States, through USAID and the Department of State, will support a more inclusive, pluralistic and representative democracy by strengthening civil society, political parties, and elections observation. U.S. assistance will also promote transparent and accountable institutions by helping reform regional and local governments, the judiciary, and Congress. Assistance will also support the efficient delivery of public works and services through more effective democratic processes, including peaceful articulation of citizen demands.

Country/Account Summary
FY 2007 Actual
 (\$000)

	TOTAL	TOTAL without GHAI	CSH	DA	ESF	SEED	FSA	GHAJ	INCLE	ACP	MRA	NADR	FWF	PKO	IMET	PL_480	Other *
South and Central Asia	2,138,770	2,128,493	225,581	302,237	781,757	-	100,918	10,277	233,740	-	-	44,656	304,110	-	10,226	125,268	-
Afghanistan	1,008,785	1,008,785	100,772	166,800	478,709	-	-	-	209,740	-	-	21,575	-	-	1,193	29,996	-
Bangladesh	84,232	84,232	29,935	10,430	3,750	-	-	-	-	-	-	2,575	990	-	934	35,618	-
India	116,576	107,605	53,411	15,676	4,875	-	-	8,971	-	-	-	1,108	-	-	1,501	31,034	-
Kazakhstan	26,798	26,528	-	-	-	-	20,000	270	-	-	-	2,106	3,205	-	1,217	-	-
Kyrgyz Republic	34,262	34,102	-	-	-	-	30,183	160	-	-	-	1,333	1,425	-	1,161	-	-
Maldives	169	169	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	169	-	-
Nepal	42,476	42,476	18,090	10,447	6,250	-	-	-	-	-	-	840	-	-	793	6,056	-
Pakistan	734,354	734,354	22,385	95,327	283,673	-	-	-	24,000	-	-	9,977	297,000	-	1,992	-	-
Sri Lanka	23,166	23,166	-	3,557	3,000	-	-	-	-	-	-	1,050	990	-	483	14,086	-
Tajikistan	36,360	36,006	-	-	-	-	23,915	354	-	-	-	3,004	250	-	359	8,478	-
Turkmenistan	10,874	10,624	-	-	-	-	9,350	250	-	-	-	600	250	-	424	-	-
Uzbekistan	15,528	15,488	-	-	-	-	15,000	40	-	-	-	488	-	-	-	-	-
Central Asia Regional	3,690	3,458	988	-	-	-	2,470	232	-	-	-	-	-	-	-	-	-
South and Central Asia Regional	1,500	1,500	-	-	1,500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Western Hemisphere	1,552,973	1,447,032	138,923	238,800	124,221	-	-	105,941	57,328	660,465	-	10,675	102,790	-	12,772	101,158	-
Argentina	1,605	1,605	-	-	-	-	-	-	-	-	-	400	-	-	1,205	-	-
Bahamas	861	861	-	-	-	-	-	-	500	-	-	42	80	-	239	-	-
Barbados	42	42	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42	-	-	-	-	-
Belize	970	970	485	-	-	-	-	-	-	-	-	-	175	-	310	-	-
Bolivia	122,191	122,191	16,885	14,700	4,500	-	-	-	-	66,000	-	-	-	-	57	20,049	-
Brazil	15,970	15,970	3,200	8,000	-	-	-	-	-	4,000	-	742	-	-	28	-	-
Chile	1,437	1,437	-	-	-	-	-	-	-	-	-	275	500	-	662	-	-
Colombia	561,090	561,090	-	-	-	-	-	-	-	465,000	-	4,086	85,500	-	1,646	4,858	-
Costa Rica	322	322	242	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	80	-	-
Cuba	13,300	13,300	-	-	13,300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dominican Republic	34,323	33,323	11,891	17,009	2,150	-	-	1,000	-	-	-	500	725	-	1,048	-	-
Eastern Caribbean	1,693	1,693	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	990	-	703	-	-
Ecuador	32,037	32,037	2,000	8,144	4,500	-	-	-	-	17,300	-	50	-	-	43	-	-
El Salvador	33,208	33,208	8,425	13,557	2,000	-	-	-	-	-	-	-	7,225	-	1,824	177	-
Guatemala	51,280	51,280	14,010	18,465	3,000	-	-	-	2,200	-	-	-	-	-	467	13,138	-
Guyana	29,739	4,433	-	4,000	-	-	-	25,306	-	-	-	-	75	-	358	-	-

* Other: IDA, TI, ERMA, DF, USAID Administrative expenses, International Organizations and Programs, International Financial Institutions, and Independent Agencies.

Bilag 3

Country/Account Summary 2008 Estimate (\$000)

	TOTAL	TOTAL without GHAI	CSH	DA	ESF	SEED	FSA	GHAI	INCLE	ACP	MRA	NADR	FIMF	PKO	IMET	PL. 480	Other *
MERC - Middle East Regional Cooperation	4,960	4,960	-	-	4,960	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MFO - Multilateral Force and Observers	24,798	24,798	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24,798	-	-	-
Middle East Regional	11,841	11,841	-	8,865	2,976	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Near East Regional	49,595	49,595	-	-	49,595	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
South and Central Asia	2,144,949	2,144,949	215,751	233,059	897,090	-	82,550	-	294,644	-	-	56,649	301,141	-	9,946	54,119	-
Afghanistan	1,057,918	1,057,918	65,900	145,768	540,502	-	-	-	272,574	-	-	21,626	-	-	1,618	9,930	-
Bangladesh	105,009	105,009	37,181	29,190	-	-	-	-	198	-	-	6,301	595	-	761	30,783	-
India	86,821	86,821	58,947	10,547	-	-	-	-	-	-	-	2,684	-	-	1,237	13,406	-
Kazakhstan	22,251	22,251	893	-	-	-	14,879	-	-	-	-	4,188	1,339	-	952	-	-
Kyrgyz Republic	30,610	30,610	595	-	-	-	25,046	-	-	-	-	2,984	843	-	1,142	-	-
Maldives	186	186	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	186	-	-
Nepal	40,373	40,373	19,891	9,136	9,423	-	-	-	30	-	-	1,141	-	-	752	-	-
Pakistan	738,096	738,096	29,816	29,757	347,165	-	-	-	21,822	-	-	10,063	297,570	-	1,903	-	-
Sri Lanka	7,397	7,397	-	5,241	-	-	-	-	20	-	-	1,143	422	-	571	-	-
Tajikistan	31,914	31,914	1,239	-	-	-	25,789	-	-	-	-	3,976	372	-	538	-	-
Turkmenistan	7,188	7,188	397	-	-	-	5,455	-	-	-	-	1,050	-	-	286	-	-
Uzbekistan	10,190	10,190	892	-	-	-	8,405	-	-	-	-	893	-	-	-	-	-
Central Asia Regional	2,976	2,976	-	-	-	-	2,976	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
South and Central Asia Regional	1,320	1,320	-	720	-	-	-	-	-	-	-	600	-	-	-	-	-
South Asia Regional	2,700	2,700	-	2,700	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Western Hemisphere	1,467,388	1,355,388	134,201	240,427	406,413	-	-	112,000	87,763	319,848	-	12,141	66,249	-	11,389	76,957	-
Argentina	2,015	2,015	-	-	-	-	-	-	198	-	-	916	-	-	901	-	-
Bahamas	1,182	1,182	-	-	-	-	-	-	496	-	-	496	-	-	190	-	-
Belize	223	223	-	61	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	162	-	-
Bolivia	99,456	99,456	16,936	21,991	16,862	-	-	-	397	29,757	-	425	-	-	179	12,909	-
Brazil	14,880	14,880	3,200	9,983	-	-	-	-	992	-	-	526	-	-	179	-	-
Chile	1,467	1,467	-	-	-	-	-	-	99	-	-	797	-	-	571	-	-
Colombia	541,130	541,130	-	-	194,412	-	-	-	41,907	244,618	-	3,715	55,050	-	1,428	-	-
Costa Rica	178	178	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	178	-	-
Cuba	45,330	45,330	-	-	45,330	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Other: IDA, TI, ERMA, DF, USAID Administrative expenses, International Organizations and Programs, International Financial Institutions, and Independent Agencies.

Bilag 4

Country/Account Summary FY 2009 Request (\$000)

	TOTAL	TOTAL without GHAI	CSH	DA	ESF	SEED	FSA	GHAI	INCLE	ACP	MRA	NADR	FMF	PKO	IMET	PL. 480	Other*
South and Central Asia Regional	5,500	5,500	-	-	5,500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
South Asia Regional	2,700	2,700	-	2,700	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Western Hemisphere	2,048,612	1,936,612	105,518	356,570	281,566	-	112,000	605,551	406,757	14,045	92,531	12,574	61,500	-	-	-	-
Argentina	1,655	1,655	-	-	-	-	-	305	-	-	-	450	-	-	900	-	-
Bahamas	775	775	-	-	-	-	-	500	-	-	-	-	150	-	125	-	-
Belize	865	865	465	-	-	-	-	-	-	-	-	-	200	-	200	-	-
Bolivia	100,399	100,399	10,251	58,948	-	-	-	-	31,000	-	-	-	-	-	200	-	-
Brazil	8,647	8,647	1,997	5,000	-	-	-	-	1,000	-	-	400	-	-	250	-	-
Chile	1,575	1,575	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300	750	-	525	-	-
Colombia	542,863	542,863	-	-	142,366	-	-	-	329,557	-	-	3,150	66,390	-	1,400	-	-
Costa Rica	660	660	340	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	320	-	-
Cuba	20,000	20,000	-	-	20,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dominican Republic	32,164	32,164	8,764	20,700	-	-	-	1,150	-	-	-	-	750	-	800	-	-
Eastern Caribbean	2,150	2,150	-	-	-	-	-	500	-	-	-	-	1,000	-	650	-	-
Ecuador	32,536	32,536	2,001	22,585	-	-	-	-	-	7,200	-	-	500	-	250	-	-
El Salvador	36,950	36,950	5,275	24,475	-	-	-	800	-	-	-	-	4,800	-	1,600	-	-
Guatemala	62,260	62,260	12,095	28,795	-	-	-	5,320	-	-	-	-	500	-	550	15,000	-
Guyana	24,780	4,780	-	4,305	-	-	-	20,000	-	-	-	-	225	-	250	-	-
Haiti	245,876	153,876	17,356	-	84,200	-	-	92,000	15,000	-	-	-	1,600	-	220	35,500	-
Honduras	49,128	49,128	10,147	25,731	-	-	-	750	-	-	-	-	800	-	700	11,000	-
Jamaica	10,564	10,564	1,200	6,804	-	-	-	1,010	-	-	-	-	800	-	750	-	-
Mexico	500,995	500,995	2,500	14,000	-	-	-	477,816	-	-	-	3,845	2,000	-	834	-	-
Nicaragua	38,071	38,071	6,100	28,221	-	-	-	1,600	-	-	-	850	800	-	500	-	-
Panama	8,200	8,200	500	4,000	-	-	-	-	-	1,000	-	150	2,250	-	300	-	-
Paraguay	8,406	8,406	2,700	5,056	-	-	-	300	-	-	-	-	-	-	350	-	-
Peru	103,023	103,023	11,430	53,293	-	-	-	-	-	37,000	-	-	900	-	400	-	-
Suriname	380	380	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	230	-	150	-	-
Trinidad and Tobago	600	600	-	-	-	-	-	500	-	-	-	-	-	-	100	-	-
Uruguay	250	250	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	250	-	-
Venezuela	5,000	5,000	-	-	5,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Caribbean Regional	12,060	12,060	5,750	6,310	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Central America Regional	16,696	16,696	996	15,700	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Other: IDA, TI, USAID Administrative expenses, ERMA, International Organizations and Programs, International Financial Institutions, and Independent Agencies.

Bilag 5

Bolivia (\$ in thousands)

Account	FY 2004 Actual	FY 2005 Estimate	FY 2006 Request
ACI	91,000	90,272	80,000
CSH	14,602	16,400	14,887
DA	12,032	11,824	14,454
ESF	8,000	7,936	8,000
FMF	3,976	1,984	1,800
IMET	589	800	800
NADR-SALW	-	100	-
P.L. 480 Title II	22,276	16,802	24,664
Peace Corps	2,870	2,958	2,931

The primary U.S. interests in Bolivia are strengthening Bolivia's democratic institutions, promoting economic development, and stopping the illicit production of coca and export of cocaine to the world market. U.S. support for Bolivian democracy and development is integral to the counternarcotics fight, and is a necessary condition for continued success in the regional and global war against drugs. The United States is encouraging Bolivia to deepen economic reforms and to maintain the government's emphasis on health and local development. Bolivia's effective implementation of judicial reforms is critical to increase respect for human rights and maintain social stability. To ensure that Bolivia does not become an active transit point for international terrorism, we have increased cooperation with the Bolivian military, customs, immigration, financial institutions, police and other organizations to enable the government to provide better control over its long, inadequately monitored borders. Bolivia has also been designated as eligible for MCA funding.

Bolivia's democracy faces many challenges, including insufficient administration of justice, corruption, the limited presence of the state in conflictive and excluded areas, and the continuing weakness and citizen distrust of traditional political parties. The government worked with international and bilateral donors to close fiscal gaps in 2003 and 2004 but faces another budget deficit in 2005. President Mesa has staked the future of his presidency on passing a viable hydrocarbons law in 2005 that allows continued growth in the sector.

Bolivia remains the world's third largest producer of illicit coca. Demonstrations and sporadic violence by coca growers created a tense environment for, but did not significantly affect the outcome of interdiction, eradication and alternative development activities in 2004; the government was able to meet eradication targets.

The FY 2006 budget request for the Andean Counter-drug Initiative (ACI) will allow the GOB to continue the rhythm of forced eradication in the Chapare; control the diversion of licit Yungas coca to cocaine production; interdict Bolivian and transshipped Peruvian cocaine and by-products; expand demand reduction programs; maintain program-appropriate ready-rates for land, riverine and air assets that support eradication and interdiction operations; provide advanced training to police; and improve efforts against money laundering. Alternative development programs are aimed at expanding the licit economy, consolidating social gains, and furthering state presence in coca-producing areas. These efforts will include promoting social services such as transportation infrastructure, health service delivery, and assistance related to agricultural productivity and competitiveness.

Bilag 6

Country/Account Summaries ('Spigots')

FY 2004

(\$ in thousands)

Countries/Accounts	CSH	DA	ESF	FMF	FSA	GHAI	IMET	INCLE	ACI	MRA	NADR	PKO	SEED	Other	Total
South Asia Regional Fund	-	-	1,988	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,988
Sri Lanka	300	4,750	11,929	2,495	-	-	553	-	-	-	1,775	-	-	-	21,802
Total South Asia	165,040	252,585	1,138,329	494,735	-	-	5,566	251,500	-	73,741	78,816	20,000	-	3,674	2,483,986
Western Hemisphere															
Administration of Justice	-	-	4,424	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,424
Amazon Environmental Initiative	-	10,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10,000
Argentina	-	-	-	-	-	-	1,087	-	-	-	-	-	-	-	1,087
ATA Regional - Western Hemisphere	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,331	-	-	-	5,331
Bahamas	-	-	-	99	-	-	165	1,000	-	-	-	-	-	-	1,264
Belize	-	-	-	191	-	-	277	-	-	-	-	-	-	-	1,614
Bolivia	14,602	12,032	8,000	3,976	-	-	589	-	91,000	-	-	-	-	-	2,082
Brazil	9,650	7,643	750	-	-	-	-	-	10,200	-	-	-	-	-	133,069
Caribbean Regional	4,029	6,281	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28,243
Central American Regional	4,950	15,807	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10,310
Chile	-	-	-	347	-	-	600	-	-	-	-	-	-	-	20,757
Colombia	-	-	-	98,450	-	-	1,676	-	473,900	-	-	-	-	-	947
Costa Rica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	574,026
Cuba	-	-	21,369	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,395
Dominican Republic	-	11,413	3,682	2,000	-	-	973	-	-	-	-	-	-	-	21,369
Eastern Caribbean	-	-	-	3,137	-	-	719	-	35,000	-	-	-	-	-	33,968
Ecuador	-	7,068	10,473	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,900
El Salvador	7,150	27,155	-	5,000	-	-	1,480	-	-	-	-	-	-	-	2,734
Guatemala	11,400	12,362	4,971	-	-	-	504	3,000	-	-	-	-	-	-	33,968
Guyana	1,700	2,850	-	95	-	5,097	359	-	-	-	-	-	-	-	2,995
Haiti	22,783	8,899	54,982	295	-	13,047	235	-	-	-	-	210	-	-	55,536
Hemispheric Cooperation Program	-	-	6,941	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42,943
Honduras	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,601
Inter-American Development Bank -	12,777	22,797	-	2,375	-	-	1,309	-	-	-	-	-	-	-	11,590
Multilateral Investment Fund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,403
Inter-American Foundation	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,941
Jamaica	4,621	14,160	-	597	-	-	700	1,500	-	-	-	-	-	-	4,063
LAC Regional	12,144	33,527	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43,321
Latin America Regional	-	-	-	-	-	-	-	4,850	-	-	-	-	-	-	24,853
Mexico	3,700	17,282	11,432	-	-	-	1,275	37,000	-	-	-	-	-	-	16,238
MRA Western Hemisphere	7,406	25,536	-	938	-	-	779	-	-	21,526	300	500	-	-	24,186
Nicaragua	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,611	-	-	-	2,608
OAS Demining	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45,671
OAS Development Assistance Programs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OAS Fund for Strengthening Democracy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	987
OAS Special Mission in Haiti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21,526
Panama	-	5,622	1,000	2,000	-	-	558	-	6,487	-	-	-	-	-	2,499
Paraguay	2,325	4,140	2,982	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,611
Peru	17,582	13,786	7,453	-	-	-	-	-	116,000	-	-	-	-	-	5,468
Peru-Ecuador Peace	-	-	3,976	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,982
South America Regional	-	2,400	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,971

Bilag 7

Country/Account Summaries ('Spigots') FY 2005 (\$ in thousands)

Countries/Accounts	CSH	DA	ESF	FMF	FSA	GHAI	IMET	INCLE	ACI	MRA	NADR	PKO	SEED	Other	Total
MRA South Asia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59,098	-	-	-	-	59,098
Nepal	23,540	10,000	4,960	1,488	-	-	650	-	-	-	-	-	-	394	41,032
Pakistan	21,000	29,000	297,600	148,800	-	-	2,000	32,150	-	-	7,000	-	-	-	537,550
South Asia Regional Fund	-	-	992	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	992
Sri Lanka	300	6,774	9,920	496	-	-	500	-	-	-	2,900	720	-	-	21,610
Total South Asia	165,312	252,109	556,512	547,832	-	-	6,425	121,430	-	59,098	37,319	24,520	-	2,153	1,772,710
Western Hemisphere															
Air Bridge Denial Program	-	-	-	-	-	-	-	-	11,111	-	-	-	-	-	11,111
Amazon Environmental Initiative	-	8,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8,000
Argentina	-	-	-	992	-	-	825	-	-	-	50	-	-	-	1,867
ATA Regional - Western Hemisphere	-	-	-	-	-	-	-	992	-	-	6,653	-	-	-	6,653
Bahamas	-	-	-	99	-	-	240	-	-	-	-	-	-	-	1,331
Belize	-	-	-	198	-	-	200	-	-	-	-	-	-	-	2,116
Bolivia	16,400	11,824	7,936	1,984	-	-	800	-	90,272	-	100	-	-	1,718	132,274
Brazil	9,322	7,979	-	-	-	-	-	-	8,928	-	50	-	-	2,958	26,279
Caribbean Regional	4,733	2,807	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,000
Central American Regional	5,675	12,555	-	496	-	-	600	-	-	-	-	-	-	-	18,230
Chile	-	-	-	99,200	-	-	1,700	-	462,767	-	4,120	-	-	-	1,096
Colombia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	567,787
Costa Rica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,732	1,732
Cuba	-	-	8,928	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8,928
Dominican Republic	13,000	7,662	2,976	992	-	-	1,100	-	-	-	-	-	-	3,355	29,085
Eastern Caribbean	-	-	-	993	-	-	800	-	-	-	-	-	-	3,058	4,851
Ecuador	150	6,691	12,896	992	-	-	300	-	25,792	-	150	-	-	2,983	49,954
El Salvador	7,375	27,194	-	1,488	-	-	1,600	-	-	-	-	-	-	2,576	40,233
Guatemala	11,600	10,900	5,952	-	-	-	350	-	992	-	-	-	-	3,727	33,521
Guyana	-	3,457	-	99	-	-	300	-	-	-	-	-	-	1,539	18,548
Haiti	20,000	25,000	39,680	298	-	-	150	-	-	-	-	-	-	1,392	125,893
Honduras	13,340	21,606	-	992	-	-	1,100	-	-	-	-	-	-	4,035	41,073
Inter-American Development Bank - Multilateral Investment Fund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10,912	10,912
Inter-American Foundation	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17,856	17,856
Jamaica	4,559	12,882	-	595	-	-	700	1,488	-	-	-	-	-	2,927	23,151
LAC Regional	10,394	32,607	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43,001
Latin America Regional	-	-	-	-	-	-	-	3,224	-	-	-	-	-	-	3,224
Mexico	3,230	14,888	13,392	-	-	-	1,250	39,680	-	-	-	-	-	1,239	73,679
MRA Western Hemisphere	-	-	3,472	496	-	-	600	-	992	23,027	300	-	-	2,613	43,079
Nicaragua	7,806	26,800	-	-	-	-	-	-	-	-	1,766	-	-	-	1,766
OAS Demining	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,861
OAS Development Assistance Programs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,976
OAS Fund for Strengthening Democracy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	-	-	-	18,578
Panama	-	5,177	2,976	992	-	-	600	-	5,952	-	-	-	-	2,856	12,077
Paraguay	2,000	3,785	2,976	-	-	-	250	-	-	-	-	-	-	3,066	12,077
Peru	13,887	11,631	7,936	992	-	-	300	-	115,370	-	200	-	-	2,225	152,541
Peru-Ecuador Peace	-	-	2,976	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,976

Bilag 8

Country/Account Summaries ('Spigots') FY 2006 (\$ in thousands)

Countries/Accounts	CSH	DA	ESF	FMF	FSA	GHAI	IMET	INCLE	ACI	MRA	NADR	PKO	SEED	Other	Total
Nepal	23,000	11,392	5,000	4,000	-	-	650	-	-	-	-	-	-	-	44,042
Pakistan	20,500	29,000	300,000	300,000	-	-	2,044	40,000	-	-	6,700	-	-	-	698,244
South Asia Regional Fund	-	-	2,500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,500
Sri Lanka	300	6,624	9,000	1,000	-	-	450	-	-	-	3,800	1,000	-	-	22,174
Total South Asia	161,622	92,316	765,500	305,000	-	-	6,219	300,000	-	49,000	39,470	19,000	-	151,776	1,889,903
Western Hemisphere															
Air Bridge Denial Program	-	-	-	-	-	-	-	-	21,000	-	-	-	-	-	21,000
Argentina	-	-	-	1,000	-	-	1,100	-	-	-	100	-	-	-	2,200
ATA Regional - Western Hemisphere	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,310	-	-	-	5,310
Bahamas	-	-	-	100	-	-	240	500	-	-	-	-	-	-	840
Belize	-	-	-	200	-	-	200	-	-	-	-	-	-	-	400
Bolivia	14,887	14,454	8,000	1,800	-	-	800	-	80,000	-	-	-	-	1,685	2,085
Brazil	9,189	7,134	750	-	-	-	50	-	6,000	-	75	-	-	2,931	122,872
Caribbean Regional	4,733	4,922	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23,198
Central American Regional	5,839	8,008	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9,655
Chile	-	-	-	750	-	-	600	-	-	-	-	-	-	-	13,847
Colombia	-	-	-	90,000	-	-	1,700	-	463,000	-	4,120	-	-	-	558,820
Costa Rica	-	-	-	-	-	-	50	-	-	-	-	-	-	-	1,350
Cuba	-	-	15,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,628
Dominican Republic	10,548	9,080	3,000	1,000	-	-	1,100	-	-	-	-	-	-	-	15,000
Eastern Caribbean	-	-	-	1,250	-	-	775	-	-	-	-	-	-	3,350	28,078
Ecuador	-	7,429	7,000	750	-	-	50	-	20,000	-	200	-	-	2,953	4,978
El Salvador	6,465	18,889	-	13,000	-	-	1,600	-	-	-	-	-	-	2,844	38,273
Guatemala	9,896	9,661	4,000	500	-	-	400	2,500	-	-	-	-	-	2,558	42,512
Guyana	-	3,938	-	100	-	-	300	-	-	-	-	-	-	3,589	30,546
Haiti	19,320	-	50,000	1,000	-	-	215	15,000	-	-	-	-	-	1,515	27,215
Hemispheric Cooperation Program	-	-	12,000	-	-	-	1,100	-	-	-	-	-	-	31,414	163,944
Honduras	10,853	19,925	-	1,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12,000
Inter-American Development Bank - Multilateral Investment Fund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,828
Inter-American Foundation	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,742	1,742
Inter-American Investment Corporation	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,867	19,364
Jamaica	3,292	10,905	-	600	-	-	700	1,000	-	-	-	-	-	-	47,283
LAC Regional	6,344	40,939	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,000
Latin America Regional	-	-	-	-	-	-	-	2,000	-	-	-	-	-	-	30,000
Mexico	3,230	16,208	11,500	2,500	-	-	1,100	30,000	-	26,000	-	-	-	1,748	66,286
MRA Western Hemisphere	-	-	1,875	750	-	-	600	-	-	-	-	-	-	2,452	32,964
Nicaragua	5,976	21,311	-	-	-	-	-	-	-	-	1,600	-	-	-	1,600
OAS Demining	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,225
OAS Development Assistance Programs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,500
OAS Fund for Strengthening Democracy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,000
Operation Enduring Friendship	-	-	-	5,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Panama	1,477	6,604	2,000	1,100	-	-	600	-	4,500	-	50	-	-	2,571	17,425
Paraguay	11,950	6,788	2,550	-	-	-	50	-	-	-	-	-	-	2,915	13,780
Peru	-	15,354	8,000	300	-	-	50	-	97,000	-	200	-	-	2,451	135,305

Bilag 9

Bolivia (\$ in thousands)

Account	FY 2001 Actual	FY 2002 Estimate	FY 2003 Request
CSD	6,598	19,410	0
DA	25,098	12,053	30,547
ESF	1,995	10,000	10,000
FMF	0	500	2,000
IMET	665	700	800
INCLE	52,000	81,000	91,000
Peace Corps	2,925	2,866	2,860
P.L. 480 Title II	15,918	9,910	21,525

The most urgent U.S. interest in Bolivia is to stop the illicit production of coca and the export of cocaine and other illicit products to the world market. Integral to the counternarcotics fight is U.S. support of Bolivian democracy, as a stable democracy is a necessary condition for continued success in this arena. The United States is encouraging Bolivia's transition to a free market economy as the most promising avenue to growth. Bolivia's effective implementation of judicial reforms is critical to our efforts related to counternarcotics, investment, human rights, and social stability. Increasing and sustaining Bolivia's capabilities in peacekeeping is vital to ensuring that they continue in their role as peacekeepers in crises around the world. The preservation of Bolivia's biodiversity is vital to global environmental needs. Improving health conditions will alleviate the burden of poverty and decrease the pressure for emigration.

Bolivia, long considered one of the least democratic countries in the Andean region, has had an uninterrupted succession of elected governments since 1981. Market reforms and sound macroeconomic policies resulted in steady if unspectacular growth, until recession in the region caught up with Bolivia in 2000. Despite successful completion of the process for debt relief under the Highly Indebted Poor Countries program and prospects for natural gas development, the economy in 2001 was practically stagnant. Bolivia remains the world's third largest producer of illicit coca; and while the government has made significant gains over the past four years towards fulfillment of its goal to eradicate all illicit coca by the time it leaves office in 2002, demonstrations and violence by coca growers have sidetracked eradication and enforcement efforts this past year.

The FY 2003 budget request remains at a high level compared to previous years and reflects the amount of support required to sustain counternarcotics operations in two distinct regions. In the Chapare, replanting of coca is ongoing and must be prevented. In the Yungas, where many narcotics traffickers displaced from the Chapare have relocated, the United States is expanding efforts to control the legal coca market and the illegal diversion of legally-grown coca to cocaine processing. Violent ambushes of eradication and interdiction forces in the Chapare and in the Yungas in late 2001 highlight the need to increase significantly both manpower and commodity resources in these volatile regions. Assistance efforts are aimed at consolidating the gains and reestablishing control, while combating the poverty and corruption that threatens what is still the poorest country in South America.

FY 2003 goals include the eradication of all residual coca, the prevention of new plantings in the Chapare, and the elimination of all illegal coca in the Yungas. International Narcotics and Control and Law Enforcement (INCLE) funds will be used to consolidate the successes of Plan Dignidad to ensure that coca cultivation and drug trafficking do not regain a foothold in Bolivia. The FY 2003 budget request will support Bolivian efforts to halt the production of illegal coca in the Yungas and the Chapare and the exportation of cocaine from Bolivia. It will support increased interdiction of essential precursor chemicals

Bilag 10

Country/Account Summaries (“Spigots”)

FY 2001

(\$ in thousands)

Countries/Accounts	CSD	DA	ESF	FMF	FSA	IMET	INCLE	MRA	NADR	Peace Corps	PKO	SEED	Other	Total	P.L.480		
South Asia																	
Afghanistan	-	-	-	-	-	-	-	-	2,800	-	-	-	-	2,800	29,295	-	
ATA Regional - South Asia	-	-	-	-	-	-	-	-	2,515	-	-	-	-	2,515	-	-	
Bangladesh	15,500	42,050	-	-	-	507	-	-	908	908	-	-	-	58,965	67,658	-	
India	24,593	28,805	4,989	-	-	498	-	-	892	-	-	-	-	59,777	78,064	-	
Maldives	-	-	-	-	-	110	-	-	-	-	-	-	-	110	-	-	
MRA South Asia	-	-	-	-	-	-	-	35,840	-	-	-	-	-	35,840	-	-	
Nepal	9,250	11,858	-	-	-	237	-	-	-	1,735	-	-	-	23,080	-	-	
Pakistan	-	-	-	-	-	-	3,500	-	-	-	-	-	-	3,500	1,855	-	
South Asia Democracy	-	-	4,989	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,989	-	-	
South Asia Energy and Environment	-	-	3,492	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,492	-	-	
South Asia Regional Stability Fund	-	-	998	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	998	-	-	
Sri Lanka	300	3,399	-	-	-	252	-	-	-	-	-	-	-	3,951	-	-	
Women and Children Support Fund	-	-	4,490	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,490	-	-	
Total South Asia	49,643	86,112	18,958	-	-	1,604	3,500	35,840	6,207	2,643	-	-	-	204,507	176,872	-	
Western Hemisphere																	
Administration of Justice	-	-	6,985	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,985	-	-	
Argentina	-	-	-	998	-	846	-	-	-	-	-	-	-	1,844	-	-	
ATA Regional - Western Hemisphere	-	-	-	-	-	-	-	-	4,744	-	-	-	-	4,744	-	-	
Bahamas	-	-	-	139	-	110	1,200	-	-	-	-	-	-	1,449	-	-	
Belize	-	-	-	200	-	223	-	-	-	1,396	-	-	-	1,819	-	-	
Bolivia	6,598	25,098	1,995	-	-	665	52,000	-	-	2,925	-	-	-	89,281	15,918	-	
Brazil	7,883	7,318	-	-	-	241	2,000	-	-	-	-	-	-	17,442	-	-	
Caribbean Regional	1,497	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,497	-	-	
Central American Regional Development	3,692	9,030	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12,722	-	-	
Chile	-	-	-	-	-	550	-	-	-	-	-	-	-	550	-	-	
Colombia	-	-	-	-	-	1,040	48,000	-	-	-	-	-	-	49,040	-	-	
Costa Rica	-	-	-	-	-	297	-	-	-	485	-	-	-	782	-	-	
Cuba	-	-	4,989	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,989	-	-	
Dominican Republic	6,385	8,800	3,492	649	-	513	-	-	-	3,342	-	-	-	23,181	1,525	-	
Eastern Caribbean	-	-	6,985	1,996	-	448	-	-	-	2,135	-	-	-	11,564	-	-	
Ecuador	-	-	5,491	-	-	550	2,200	-	963	2,639	-	-	-	20,027	-	-	
El Salvador	14,557	31,807	4,989	-	-	653	-	-	-	2,228	-	-	-	54,234	1,459	-	
Guatemala	6,905	16,937	13,969	-	-	291	3,000	-	-	3,262	-	-	-	44,364	16,036	-	
Guyana	798	3,800	-	124	-	192	-	-	-	773	-	-	-	5,687	-	-	
Haiti	-	-	46,894	-	-	-	-	-	-	1,323	-	-	-	48,217	25,111	-	
Honduras	8,936	16,789	998	-	-	546	-	-	-	3,825	-	-	-	31,094	5,270	-	
Inter-American Development Bank - Multilateral Investment Fund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9,978	9,978	-	-	
Inter-American Foundation	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12,147	12,147	-	-	
Inter-American Investment Corporation	4,116	7,685	1,497	584	-	465	257	-	-	2,008	-	-	24,945	24,945	-	-	
Jamaica	14,780	27,284	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16,612	-	-	
LAC Regional	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42,064	-	-	
Latin America Regional	-	-	-	-	-	-	8,537	-	-	-	-	-	-	8,537	-	-	

Bilag 11

Country/Account Summaries (“Spigots”)

FY 2002

(\$ in thousands)

Countries/Accounts	CSD	DA	ESF	FMF	FSA	IMET	INCLE	MRA	NADR	Peace Corps	PKO	SEED	Other	Total	P.L.480
Nepal	20,000	7,597	3,000	2,000	-	400	-	-	-	2,062	-	-	-	35,059	2,603
Pakistan	5,000	10,000	9,500	-	-	1,000	2,500	-	-	-	-	-	-	28,000	-
South Asia Regional Funds	-	-	3,500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,500	-
Southwest Asia Initiatives	-	-	-	-	-	-	3,000	-	-	-	-	-	-	3,000	-
Sri Lanka	300	5,150	3,000	-	-	275	-	-	-	-	-	-	-	8,725	-
Total South Asia	108,928	83,817	46,250	2,000	45,500	3,400	5,500	9,352	2,674	2,674	-	-	-	307,421	108,210
Western Hemisphere															
Administration of Justice	-	-	10,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10,000	-
Argentina	-	-	-	1,000	-	1,000	-	-	-	-	-	-	-	2,000	-
ATA Regional - Western Hemisphere	-	-	-	-	-	-	-	-	4,373	-	-	-	-	4,373	-
Bahamas	-	-	-	100	-	140	1,200	-	-	-	-	-	-	1,440	-
Belize	-	-	-	200	-	275	-	-	-	1,425	-	-	-	1,900	-
Bolivia	19,410	12,053	10,000	500	-	700	81,000	-	-	2,866	-	-	-	126,529	9,910
Brazil	8,700	3,930	-	-	-	440	6,000	-	-	-	-	-	-	19,070	-
Caribbean Regional	4,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,000	-
Centers for Educational Excellence	-	3,000	7,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10,000	-
Central American Regional Development	4,750	8,142	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12,892	-
Chile	-	-	-	500	-	570	-	-	-	-	-	-	-	1,070	-
Colombia	-	-	-	-	-	1,180	380,500	-	-	-	-	-	-	381,680	-
Costa Rica	-	-	-	-	-	350	-	-	-	845	-	-	-	1,195	-
Cuba	-	-	5,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,000	-
Dominican Republic	9,532	6,450	2,000	350	-	500	-	-	-	3,136	-	-	-	21,968	-
Eastern Caribbean	-	-	11,000	2,000	-	675	-	-	-	2,084	-	-	-	15,759	-
Ecuador	-	6,855	15,000	-	-	625	25,000	-	370	2,759	-	-	-	50,609	-
El Salvador	14,822	44,880	25,000	1,000	-	800	-	-	-	2,347	-	-	-	88,849	-
Guatemala	15,350	12,320	10,000	-	-	350	3,500	-	-	4,060	-	-	-	45,580	15,808
Guyana	1,000	3,100	-	200	-	275	-	-	-	799	-	-	-	5,374	-
Haiti	-	-	30,000	300	-	-	-	-	-	1,324	-	-	-	31,624	-
Honduras	13,070	15,430	1,000	-	-	625	-	-	-	4,065	-	-	13,290	34,190	3,647
Inter-American Foundation	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18,000	18,000	-
Inter-American Investment Corporation	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jamaica	2,821	9,471	1,000	600	-	600	1,550	-	-	2,024	-	-	-	18,066	-
LAC Regional	11,765	47,466	-	-	-	-	10,000	-	-	-	-	-	-	59,231	-
Latin America Regional	-	-	-	-	-	-	10,000	-	-	-	-	-	-	10,000	-
Mexico	5,500	6,915	10,000	-	-	1,150	12,000	-	-	-	-	-	-	35,565	-
MRA Western Hemisphere	-	-	-	-	-	-	-	15,000	-	-	-	-	-	15,000	-
Nicaragua	8,170	16,152	1,500	500	-	375	-	-	-	2,571	-	-	-	29,268	8,039
OAS Development Assistance Programs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,500	5,500	-
OAS Fund for Strengthening Democracy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,500	2,500	-
OAS/IADB Central America Demining	-	-	-	-	-	-	-	-	1,250	-	-	-	-	1,250	-
Panama	-	4,500	4,000	-	-	170	5,000	-	-	2,076	-	-	-	15,746	-
Paraguay	2,525	3,600	3,500	-	-	300	-	-	-	3,170	-	-	-	13,095	-
Peru	23,200	14,173	15,000	-	-	500	142,500	-	175	2,193	-	-	-	197,741	30,805
Peru-Ecuador Peace	-	-	5,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,000	-
Regional Partnership for Prosperity	-	10,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10,000	-

Bilag 12

Country/Account Summaries (“Spigots”)

FY 2003

(\$ in thousands)

Countries/Accounts	CSD	DA	ESF	FMF	FSA	IMET	INCLE	MRA	NADR	Peace Corps	PKO	SEED	Other	Total	P.L.480
MRA South Asia	-	-	-	-	-	-	-	45,500	-	-	-	-	-	45,500	-
Nepal	-	31,696	6,000	3,000	-	500	-	-	-	1,858	-	-	-	43,054	-
Pakistan	-	50,000	200,000	50,000	-	1,000	4,000	-	-	-	-	-	-	305,000	-
South Asia Regional Funds	-	-	2,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,000	-
Southwest Asia Initiatives	-	-	-	-	-	-	3,000	-	-	-	-	-	-	3,000	-
Sri Lanka	-	6,050	4,000	-	-	350	-	-	-	-	-	-	-	10,400	-
Total South Asia	-	220,151	244,000	103,000	-	3,750	7,000	45,500	11,617	2,623	-	-	-	637,641	136,370
Western Hemisphere															
Administration of Justice	-	-	11,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11,000	-
Argentina	-	-	-	2,000	-	1,000	-	-	-	-	-	-	-	3,000	-
ATA Regional - Western Hemisphere	-	-	-	-	-	-	-	-	8,442	-	-	-	-	8,442	-
Bahamas	-	-	-	100	-	140	1,200	-	-	-	-	-	-	1,440	-
Belize	-	-	-	300	-	175	-	-	-	1,445	-	-	-	1,920	-
Bolivia	-	30,547	10,000	2,000	-	800	91,000	-	-	2,860	-	-	-	137,207	21,525
Brazil	-	17,537	-	-	-	500	12,000	-	-	-	-	-	-	30,037	-
Caribbean Regional	-	15,750	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15,750	-
Centers for Educational Excellence	-	3,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,000	-
Central American Regional Development	-	26,927	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26,927	-
Chile	-	-	-	1,000	-	600	-	-	-	-	-	-	-	1,600	-
Colombia	-	-	-	98,000	-	1,180	439,000	-	-	-	-	-	-	538,180	-
Costa Rica	-	-	-	-	-	400	-	-	-	913	-	-	-	1,313	-
Cuba	-	-	6,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,000	-
Dominican Republic	-	19,409	3,500	320	-	500	-	-	-	3,124	-	-	-	26,853	-
Eastern Caribbean	-	-	-	2,130	-	700	-	-	-	2,105	-	-	-	4,935	-
Ecuador	-	7,130	20,000	1,000	-	650	37,000	-	250	2,768	-	-	-	68,798	-
El Salvador	-	33,724	-	2,500	-	900	-	-	-	2,355	-	-	-	39,479	-
FTAA Technical Assistance	-	-	1,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,000	-
Guatemala	-	26,691	7,500	-	-	350	3,400	-	-	4,080	-	-	-	42,021	18,013
Guyana	-	3,180	-	400	-	275	-	-	-	811	-	-	-	4,666	-
Haiti	-	25,000	-	400	-	50	-	-	-	1,352	-	-	-	26,802	22,375
Honduras	-	35,096	-	-	-	650	-	-	-	4,034	-	-	-	39,780	5,190
Inter-American Development Bank - Multilateral Investment Fund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29,591	29,591	-
Inter-American Foundation	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14,185	14,185	-
Inter-American Investment Corporation	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30,352	30,352	-
Jamaica	-	15,980	-	700	-	600	1,300	-	-	2,054	-	-	-	20,634	-
LAC Regional	-	47,274	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47,274	-
Latin America Regional	-	-	-	-	-	-	9,500	-	-	-	-	-	-	9,500	-
Mexico	-	18,276	12,000	-	-	1,250	12,000	-	-	-	-	-	-	43,526	-
MRA Western Hemisphere	-	-	-	-	-	-	-	14,700	-	-	-	-	-	14,700	-
Nicaragua	-	27,258	-	500	-	400	-	-	-	2,625	-	-	-	30,783	10,363
OAS Development Assistance Programs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,500	5,500	-
OAS Fund for Strengthening Democracy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,500	2,500	-
OAS/IADB Central America Demining	-	-	-	-	-	-	-	-	1,100	-	-	-	-	1,100	-
Panama	-	7,000	3,500	1,000	-	200	9,000	-	-	2,110	-	-	-	22,810	-

Bilag 13

[ABOUT USAID](#)
[LOCATIONS](#)
[OUR WORK](#)
[PUBLIC AFFAIRS](#)
[CAREERS](#)
[BUSINESS | POLICY](#)


BUDGET



You are here » [Home](#) » [Policy](#) » [Budget](#) » [CBJ 2006](#) » [Latin America & the Caribbean](#)

Bolivia

[LATIN AMERICA AND THE CARIBBEAN](#)
[BOLIVIA](#)
[CBJ 2006](#)
[SEARCH](#)

BUDGET SUMMARY

[The CBJ Profile](#)
[Program Summary Tables](#)
[Complete USAID/Bolivia Program](#)

Please note: All linked documents are in PDF format



Objective	SO Number	FY 2004	FY 2005	FY 2006
Increased Economic Opportunities	511-002	8,550	9,002	12,735
Improved Health	511-003	14,570	16,495	14,887
Natural Resources Sustainably Managed	511-004	4,773	6,036	3,896
Integrated Development	511-005	35,260	37,200	34,000
Balance of Payments Support	511-006	8,000		
Democracy	511-007	5,589	8,560	8,823
PL 480 Title II		22,276	16,802	24,664
Total (in thousands of dollars)		99,018	94,095	99,005

The Development Challenge: While the political prognosis for Bolivia at the beginning of 2004 was grim, following the forced resignation of President Gonzalo Sanchez de Lozada in the face of a massive social revolt, the country has maintained a remarkable, if precarious, political and economic stability. De Lozada's successor, President Carlos Mesa, skillfully parlayed his high personal approval rating into broad public support for a controversial national referendum on Bolivia's vast natural gas reserves. The export of natural gas is vital to the Bolivian Government's (GOB) ability to overcome its severe, recurring fiscal deficits. The GOB adopted a strict austerity plan that significantly reduced its expenditures, consistent with donor advice.

However, the Mesa Government finds itself increasingly stymied by powerful, organized opposition to needed reforms, and by a large and growing fiscal deficit that severely hampers its ability to meet even the most basic demands for services. Last December's municipal elections reveal a highly fragmented political environment that makes coalition-building to carry out a coherent national development program very difficult. Corruption is widespread. Road blockades and strikes by various groups force the GOB into ad-hoc agreements that play havoc with planning. Much needed foreign direct investment is in suspense pending the outcome of the Congressional debate on a new hydrocarbons law that will govern property rights and taxation in Bolivia's potentially lucrative energy sector. The law is seen by outside investors as a bellwether of GOB attitudes toward business. Current versions are widely viewed by potential investors as fundamentally anti-business.

The economy, while beginning to recover from its recent five-year slump, still requires extensive restructuring and considerable direct investment, for which there is little capital domestically, and some painful policy reforms, for which there is scant political will. Bolivia's small domestic market is not large enough to foment significant, broad-based economic and employment growth. The preponderance of employment in the low-skill informal-sector and the lack of sufficient financial intermediation for small and microenterprises further limit the economy's growth potential. Enterprises can grow through external markets, but to do so must significantly increase their competitiveness. Bolivia must seek broader and permanent opportunities to export, particularly to the United States, and make further commercial reforms; hence the importance of joining a free-trade agreement with the United States. Bolivia's agricultural sector, while limited by low productivity, uncertain land tenure, and a poor road network, has demonstrated an ability to compete in niche markets abroad. Much work still needs to be done, however, in increasing productivity and product quality, and in developing marketing networks.

High levels of poverty and a consistent pattern of social and political exclusion of the indigenous majority persist. Almost 60% of the Bolivian population is poor, with correspondingly low levels of education, health and nutrition. Infant mortality stands at 67.5 per thousand live births, and 26% of children under three years old are chronically malnourished. Diseases such as malaria, tuberculosis, leishmaniasis, and yellow and dengue fever are widespread. Health services in rural areas are very sparse and poorly equipped and staffed. The GOB's fiscal difficulties limit its ability to expand services, making it imperative that private providers and nongovernmental organizations take a much larger role in increasing the amount and quality of, and access to, health services, particularly in rural areas.

Bolivia is extraordinarily rich in natural resources, yet severe, widespread rural poverty creates stresses on the environment as the poor exploit these resources in an unsustainable manner. Water pollution and soil erosion and

Bilag 14

[ABOUT USAID](#)
[OUR WORK](#)
[LOCATIONS](#)
[POLICY](#)
[PUBLIC AFFAIRS](#)
[BUSINESS](#)
[CAREERS](#)
[HOME](#)


Bolivia

[>> Regional Overview >>Bolivia Overview](#)

Program Summary

(in thousands of dollars)

Category	FY 2000 Actual	FY 2001 Actual	FY 2002 Estimated	FY 2003 Request
Child Survival and Disease Programs Fund	7,583	6,598	0	0
Child Survival and Health Programs Fund	0	0	19,410	0
Development Assistance	25,388	25,098	12,053	30,547
Economic Support Fund	0	1,995	10,000	10,000
Andean Counterdrug Initiative *	16,000	0	33,000	42,000
PL 480 Title II	22,059	15,918	9,910	21,525
Plan Colombia Supplemental	80,000	0	0	0
Total Program Funds	151,030	49,609	84,373	104,072
STRATEGIC OBJECTIVE SUMMARY				
511-001 Increased Citizen Support for the Bolivian Democratic System				
DA	3,100	2,850	2,500	2,500
ESF	0	1,995	4,000	4,000
ACI	2,000	0	4,000	3,500
Plan Colombia	2,000	0	0	0
511-002 Increased Income for Bolivia's Poor with Emphasis on Targeted Communities Directly or Indirectly Assisted by USAID				
DA	3,400	3,576	3,500	4,650
ESF	0	0	6,000	6,000
PL 480	8,828	6,367	3,964	8,610
511-003 Improved health of the Bolivian population				
CSD	7,583	6,598	0	0
CSH	0	0	19,410	0
DA	12,390	13,271	0	18,317
PL 480	13,231	9,551	5,946	12,915
511-004 Forest, water and biodiversity resources managed for sustained economic growth				
DA	6,498	5,401	6,053	5,080
511-005 Illegal and Excess Coca Eliminated from Bolivia				
ACI	14,000	0	29,000	38,500
Plan Colombia	78,000	0	0	0

*Includes International Narcotics Control (INC) funding.



[What's New](#) :
 [FOIA Requests](#) :
 [Privacy Policy](#) :
 [Email This Page](#) :
 [Plug-ins](#) :
 [FAQs](#) :
 [Help Desk](#) :
 [Contact Us](#) :
 [Site Map](#)

Last Updated on: May 29, 2002